

Et fullstendig personlig og spontant blikk.
KA DÅ ITTEPÅ bloggen 29. September 2007 - 27. Januar 2009

Dette er *ett* blikk på hva som skjedde i Stavanger-regionen før, under og etter året som *Europeisk kulturhovedstad 2008*. Blogget av Trond Hugo Haugen. Publisert av Stavanger Aftenblad.

blogg m1 fra eng., av *web log* 'vebbdagbok' dagbok - en skriver ned tanker og opplevelser el. opplysninger, data o l; - , journal - en noterer (de daglige) opplysninger om noe - som publiseres på Internett, ofte med pekere til andre nettsider.

Et siste blikk

Publisert 27.02.2009

Om jeg tok 2008-kaka? Nei, men kaka tok meg. Det stod en stor marsipankakerest i kjøleskapet når jeg kom inn. Den gav meg nok sukker til å ta en runde til. Om det er et ekstra nummer eller en strafferunde får du avgjøre:

1.
Så skjer det igjen, kunstneren, råvareleverandøren til kulturfeltet, sitter igjen som taperen. *Point of Peace*-fadesen er et eksempel, hvor flere av kunstnerne som bidrog nå sitter igjen med utestående honorar. Håndteringen av kunstnerne som deltok på fjorårets *World of Folk* ligger ennå friskt i minne. De deltok for fagre ord og en katalog. Nå viser det seg at selv ikke en institusjon som *Stavanger Kunstforening* prioriterer å betale kunstnerne. De som deltok på *Høstutstillingen* har ikke fått vederlag. De skal få, jada, men først nedforhandler man vederlaget, så settes de nederst på lista. Så sprekker budsjettet tross overskudd på arrangementet og likviditeten vaier. Samlet gir det oss et bilde av verdien av kunstnerens arbeid og hvem som ble taperen når *Stavanger2008* så proff trakk grensen for sitt ansvar i samarbeidsproduksjoner. Vi fikk aldri den verdidebatten som kulturhovedstaden kunne løftet frem, samme år som levekårsundersøkelsen kom.

2.

På tirsdag denne uken trykket SA en kronikk av Liv Runesdatter og Siw M. Mikalsen, hvor de ytret seg kritisk om *Stavanger2008*. En sak er innhold (jeg lar det ligge her), en annen er distribusjon. Jeg har, via www.stavanger2018.no, forsøkt, med enkle midler og null kapital, å publisere og distribuere alle kritiske ytringer som har vært om og rundt kulturhovedstadsåret. Det har ikke lyktes, alt er ikke samlet, men det mest sentrale. Det har ingen andre gjort. Ikke de som skal gjøre det, som våre aviser, eller de som burde gjøre det, som *Stavanger2008*. Ta kronikken til Liv og Siw (som kanskje til og med er betalt av SA?): nok et eksempel på en ytring som ikke blir formidlet for andre enn papirlesere. Hvordan kan SA kritisere *Stavanger2008* for å ikke nå ut, når de selv aldri har vist en helhjertet vilje til å la alle ytringer være tilgjengelig for nasjonen, via nettet? Noen, *Fritt Ord*, *PFU*, Gud vet hvem, burde sende hele mediahuset ut på en reality check. Istedenfor velger de å fokusere på jazzsanger Randi Tytingvåg, som er skuffet.

3.
I mitt arbeid med *Stavanger 2018* og *KA DÅ ITTEPÅ* har det vært forbausende få kulturaktører som har kommet bort og sagt: Hei, dette vil vi være med på, hvordan kan vi bidra, hvordan kan jeg bruke deg? Jeg kan likegodt si at ingen gjorde det, sett i lys av prosjektets lengde og bredde. Siden jeg selv er billedkunstner og fordi jeg arrangerte de første møtene på *Rogaland kunstsenter*, så ble initiativet feilaktig stemplet for kun å være for nettopp det visuelle kunstfeltet. Det er feil. Det var og er for alle.

Men alle kom ikke. Kanskje vi bare er noen slappe sutrenisser som har så mange offentlige puter sydd opp under armene at vi forlengst har mistet bakkekontakt? Eller besøkestiden? Billedkunstnerne har deltatt, deler av musikkfeltet også, men så mange flere kunne brukt *KA DÅ ITTEPÅ*. Det blir vel det samme med *Stavanger2008*. De som tok i bruk, vant. De som lot være, tapte. Og en spade er bare et metallstykke og en trestokk om vi ikke setter den i jorda og spar skitt.

4. Lyspunkt? Les oppsalget i *RA* torsdag (nei, ikke nett her heller) om *Fram kultur* og *Kultibator*. Det er tøft og riktig. Her settes ambisjon, utviklingspotensiale, gjennomføringsevne og motivasjon i system for å gi kulturbaserte virksomheter et kraftdytt i rett retning.

5. *Stavanger2008* går med overskudd. De pengene bør gå til *Etterbruksfondet*. Da åpnes en interessant problemstilling: Regionale midler tilbakeføres til et lokalt tiltak - kan dette være døråpningen for at både tenkning og midler i *Etterbruksfondet* blir regional?

6. Et paradoks: Jeg ble invitert til å prate om *Stavanger2018/KA DÅ ITTEPÅ* for årets kulturhovedstad Vilnius nå i mars. Dessverre passet det ikke. Men, hvem ringte og hadde flybillett klar? *The British Council*. Omveier er finurlige.

7. Finn Sivertsen kommenterte en sak på *SA* om Kultur-russ 2009 på mandag: «Kjære Aftenbladet. Vi er flere lesere her på Kampen som er litt lei av at annen hver artikkel som skrives i Aftenbladet må spille på "Ka då ittepå". Kan dere være så snille å slutte med dette?» Jeg er så inderlig enig. Over og ut.

***

En stygg rakker som biter fra seg når det trengs

Publisert 20.02.2009

Kjære leser, vi avslutter dette.

1. mars er det slutt med *ittepåblogg*. Siden oktober 2007 har jeg forsøkt, ærlig og ydmykt med et skarpt tastatur og kritisk vett, å kommentere kulturhovedstadsfestivalen, *Stavanger2008*-organisasjonen, regionens kulturliv, årene etterpå og byutvikling generelt. Legg på noen avstikker her og der, trekk fra en kultursnobb fra grasrota, da er vi omtrent der.

Mitt initiativ *Stavanger2018*, som startet i 2005 og inkluderer både vekkelleskampanjen *KA DÅ ITTEPÅ* og åpningen av ittepåland, fortsetter som før.

Det betyr en fortsatt våkenhet, en fortsatt debattvilje og en fortsatt uro.

Da jeg valgte å døpe initiativet til *Stavanger2018* var det ikke bare for å spille på mer kjente *Stavanger2008*, det var også et signal om langsiktigheten. Og i det et paradoks: at for oss er ti-femten år en evighet, men for byen vår er det et blaff av ett sekund.

Det sier seg selv at 2007-2008 måtte bli de mest aktive årene. Å ikke utnytte lysspotten som sveipte innom kulturen disse årene hadde vært en strategisk skivegigabom for hele det totale kulturfeltet i regionen. Det hadde vært flaut.

Før brukte jeg bevisst tittelen vekkellespredikant, for ja, det var et folk å vekke der ute. Nå heter det ittepåklegg. En stygg rakker som biter fra seg når det trengs.

Det er på tide å tone ned. La alle vedtak endelig bli igangsatt. Vente på den store evalueringen av året som gikk. Og fortsette arbeidet gjennom dialog med kulturlivet, publikum og politikerne, og gjennom nettsiden www.stavanger2018.no med dens nyhetsbrev.

Jeg skulle selvfølgelig ønsket mer bråk her inne hos *Stavanger Aftenblad*. At papiravis og nettblogg var mer integrert, at en kulturblogg fikk lik prioritering og synlighet som en sportsblogg, at jeg hadde sett en økende vilje til å heve kvaliteten på kultursidene til å handle om mer enn underholdning med trekløveret Britney Spears, Angelina/Brad og Madonna i fronten. Hollywood og kjendiseri holder et klamt jerngrep om kulturen på *aftenbladet.no* ennå. Dessverre.

At jeg ikke er «tabloid» med et enkelt ønske om å provosere har gitt lik null synlige bloggkommentarer. At dere lesere har vært her, det vet jeg, takk for alle innspill, hint og vink på mobilen, på byen og på e-post. At alljærens tasteaper ikke har funnet det verdt å bruke sin gode tid til å ytre seg lik de gjør så alt for pinlig andre steder, er jeg glad for.

Å skrive jevnlig om ittepå blir å gjenta seg selv til det kjedsommelige. Det gidder jeg ikke. Dere som har fulgt denne bloggen er allerede proppfulle av ideer og tanker om prioritering og utvikling av ittepåland. For alle andre, se arkivet. Forhåpentligvis ligger alt ute en stund til.

Dessuten vedder jeg en halv tank drivstoff på at innholdet holder seg aktuelt i flere år til. Ennå er det slik at undringen over om den nye *Viking-spilleren* skal spille ytre back eller progressiv indreløper er viktigere enn undringen over hva som er kunst. Iallfall om alle papirsider og svartskjermer speiler det store ravende folkehavet. Men vi, som sitter i våre kulturelle glasshus, har ikke annet valg enn å fortsette og kaste stein i håp om at noen der ute til slutt blir redde for at vi skal komme ut.

* * *

Should I stay or should I go now

Publisert 13.02.2009

Februar, året ruser av gårde. Jeg er i Stockholm på de årlige kunstmessene, når en journalist vil snakke om Mary. Det er visst et tema der hjemme, should I stay or should I go now.

Jeg skriver en høflig sms tilbake at jeg ikke har noen kommentar til det, og det oppsummerer i grunnen mitt syn, jeg bryr meg mindre. Jo, klart hun skal bli. Jeg har aldri møtt en person som kan si hvor fantastisk og flott alt er i en og samme setning, og så bruke den setningen om alt. Absolutt alt.

Mary har et fantastisk nettverk som uten tvil vil gi oss utrolige opplevelser som er unike, for å bruke hennes ord, breathhtaking. Innenfor de finere kretser av kultur kan hun knytte folk sammen. Gi henne gjerne en superkulturministerjobb på tvers av kommunegrensene.

Men jeg bryr meg egentlig ikke, for dette handler ikke om mitt ittepå.

Jeg har siden alt startet for meg i 2005 håndhilst på Mary to ganger. Første gang fikk hun en t-skjorte, du vet hvilken. To år senere, nå i januar, spurte jeg henne om hun hadde brukt den. Jada, sa Mary, den er fantastisk, jeg bruker den hver eneste gang jeg er i utlandet. Og hold blikket festet på et eller annet tre meter bak meg.

For meg handler det om troverdighet, om å tro på det ekte ittepå. Ok, nå er det mange stemmer i denne salen og det finnes flere versjoner av hva etterbruk av *Stavanger2008* handler om, men jeg har tatt ett standpunkt, for meg handler det om grasrota. Om strøm, sirkulasjon og kvadratmeter. Om produksjon. Om samtale, debatt og kritikk. Der har du min kulturby. Kanskje en kjedelig by for deg, men jeg er mer opptatt av at vi stiller krav, gir motstand og en billett ut til regionens kunstnere enn hvem som skal trø gress på Lundsneset.

Om noen vil tilby Mary en jobb, så gjør det. For noen har hun vært der, for andre ikke. Deler av kulturhovedstadsåret og dens organisasjon var bra, andre deler håpløst famlende. Hva folk nå kommenterer i avisen må tas med en klype krydder. I andre fora er de samme stemmene mer nyansert, noen krassere. Slik er det, også for Mary. Hun kan andre ord enn wonderful, fantastic og breathhtaking. Tro meg.

* * *

Måtte alle ittepådager forbli gode dager.

Publisert 05.02.2009

Det snør. Og det slår ikke feil lengre, vinteren kommer i februar uansett hvor vårlig det er dagene før. På lørdag ble ittepåland åpnet med et arrangement på *Tou Scene*. Noe over 300 mennesker med, la oss være ærlig, en godt over gjennomsnitt interesse for og i kulturfeltet, møtte opp for å markere positivt at kulturhovedstadsåret er over og at vi nå har entret ittepå, hvor fokus i langt større grad rettes mot regionale vilkår for produksjon og formidling av samtidskultur enn i fjor.

Dagen etter hadde jeg behov for frisk luft. Og det fikk jeg rikelig, hvor en av turene ut gav seg selv, nemlig å gå kulturstien på Bru og avlegge ed ved Barbro Raen Thomassen sitt kunstverk *NÅ*. For det er jo nå det begynner, gjentatt til det Fosselige: begynnelsen er slutt, nå er her, der er nå, vi er her. Og du, har du ikke vært der, på Bru altså, så anbefales det på det varmeste. Ikke alle kunstinstallasjonene er like bra og litt kronglete er informasjonen, men turen på tvers av øya er variert og opplevelsesrik. Rik på kunst, rik på natur og rik på rasteplasser, smutthull og opplevelser. Helt klart et vellykket 2008-prosjekt som mest skal æres Inger Lise og Magnus Bru, og prosjektleder Ingrid Juell Moe.

Dra dit altså, men dra helst en dag du er alene, en søndag med ruskevær eller en torsdag med finvær, for å stange kø innover stien demper antageligvis både finnergleden og fingleden. På søndag var det ok, kulturstiens lengde svelget lett en halvfull parkeringsplass.

Men, tilbake til lørdagen, på *Tou Scene*, i Østre bydel, kl. 18.30, i en forkortet og leservennlig utgave, her er talen fra åpningen av ittepåland: "Kjære venner, kolleger og andre gjester:

ITTEPÅ ER NÅ!

Stavanger-regionen sitt år som Europeisk kulturhovedstad er over. Siden 2005 har Stavanger2018 frontet: «Hva må til for at

kulturbyåret ikke blir et avsluttende fyrverkeri, men et startskudd for noe varig?" Nå er begynnelsen slutt, det varige har begynt. Velkommen til ittepåland. Velkommen til denne positive markeringen av at det er nå vi starter.

Hva er ittepåland?

Jo, det er her. Det er nå. Og det er befolket av oss, kulturaktører, av oss tilsidesatte, fattige, annenrangsborgere.

Av oss absintdrikkende skattesnyltere.

Av oss regissører, dansere, skuespillere, animatører, musikere, rockeband, billedkunstnere - alle oss med amatørmessige enkeltforetak uten pensjonsfond som blir tvunget ut av våre sparsommelige tilværelse i skyggen - for å ta papirjobber som underbetalte konsulenter for hist og pist.

Ja oss, de fantastiske, de kreative, de unike, de fortryllende hardarbeidende enkeltmennesker som med sin kraft og sitt mot kan gjøre en skrapby til en ny by.

Av oss, kjære venner og kunstnerkolleger.

Det er 2009, det er ittepå hvor alt skulle vært på plass. Vært lainet opp og klart for å fylles med innhold. Nøkler skulle vært utdelt og flybilletter fordelt.

For det hevdes jo det, at de som tar tak i situasjonen mens den ennå er varm, de som sparker fra samme dag som de rigger ned, de kulturhovedsteder som setter i gang umiddelbart er de som lykkes ittepå. Gjør vi det i Stavanger? Grunnsteinen for konserthuset ligger der og modellen kan vi se både inn og ut av. Det blå promenaden er treveis og på Nytorget er det ikke noen som vet hva som skjer. I Pedersgata ligger noen helleristninger og vitner om det som var, noe som skjedde i fjor – hva vitner om det som kommer?

Vi er alle enige om at det er i år det virkelig må skje. Det er nå det begynner.

Og vi har et stort ansvar selv, for å løfte kulturbyen, for å løfte ittepåland, for å spille ball og diskutere. Vi har et stort ansvar selv for ikke å sutre, men for å ta de mulighetene vi får, bruke dem dobbelt og kreve trippel tilbake.

For hva er alternativet?

Hva skal vi med et eget land om vi tusler rundt der alene?

Hva skal vi med et land om vi bare arrangerer for oss selv, det blir bare galskap av sånt.

Nei, det nytter ikke. Det blir som å være på totalt feil klode.

Vi må ha andre der, andre borgere av ittepåland. Og det er nettopp det som skal skje nå, vi skal inviterer andre inn hit, inn til oss, som borgere av ittepåland. Det blir den politiske gesten i kveld. Vi må ha med oss de folkevalgte, næringslivet, alt publikum, kulturbyråkratiet, hele Rogaland og den frie presse.

Derfor roper jeg opp følgende representanter, med begrunnelse, opp hit for å motta et synlig bevis på at de er ønsket inn til oss:

Som representant for DE FOLKEVALGTE er ordfører i Stavanger kommune - Leif Johan Sevland - den 31. januar 2009 tatt opp som en sunn visjonær, fornuftig kritisk og ivrig lyttende politikerborger av ittepåland.

Som representant for NÆRINGSLIVET er adm. dir. i Næringsforeningen i Stavanger-regionen - Jostein Soland - den 31. januar 2009 tatt opp som en konstant samarbeidssøkende, forståelig profesjonell og spenstig risikovillig næringsborger av ittepåland.

Som representant for ALT PUBLIKUM er helt vanlige - Britt-Helen Lindal - den 31. januar 2009 tatt opp som en spent nysgjerrig, rimelig utholdende og stolt overbærende publikumsborger av ittepåland.

Som representant for KULTURBYRÅKRATIET er kultursjef i Stavanger kommune - Siri Aavitsland - den 31. januar 2009 tatt opp som en glad hardtarbeidende, alltid positiv og balansert kravstreng byråkratborger av ittepåland.

Som representant for HELE ROGALAND er leder av Regional- og kulturutvalget i Rogaland fylkeskommune - Jarle Braut - den 31. januar 2009 tatt opp som en raus støttende, heftig nytenkende og kjært tilstedeværende borgernabo av ittepåland.

Som representant for DEN FRIE PRESSE er redaktør i Stavanger Aftenblad - Sven Egil Omdal - den 31. januar 2009 tatt opp som en lett tilgjengelig, nyansert fulldekkende og engasjert voktende presseborger av ittepåland.

Må alle ittepådager forbli gode dager."

* * *

Litteratur på Domkirkeplassen?

Publisert 28.01.2009

Nå skal *Fotrana* av Kielland blir folkelesning, den skal deles ut lik *Kaninbyen* til oss alle, det har *Sølvberget*, *LO* og *Næringsforeningen* bestemt. Litt pussig er det at nettopp *Næringsforeningen* stopper den åpne prosessen som var i fjor når vi alle fikk stemme over hvilken bok vi ville lese, og utrolig nok valgte *Kaninbyen*, men vi gjorde det og ut kom den. Denne gang ble beslutningen tatt i et lukket rom, mellom nevnte tre aktører. Så mye for det folkelige engasjement. At valget passer som hånd i hanske for arbeidet med et *Kiellandsenter* er en annen pussighet.

Og dette *Kiellandsenteret*, hva skal vi med det? Jeg er helt enig med at et *Litteraturhus* er interessant, og i er også et klart fokus på Kielland, men et eget senter? Nei. Det blir for snevert. Vi må tenke større enn det.

Om vi nå skal ha et senter, hus, møtested for litteraturen, hvor skal det ligge? Forslag er lansert her og der, mest pushet frem av *Aftenbladet* - Stem hit og stem dit.

Jeg har også et forslag, og det er som å banne i kirken midt blant mine egne. Men vannari. Først, det røde huset ved Breiavannet er ikke dumt. Det er sentralt, synlig og har plass på utsiden, det kan binde sammen Byterminalen og Domkirkeplassen og, om det går, kan selve innholdet i huset rives, tilpasses vår tids behov, mens utsiden består. Et gulv kan rives for å lage større takhøyde i deler av bygget. Om det passer, er stort nok, om det i det hele tatt går, må selvfølgelig vurderes.

Så, Kiellandhagen. Vel, jeg håper noen tar med seg Fortuna, legger seg ned på plenen og fundere over hvordan den tids Stavanger var – uten at et hus, en betongklump, hindrer dette herfra og inn i evigheten. Akkurat der trenger verken litteraturen eller Stavanger en fortetting. Trist at Kielland sitt hus forsvant. Dumt at vi bygde fengsel eller posthus eller hva det nå var, og at vi så igjen rev det. Men nå ligger plenen der, som en minnelund, og la den ligge i fred.

Men like bortenfor ligger en bygning. Tidligere *Norges Bank*, *Nokas* og *Stavanger2008*, nå turistsenter og kulturbank. Og det er nå jeg banner: Bygget er fantastisk, men ikke som kontorer for mange små aktører. Når flytter festivaler og andre inn, det er bra og det er viktig, for da beholder kulturen bygget (fremfor et kjøpesenter eller noe) og vi får synliggjort et behov (kontortumleplass for alle kulturaktører). Men bygningen er slitt, den må pusses opp og da må alle ut igjen. Noen snakker om to år, kanskje det blir flere. Og da kan alle fantastiske kulturkontorrotter flytte, kanskje til *Tou*, men iallfall til et bygg som er bedre egnet, som har mindre kontorer, flere møterom, festivallager

osv. For stikk fingeren i jorden, det går jo knapt an å henge opp en plakat der inne, bygget er fredet og fullt av skillevegger med sine åpne landskap rundt. Det er knapt plass til lyd fra jazz, rock, kammermusikk osv.

Dessuten, og dette er det viktigste, skal byens flotteste fasade prydes av kontorpulter og pc-skjermer, slik vi har sett det under hele 2008 og årene før det?

Eller kan det, om to-tre år, brukes som et *Litteraturhus*, med bokhandel (og da ikke *Norli*, heller et slags *Tronsmo*), foredrag, debatter og samtaler nederst, takterrasse med café og en av byens beste utsikter øverst? Slik at fasaden puster liv og aktiviteter dag og natt?

Jeg vet, jeg har banket for en *Kulturbank*, men har også sett at bygget i hele 2008 har vært dødt, det har vært et kontorbygg, mens det burde være et kulturhus.

Litteraturens Hus. Dansens Hus. Rockens Hus. Kunstens Hus. Svigermors Hus. Alle skal vel tilslutt ha et eget hus. Men Kielland? Nei, han har en statue på Torget og hele Stavanger som sitt hus. Det får jammen holde.

* * *

Itte på e' nå!

Publisert 22.01.2009

For å varme opp satt jeg forrige uke på en DVD som *NRK Rogaland* har satt sammen for *Stavanger2008* i samarbeid med *Sr-Bank*. Over 3 timer med innslag fra året som har gått. Det er vel en dokumentasjon og gavesak mest, og det er i grunnen greit, selv om du også kan kjøpe boksen. Det som slo meg da, og fortsatt slår, er hvor god kommunikasjon noen måtte ha hatt med det eller de som styrte været. For ikke en dag, iallfall ikke for ettertiden, er det dårlig vær på disse timene. Ikke vannrett striregn og iskald vind oppover. Alle de store dagene bader i sol og klarvær. Det er klarsynt. Utrolig.

Et arrangement er ikke med i det hele tatt, *Nordic Music Week*, det er besynderlig. Hvorfor det?

Varmet opp er kanskje å overdrive, men å få en påminnelse var på sin plass, for over natten var hele 2008 vekk, borte, som om det ikke hadde hendt.

Jeg mener, jeg gikk gjennom sentrum forrige uke, mellom tirsdag hvor ordføreren holdt en mottakelse for å pleie kulturlivet, teambuilding heter det på norsk (og besynderlig er det at *Frp* stiller med to representanter - deler broderlig med

indrefile og prat - og er med og markere at nå begynner vi det videre kulturarbeidet - sammen - når de egentlig mener at hele kulturbyåret ikke skulle hendt), og torsdag, hvor det var premiere på Pål Jackmans nye film *Jernanger*, og der, altså gående gjennom sentrum, så jeg ingen spor etter kulturbyåret og det slo meg at undergangen mellom Gamle Stavanger og Bjergsted er like trist, mørk og tung i dag som den alltid har vært.

Eller ta dette medium, ta for eksempel i dag - 22. januar 2009 - *Stavanger Aftenblad* på nett: Hovedoppslag på sporten: Nesten som å oppleve Beaver Creek-fallet om igjen (om Aksel Lund Svindal), Venus Williams ut av Australian Open (om Venus Williams), Outsidere i mesterligaen (om Tonje Nøstvold), Langhelle trakk seg (om Odd Langhelle), Nå er Vatne større enn noensinne (om Stian Vatne) ... og slik fortsetter det hver eneste dag, 99% norske navn, prestasjoner og helter, med regional tilknytning på et eller annet vis.

Hovedoppslag på kulturen: Pitt leder Oscar-kappløp (om Brad Pitt), Lei av å bli utnyttet (om Monty Python), Charlotte er oddsfavoritt (Charlotte Rustad), Ingen tvil: No Doubt er tilbake (om No Doubt) ... og nei, det er ingen tvil, slik er det hver eneste dag, internasjonale sladre navn, film, atter film, musikk, tv, modeller, ikke en lokal tilnærming selv om verdens kulturliv er full av Rogalendinger.

Hva forteller det? Jo, at sporten er mer lokal, mer prioritert og at kultur først og fremst er underholdning. For Sven Egil Omdal og gjengen.

Antageligvis for deg og resten av befolkningsgjengen også. At sporten har muskler, men kulturen sakser fra *NTB* og har liten kunnskap om hva som skjer. Ja da, sporten er flinkere til å sende ut pressemeldinger og er jammen på hver eneste tv-kanal, men er det godt nok? Er det liksom noe å unnskyldte seg med etter et kulturbyår? Når til og med *Aftenbladet* skal forandre seg?

Nei, også her går kulturprisen 2008 til en liten aktør, *Rogalands Avis*. Igjen, men små ressurser, er Pulssidene leselig hver dag, selv om nettet er mangelfullt. Hva med å flytte kultursidene frem *Aftenbladet*, la det skinne igjennom, vi staser - også etterpå.

Etterpå ja. Året 2008 virker så mye lengre vekke enn tidligere år i januar. Nå har jeg mine grunner til det, men likevel - det har skjedd så mye.

Jul og nyttår, de to kommer hvert år, invasjonen i Gaza (som om noen i det hele tatt kan være overrasket over at 40 år med okkupasjon skaper hat?), demonstrasjoner i Oslo (som om noen i det hele tatt kan være overrasket over at også norsk innvandrerungdom blir annenrangsbehandlet og er

frustrerte?), kulturminister Trond Giske krever politisk kunst (som om noen i det hele tatt kan være overrasket over den dårlige saken i hans *Aftenposten*-utspill mens hans egen regjering fortsatt handler aksjer med Israel?) og nå på tirsdag fikk USA sin første svarte president (som om noen i det hele tatt trodde at det skulle skje, også det 40 år siden - 1968 ble Martin Luther King skutt). Etter alt dette og mer til, er det noen som husker 2008?

Nei, for nå er det ittepå. Antageligvis kommer ittepå også til resten av provinsen etter hvert, om et par år ned til Egersund også, om det i det hele tatt kommer så langt, kanskje de forblir troende at ittepå er ittepå som Arnt Olav Klippenberg var inne på for noen dager siden, men her oppe på Nord-Jæren har det startet friskt.

Her har vi forstått det. Ittepå er ikke ittepå. Ittepå e' nå!

Stavanger kommune kjøper *Tou Bryggeri*. Det er en klok handling, som hadde vært enda klokere for noen år siden, men flere faktorer skal klaffe for at slik skal skje, når gjør det nettopp det. Og for dem som mener det er sprøtt og uansvarlig å handle slik når det er nedgangstid og finansuro skal heve blikket litt og se på vår egen historie fra slutten av det 19. århundre. Stavanger fikk da reist en rekke monumentalbygg i et arkitektonisk formspråk som ikke hadde vært særlig benyttet i trehusbyen.

Murbygg, store murbygg. *Teateret*, *Stavanger museum*, *Turnhallen* (i dag *Barneteatret*) og de eldste delene av *Stavanger sykehus* ble alle reist i årene 1880-1900. I dag snakker vi selvsagt om kulturhøyborger. Toneangivende. Ruvende. Vakre. Og bygd når alle piler pekte nedover.

Lørdag 11. januar gikk kunstner Ole Martin Lund Bø ut i *Aftenbladet* og sa at det å sette mange kunstnere under samme tak er en dårlig idé og at *Tou* står i fare for å drukne i byråkratiet. Jeg er jo på lagt vei enig med ham, nå må vi bygge en struktur som ikke virker byråkratisk og tung. Og politikerne må våge å slippe taket. *Tou Scene* har oppstått også fordi de har holdt seg borte. Nå skal vi lengre sammen, men fortsatt må politikerne praktisere en god armlengdes avstand og vel så det. Her må kulturen selv råde.

Og det viktigste i fremtidens *Tou*? Jo, møteplassen. Og hva er det? Hvor møter du dine kollegaer i løpet av dagen? Jo, det er kantinen, det blir *Tou cafeen*. Her må vi skape et subsidiert tilbud ala kantinen til *StatoilHydro* og alle andre arbeidsplasser rundt oss, slik at vi kan trigge samvær, idéutveksling og blikk. Og den letteste måten å få dette til, det billigste trikket - det er mat og drikke. Uten duger helten ikke.

Første møteplass i nye *Tou* blir uansett kommende lørdag 31 januar. Da åpner ittepåland. Da kommer både ordfører og kulturkollegaer. Kommer du? Du er herved invitert.

For ittepå e' nå!

***

Etterbruksfondet

Publisert 20.01.2009

I dag ble den første konkrete saken om etterbruk av *Stavanger2008* og kulturhovedstadsåret lagt frem for politikerne. Saken, som er på vel 16 sider, heter *LANGTIDSEFFEKTER AV STAVANGER2008* og handler om alt fra skiltning til internasjonalt samarbeid. Den skal opp i Formannskapet 9. februar.

For oss som håpet på konkret resultat må vente. Dette er en kompleks start som skal bane vei for flere mindre saker utover våren, med egne arbeidsgrupper og ledere, hvor to saker er *Etterbruksfondet* og bruk av *Norges Bank-bygget*, også kalt *Kulturbanken*.

For enkelhets skyld sakser jeg litt fra dokumentet her, vel viten om at politikerne kan legge til og trekke fra før og under sitt møte 9. februar. Ordene som følger er forslag fra Rådmannen, hvor det sentrale er at politikerne må argumentere MOT hvorfor de ikke vil ha det slik, istedenfor å starte med blanke ark. Ok, here we go again...ittepå e' nå: *Etterbruksfondet*

"Midlene kan tidligst bevilges når bystyret behandler årsregnskapet for 2008 i sitt møte den 11. mai d.å. Videre forstår rådmannen bystyrets vedtak slik at bystyret ønsker å avsette 18 millioner kroner til bruk over en periode på 3-4 år, ikke at bystyret ønsker å etablere et fond i egentlig forstand (med årlig bruk av fondets avkastning)." ... dette er viktig, bruken av ordet fond er misvisende, pengene skal brukes opp i en periode på 3-5 år. Fornuftig. Og tidligst fordeling blir trolig etter sommeren. Søknader må inn, behandles og vedtas.

"En stor utfordring nå er hvordan avsetningen på 18 millioner kroner kan brukes best mulig for å oppnå de målsettinger og intensjoner som ligger til grunn. Hvilke premisser, prinsipper og kriterier skal gjelde?" ... ja, nettopp. Og disse kriteriene må ikke bare politikerne alene sette eller råde over. Faktisk bør de holde seg så langt borte som overhode mulig. Ikke la dette bli lokale postkortmidler fordi noen store aktører har mer resurser til å smigre enn andre.

"Denne avsetningen har den klare forutsetning å videreføre erfaringer fra året som kulturhovedstad, og bidra til at effektene av dette året blir langsiktige. Det tilsier at det ikke kan være meningen at midlene blir en ren påplussing av allerede eksisterende budsjettammer, men at det er en anledning til å tenke annerledes, ekstraordinært og nytt, både med hensyn til det kulturelle innhold, samarbeidsrelasjoner, organisering etc." ... bla bla bla ok, så lister Rådmannen opp noen tilnærminger som er interessante, midlene skal:

"- Heller være store og få enn små og mange"

"- Forankres i gjeldende planer innen kulturfeltet"

"- Søknadsprosedyrer må ikke være så kompliserte at kunst- og kulturlivet vegrer seg fra å søke om midler."

"- Det må prioriteres"

... det siste mener jeg er helt sentralt, vi må prioritere, alle skal ikke og kan ikke få støtte fra *Etterbruksfondet*. Merk her at hver overskrift blir etterfulgt av noen setning om hvorfor og hvorfor ikke, som jeg har utelat.

Saken avsluttes med: "Det blir nå viktig å fortsette dialogen og kompetansebyggingen mellom politikk, publikum, kulturliv og næringsliv. I den alliansen ligger potensialet til å utvikle denne byen videre, til å sikre langtidseffekter av kulturhovedstaden. Det er der svaret på Ka då ittepå ligger. Vi må fortsette å snakke sammen, fortsette å møte hverandre, fortsette å samarbeide." Ja, går det an å være uenig i det?

Rådmannen skisserer noen fornuftige grenser, men likevel - alt kan skjer. På møtet blir det trolig bestemt at man skal sette ned et utvalg som skal se på retningslinjer og så returnere til Formannskapet. Mer tid altså. Selv er jeg skuffet fordi jeg hadde trodd at vi fikk retningslinjene nå - at prinsippene ble lagt 9. februar. Samtidig skjønner også jeg at den politiske saksgangen har en iboende treghet, hvor å starte med en overordnet sak er som snytt ut av læreboka, enn så kjedelige det er.

***

Slutten på begynnelsen - del 8 av 8: Vi hviler nå.

Publisert 16.12.2008

Det skjer hver gang.

I det flyet letter fra Sola og legger Stavanger bak seg, i det toget ruller ut i et vått landskap, i det bilen passerer eller båten bryter, det skjer hver eneste gang.

Stavanger blir liggende i horisonten noen sekunder, før den forsvinner. Ute av syne, ute av sinn. Hver eneste gang jeg reiser fra Stavanger, forlater byen også meg. Hvorfor det?

Forrige uke er et eksempel. Er vi rausa så startet den med 2008-avslutningen, hvor dagene før og etter eksploderte i møter, intervjuer, debatter og samtaler. Når onsdagen kom, når en eller annen dresskledd kjørte sin gigantiske sjefkoffert inn i siden på min lille bag, lettet flyet, mot Stockholm denne gang, og den ferske kulturhovedstadsbyen ble liggende igjen. Hvorfor?

Det har vært et flyktig år. Jeg har pendlet ut og inn av regionen, tatt på meg ittepåhatten ved ankomsthallen og låst den inn ved avreise. Om vårt hjem er der vi har vår døgnehvile, så har jeg flere. At dette hjemmet kan defineres til en viss type trillekoffert er ikke tøys. Derfor har mine besøk i Stavanger blitt så intense. Se mest mulig kultur, prate med mest mulig folk. Og så undervise på *Kunstskolen*, lage bok om *Folken*, inspirere på *Kunstsenteret*, være sønn, bror, venn og noen gang kjæreste. Døgnet strekker ikke til. Eneste grunn til at det har gått bra er at jeg har kunnet legge Stavanger bak meg. Lukket døren og sagt farvel. Nå er det annerledes. 2008 er snart over. Fortsatt er det et visst trøkk på *Ka då ittepå*, men det gir seg. Da vil jeg ta Stavanger med meg igjen. Si: Hei byen, hopp på, setter vi fot på dresstypen blir det til og med plass til bagasje. Legg deg der, byen, bli med ut, som du gjør med så mange andre, bli med ut for jeg skal vise deg noe.

På fredag satt jeg mellom SJ og McDonalds på sentralbanestasjonen i Skandinavias hovedstad (joda, det er det Stockholm kaller seg). Foran meg stod folk i kø ved sølvfarga billettautomater, siden av satt en jente og blundet med foldede hender, på andre siden en nisse like meg selv med maskin i fanget og tildekket hodebunn. Gulvet lignet på marmor og på et juletre pyntet i hvit stod det: Velkommen til oss.

Og overalt denne lukten, som brer seg ut over det svenske landskapet fra slutten av november og blir liggende til over jul, med en helt klar høykonjunktur akkurat nå.

Bor du ved siden av eller i nærheten til et bakeri, et utsalg eller en overivrig hjemmebaker, så er duften nærmest kvalmende. Den drysser ned landet i tåke. I de øvrige gatene lar ikke dette krydder seg tilkjenne med en gang, men stopper du opp så stikke den sine våpen opp igjennom porene. Med ett er du omfanget av gul tåke, bedøvet og berøvet. Det stod en mann i blått utenfor Pressbyråen og delte ut safransbullar. Lufttrommet var beslaglagt. Frityr, svette og kaffe måtte pent holde seg borte. Det er safran som styrer Sverige nå.

I slike omstendigheter ville jeg gjemt glemte Stavanger i en lufttett plastpose. Du trenger ikke å vite dette her, Stavanger. Så ville vi spasert til T-centralen og videre under jorda til Fridhemsplan, opp i lufta, bort en gate og ned en bakke. Til et sted som er en restaurant. Et lunsjsted. Et galleri. En bar. Et utested. Næring. Kultur. I en og samme etasje, hvor rommene balanseres med tunge chesterfieldmøbler og trebord. Noen tynne glassplater skiller restauranten fra resten. Og på veggene, på den lille scenen, på skjermer viser de kunst. Av varierende kvalitet og interesse, vi er nok ikke like, byen og meg.

Inngangsdøren er kontorsgrå ved siden av naboens neonrøde pornosjappe, men vi tar steget inn, to trapper opp er alt glemt.

Verden består av millioner av byer (ti bare i Rogaland), over 191 land og 6000 neshorn. Hvorfor ta Stavanger med hit? Er det bare for å unngå lukten av safran?

Mer, jeg tar Stavanger hit for å hvile ut. Slappe av. Stresse ned. Det har hendt så mye i år. Det er så mange som mener noe om dine uterom, om din bebyggelsen, om trafikken gjennom dine årer, som pirker i deg.

Hva skjer nå? Hva skjer senere? Krise, uro, stagnasjon? Eller framskritt, bybane, lykke?

Derfor, skru av juletrelysene der hjemme, rund av mykt. Slutten på begynnelsen er slutt. Neste år starter resten. Vi hviler nå, du og jeg. Vi hviler alle nå, til neste år.

* * *

Slutten på begynnelsen - del 7 av 8: Etterbruksfondets muligheter.

Publisert 10.12.2008

Jeg velger å ta det positivt å bli kalt plagsom, så lenge plagsomheten er aktiv, konstruktiv og bevisst. At andre ikke har holdt ut å stadig bli møtt med det viktigste spørsmålet i forbindelse kulturhovedstadsprosjektet, nemlig *Ka då ittepå*, får bli deres sak.

På kultursiden i tirsdagens *Stavanger Aftenblad* blir mitt initiativ likestilt med en fornærmet tenåring som ikke har fått godteri og at det oser av passivitet. Vel, det går ikke an å ta mer feil, men det skal jeg ikke kommentere ytterligere - for fra i dag skal jeg kun se fremover: Det viktigste vi, altså kulturlivet, skal gjøre etter juleferien er å fortsette.

Fortsette å snakke sammen, fortsette å møte hverandre, fortsette å samarbeide.

Og det initiativet må vi ta selv. Selv om kommunen i 2009 vil invitere til kulturdialoger, selv om *Kulturbørsen* oppstår igjen i mai og selv om det helt helt sikkert blir rikelig med festivaler og åpninger også neste år, så holder ikke det. Vi må selv holde trykket oppe ved å banke på naboens dør, samarbeide om prosjekter, etablere satellitter utenfor egne reder og ta i bruk andre scener, andre miljøer. Kulturhovedstadsåret har tydeliggjort viktigheten av å bare henge rundt. Med hverandre. Frokostmøter uten annet enn frokost, behovet for tenketanker og andre kulturkommandoer. Det må aksepteres at det å henge har en stor verdi i seg selv. Det er ikke ledigang.

En av brikkene som skal på plass på nyåret er rammene for *Etterbruksfondet*, som i dag er på 18 millioner men som kan bli mer om *Stavanger2008* sitt bebuda overskudd blir kanalisert dit. Da kan vi også nærme oss intensjonen fra kulturhovedstadssøknaden om at fondet til slutt utgjør 10% av midlene *Stavanger2008* hadde. Og hvem trenger disse pengene?

Her mener jeg vi skal tenke miljøer og mindre/små institusjoner og grupperinger. De store aktørene i Stavanger vil leve godt i årene som kommer. En sak er at noen av dem har forsterket sin posisjon gjennom høstens statsbudsjett, en annen grunn er at et forhåpentligvis fortsatt sultent publikum vet hvor kulturbygningene er, de har antakeligvis vært der før og kjenner kodene. Selv om også disse store kulturaktøren har behov for strakstiltak ovenfor publikum og har sine langsiktige utfordringer å stri med, så vil de overleve. Glatt.

Verre er det med de mindre miljøene, som også ligger tettere inntil byens kreative produksjonsmiljøer. Det er disse vi skal verne om. Og det er disse som bør ha tilgang til *Etterbruksfondet*.

Ikke de som er på Statsbudsjettet. Ikke fanefestivaler. Jeg vil si ikke festivaler i det hele tatt. Hva om vi deler de 18 millionene opp i seks fagmiljøer med tre millioner hver, til bruk i inntil fem år, etter en gjennomarbeidet forretningsplan? En forretningsplan som sier noen om mål og som forplikter til samarbeid og satellittvirksomhet, men som overlater til miljøene selv å definere hva, hvordan og hvorfor.

Med denne modellen kan etterbrukssjef Rolf Norås gli over i en annen rolle ved å koordinere og nettverksbygge både mellom disse seks fagmiljøene og verden utenfor - i en femårsperioden. Hadde det gått? Er det politisk salgbart?

Det må da være et poeng å bruke midlene til noe annet enn hva kommunens kulturbudsjett gjør? Det må jo være et poeng at disse midlene ikke skal gå til flere reklameplakater på u-bahnen i Berlin? Å våge og tenke langsiktig talentdyrking i produksjonsleddet, likt det er tenkt for en hver ballbinge i dette landet, med et kretslag i kultur som resultat, er det mulig?

Dette er ikke min tanke alene. Faktisk er jeg litt overrasket hvor spisset folk vil at disse pengene skal brukes. For det verste som kan skje er at det om fem år blir like umulig å finne et synlig resultat som det blir å få mandelen i grøten om to uker.

* * *

Slutten på begynnelsen - del 6 av 8: Se på Didrik, se på Stine (igjen og igjen).

Publisert 08.12.2008

Hvis jeg skal ta et siste blikk bakover, for deretter bare se fremover i morgen, så vil jeg hente frem denne forkortede versjonen av en blogg jeg skrev i 20. juni:

«I går var jeg på Tou Scene og så Inbal Pinto sin forestilling Trout. Det var mektig. Det må jeg fortelle deg om.

Hvorfor?

Først fordi det var et knalltøft stykke kunst med små skarpe detaljer og store vide bevegelser, både i dansen, i musikken og i selve opplevelsen av det fusjonerte innestengte celleaktige absurde lidenskaplige scenerommet hvor seks dansere brettet seg rundt hverandre i vannbassenget akkompagnert av to musikere og en sanger. Her var dronningen med hovent blikk og kvalt sang. Her var strenge bestyrerinner. Her var grå tjenestepiker med vaskebøtter. Her var en forvirret forteller. Og et vannbasseng hvor alle danset, rullet og skled rundt. Og en flamingo helt til slutt, som om hagen utenfor den mørklagte slottskjelleren til slutt siger inn og tar oss med ut. Til frisk luft, åpne lunger og tørr bunn. For dere som ikke så stykket, alle forestillingen var utsolgt og flere som ville inn måtte snu i døren, så er det nærmest umulig å gjenfortelle. Men det sitter i dagen etterpå. Altså godt håndverk og solid kunst. Så får vi være uenige, var det for dystert, for lange dansepartier, hun som satt ved siden av meg både så på klokken og holdt seg for ørene. Jeg smilte og lo. For oppi alt var det mye humor.

Dernest, denne forestillingen er kulturbyhovedstadsåret på sitt ypperste. En sak er at stykket er satt sammen av et israelsk dansekompani

og lokale Kitchen Orchestra, et stort prosjektensemble som arbeider med moderne improvisasjonsmusikk i et krysningspunkt mellom samtidsmusikk og jazz, som denne gang bestod av Stine Motland, Nils Henrik Asheim, Didrik Ingvaldsen, Dag Egil Njaa og Ståle Solberg. Det som er mer interessant er at aktørene er sidestilt, eller mer, faktisk så binder musikerne hele forestillingen sammen med sitt lydbilde og sine bevegelser. Og særlig Stine som sangputrende dronningen og Didrik som trompetspillende klovnepingvin.

En stor verdi har også stykket for Tou Scene, det var mange som denne uken var der for første gang. Dermed blir stedet avmystifisert, de vet til og med hvor det ligger, og terskelen til å komme tilbake er lavere. Det er også nok en seier for dansekonsten, men det har jammen hele 2008-programmet vært. Og les det positivt.

(...)

Selve Kitchen Orchestra er også et godt eksempel på et miljø som har fått utvikle seg over tid. De er ikke tilfeldig satt sammen eller skapt i går. På en måte er de et produkt av en kulturell romslighet som har pløyd mark frem til i år. Eller kanskje mer et blodslit og en sterk tro på egne ideer. Didrik og Nils Henrik ble ikke født i går. Ikke improvisasjonsmusikken heller. Når Stavanger2008 skal evalueres, få med dette også. Den satsningen som har vært fra kommunalt hold, den beinharde jobbingen som flere lokale utøver har bidratt med, alle de glisne forestillingene og tunge repetisjonene forut feståret. Turer ut i natten som kriminell plakatopphenger fordi plakatsøylene aldri kom i sentrum. Og få med dette, det fortsetter etterpå. Få med historien til Didrik, ikke bare hans plass i vannbassenget i år, men for 3 år siden. For 6 år siden. Hvordan var det da? Og så snu på det: Om 3 år, om 6 år – hvordan blir det da? For ringreven Didrik? For ferske Stine?

Spørsmålene som reiser seg er:

- Hvor mange av de som besøkte forestillingen Trout var folk som ikke allerede er en del av kulturbyen, av kulturlivet, som aktører, arrangører, kunstnere eller stamgjester. Det gjelder hele publikumstallet i år, hvor mange kommer utenfra på billettarrangementene?

- Vil Kitchen Orchestra komme lettere til orde nå? Vil de oppleve en markant oppgang i lyttere og besøkere? Internasjonal ja, nå blir det forestilling i Israel og sikkert andre steder, men her hjemme på berget?

- Vil flere besøke Tou, følge med i programmet og komme på lignende forestillinger?

- Vil for eksempel Kitchen Orchestra få muligheten til å gjøre noe lignende igjen, her hjemme? Ikke med Inbal Pinto, men med lokale dansere? Ikke en kopi og Kitchen Orchestra er bare et eksempel. Poenget er: Vil det være mulig å også senere pare aktører og la dem jobbe konsentrert sammen over en lenger periode? Kan noen lokale grupper neste år ha råd å leie Tou Scene i flere uker for å arbeide med en forestilling, lik det er gjort med Inbal Pinto?

Vil vi ha slike kvalitetsforestillinger i årene som kommer så må aktørene ha tilgang til øverom, dansegulv, scene og så videre innenfor langsiktige akseptabel rammer, både økonomisk og publikumsmessig. Jeg tror og håper politikerne er med, men jeg er usikker på om vi, du og jeg, er med?

Til en Kitchen Orchestra-forestilling på Tou Scene 19. juni 2009?»

Dette blir siste ord om hva som har skjedd. Fra nå av handler det bare om en sak, det landskapet som ligger foran oss. Og om du og jeg vil være med. Fra 19. juli 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016 og 2017. Til Stavanger2018.

***

Slutten på begynnelsen - del 5 av 8: Velkommen til ittepåland!

Publisert 07.12.2008

Endelig er kulturfestivalen over.

I dag går min rolle som vekkelsespredikant over i noe annet. Når jeg startet initiativet Stavanger2018 i 2005 og senere kampanjen Ka då ittepå i 2007, var jeg ganske alene om å ha hovedfokus på årene etterpå. Noen politikere var til og med irritert, nå skulle de lage i stand til fest og så kom det noen og maste om tiden etterpå. Snakk om festbrems. Etter hvert har vi blitt flere og i dag, og dagene som kommer, vil alle snakke om ittepå. Alle vil være med.

Og nå er vi her.

Avslutningsseremonien var voksen. Og pompøs. Den timelange seansen, og med den Stavanger2008, fadet til slutt ut ved at en båt seilte ut Vågen. Jeg skulle heller hørt et smell. Ikke et fyrverkeri, men at timen bygget seg opp mot et hyl, et brak, et torden - noe - som satte et tydelig punktum. Etterfulgt av umiddelbart mørke og stillhet. Så votteklapp fra tilskuerne.

Å bruke salmen *Deilig er jorden* mener jeg var totalt malplassert, tross det overbyggende klodetemaet.

Ikke passer den inn i Mangfoldsåret heller. Mens helikopteret, det ville jeg sett mer til, det kunne feiet over oss en gang til med søkespotter og ulyd. Men vannari, nå er det slutt. Over. Finito.

Og ikke fordi jeg var i mot kulturhovedstadsåret. Ikke som en protest eller et surt oppgulp. Likevel, fra hjertet, endelig er kulturbyfestivalen over.

Nå kan vi si velkommen til fullføring av *Bjergstedsvisjonen*, forankring av *Tou Scene*, fokusert publikumsbygging, utvidelse av *Folken*, mer studenter i sentrum, et visjonært *Kulturtorget* på dagens *Nytorget*, nye produksjonslokaler, *Litteraturhus*, mer dialogmøter, *Kiellandsenter*, *Atelierhus*, *Paradispark* i Paradis, nybygg ved *Rogaland Kunstmuseum*, UIS-busser og så videre videre.

Prøve, prøve, prøve. Så vinne. Så enda mer votteklapp.

Velkommen til ittepåland. Alt er fortsatt mulig. Gled deg.

* * *

Slutten på begynnelsen - del 4 av 8: Mens vi venter.

Publisert 06.12.2008

Så var vi her, ved den siste dagen.

Åpningen 12. januar samlet folket og tok vår oppmerksomhet. Så døde det, for lang tid gikk før noe traff folkesjelen igjen. Først med all oppmerksomhet rundt Jon Fosse og forestillingen på Lundsneset ble folk hektet på kulturhovedstadsåret, selv de som ikke var der fikk med seg begivenheten. Etter dette har publikum kommet mer og mer med, helt frem til i dag.

Mens kongen og piffen koste seg med korsang i går, opplevde jeg en artig vri på begrepet *Open Port*. Et lite kunstnerdrevet galleri på noe og tjue kvadratmeter inviterte til åpning parallelt med at kongesangen steg opp i St. Petri. I bakgården hadde de kreative montert en gratis portvinfontene med merkelappen *Open Port*. Det var bare å forsyne seg. En morsom kommentar til både kulturbyårets slagord og Stavangers ry som portvinsby.

Før det var jeg på *Kultkafeen* og *NRK P2* sin oppsummering av kulturbyåret, fra 15 til 17. Der måtte jeg igjen fortelle at det hele er en missforståelse. Rolf Norås, som skal lede arbeidet med etterbruk, er ikke ansatt i *Ka då ittepå*. Han jobber i, og får betalt sin lønn av, *Stavanger kommune*. Og etterbruksfondet er ikke ittepåpenger, det er et kommunalt lån. Det var

Stavanger Aftenblad som først presenterte Rolf som *Ka då ittepå*-sjef og etter har det gått sport i ord. Til og med statskanalen kringkastet faktafeil. Senest i går kveld traff jeg en kollega som helhjertet trodde at *Stavanger2008* og Rolf hadde tatt over mitt initiativ. At lanseringen av tre enkle ord i januar 2007 har fått sånn oppmerksomhet og gjennomslag burde noen skrive en avhandling om. Ordets makt er interessant.

For eksempel: I byens glassinfiserte busskur henger det reklameplakater for avslutningsarrangementet med tittel KOR e det?. Du har sikkert sett det. Og jeg tenkte umiddelbart, hvor mange 2008-arrangement er solgt inn med bruk av dialekt? Vi har hatt *Watercolours*, *Sonic Vista*, *Norwegian Wood*, *Open Port/Åpen port*, *On the egde/På eggen* og så videre. Kampanjen *Ka då ittepå* har bevisst brukt dialekt som sitt slagord. Plutselig, helt på tampen, er det noen som finner på å gjøre det sammen.

Og i kveld skal vi forlenge *Tore Tang*-opplevelsen fra januar med å synge *Deilig er jorden*. Jeg forstår ikke helt hvorfor valget falt på denne sangen, som fort havner i julekategorien selv om det ikke er en ren julesang. Og da blir kulen i Vågen en gigantisk juletrepynt med glitter i form av kraftige lyskastere. Var tanken å finne en sang som alle kan, hvor *Bæ bæ lille lam* ble for banalt og *Ja, vi elsker* for voldsomt? Eller er det et forsøk på å være folkelig?

Jeg ville tatt et annet valg og lat ideen om å gi publikum noe de ikke kjente fra før følge oss helt ut med et nykomponert korverk av en regional komponist, men det er kanskje det vi får de første 55 minuttene?

Og jeg ville lagt avslutningen til nyttårsaftnen, en dag som allerede er viet ettertanke, parallelt med Stavangers første forbud mot privat fyrverkeri.

Apropos *Tore Tang*, er *Morten Abel* den egentlige 2008-vinneren? Han er iallfall en av de lokale kunstnerne som har fått mest ut av året. Fra hyllesten til *Mods*-sangen *Tore Tang*, via *ONS*-gjenforeningskonserten og nå plateslipp med *The September When*.

Min dag i dag, selveste slutten på begynnelsen, blir viet julebakst med familien. Helt frem til femtiden, hvor det blir på tide å rusle ned mot sentrum for å ta del i den kollektive korsangen. Og når sponsorer, kulturelite, politikere og andre inviterte spiser lunsj i *Atlantic Hall* spiser jeg pepperkaker. Og venter på ittepå.

* * *

Slutten på begynnelsen - del 3 av 8: Allianser. Nettverk. Dialog. Samtale.

Publisert 05.12.2008

- Vi har lagt vekt på å bygge allianser som holder, og vi har brakt sammen folk fra mange land. Artister har vært her mange ganger, ofte i lang tid, sier Mary Miller til *Stavanger Aftenblad*.

- Jeg er veldig imponert av det arbeidet som er gjort i Stavanger. Det har vært mye oppmerksomhet som har markert byen på en god måte. Det er bygd nettverk både kunstnerisk og mellom kulturpolitikere. Og også mellom kulturen og næringslivet gjennom sponsorarbeidet, sier kulturminister Trond Giske til *NTB*.

- Det er gjennom møtene med kulturimpulser utenfra at vårt eget kulturliv utvikler seg og vokser, kultursjef Siri Aavitsland til *Roskilden* (bladet til *Næringsforeningen*).

Et gjentatt svar på *Ka då ittepå* er at kulturhovedstaden har bygget nye allianser, etablert viktige nettverk, skapt konstruktiv dialog og gode samtaler. Om kultur. Mellom og i kulturlivet regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Mellom kultur og næring. Mellom kultur og politikere. Mellom kultur og publikum.

Fine ord?

Veldig fine ord. Problemet er at de er så lite håndfaste. Hva er et nettverk? Hvilke allianse? Hvordan skal det gi oss spennende kultur i februar? Hvordan skal det sikre at publikum kommer?

Kanskje skal *Stavanger2008* allerede nå gjøre en kartlegging over hvilke konkrete avtaler som er gjort for 2009 på bakgrunn av kontakt etablert gjennom kulturhovedstadsåret?

Uansett, det reelle svaret får vi ikke før om fem år, tidligst, og det er både en stein å skjule seg bak og steinhard fakta. Først da vet vi sikkert om disse allianser, nettverk, dialoger og samtaler har løftet kulturen generelt, på alle plan, i regionene, overalt - eller om det bare ble en kortvarig varme av 300millioners ved fra Mary, Trond og Siri. De rastløse sjeler på jakt etter kortvarig gevinst fnyser av at vi hele tiden sier, vent, vent og se, 5 år, 10 år.

Men hva annet skal vi si?

Her kan etterbruksfondet sikre at allianser, nettverk, dialoger og samtaler blir opprettholdet og utvikles, men ikke for en hver pris.

Så, i dag, når *NRK P2* har direktesending fra *Kultkafeen* fra 15 til 17, blir det igjen et av svarene på ittepå: allianser, igjen, nettverk, igjen, dialog, igjen, samtaler, igjen.

Men internt finnes det et håndfast bevis, nemlig den arrangementbasen (eller hva nå det formelle navnet er) som viser detaljert informasjon om arrangementsteder, folk og fe - som har vært et av de viktigste arbeidsverktøyene for *Stavanger2008*, særlig siden det er tatt i bruk flere nye arenaer og at 34 prosent av prosjektene fant sted i naturen. Konkret hva denne basen inneholder vet jeg ikke, men det er en snakkis, at den finnes, at den er verdifull, at den er proppfull med informasjon om strømskap, plakatvegger, kontaktpersoner, arrangementsteder osv.

Så, hvordan skal denne videreføres? Blir det Stavanger kommune sin eiendom? Noe for hele regionen? Er den organisert som en wiki hvor alle som arbeider med kultur kan registrere seg og sammen holde databasen oppdatert? Hvordan er det tenkt at denne skal overføres til ittepå, om det er tenkt på det i det hele tatt?

Jeg spør fordi jeg ikke vet, men jeg vil gjerne vite. For blir det slik at all informasjon og kunnskap kun forvaltes videre i noen execlark, en film og i en rapport fra *IRIS*, så er penger kastet ut vinduet. Men om det er bygget et system som lett kan tas i bruk av andre - og viktig, lett kan oppdateres og fornyes - så kan dette bli et viktig verkstøy for kulturlivet.

***

Slutten på begynnelsen - del 2 av 8: Endelig kulturbank.

Publisert 04.12.2008

Skuffet? Ja, litt.

Jeg trodde Sandnes skulle slå tydeligere på stortrommen i går og bre seg utover sine institusjoner når de presenterte sitt ittepå - men det gjorde de ikke. Så oppslaget i *Stavanger Aftenblad* ble ganske tannløst. Kanskje avisen følger opp i morgen, men hvor var kommentarene? Og hvorfor fikk ikke de plass på kultursidene?

Er Sandnes en vinner da? Jo da, det har skjedd mye, veldig mye, i en tradisjonelt søvngig kulturby. Men er Sandnes den eneste vinneren? Nei da, selvfølgelig ikke, det er flere aktører som har vunnet her og der, men som by har de tatt det lengste steget og har fortsatt det største potensialet. Og med det, den fremste faren, å bli som før.

Når jeg nå sitter og ser utover Stavanger sentrum (noe jeg ikke kan gjøre fra mitt vindu, men jeg har

da god fantasi), så står det klart at det jeg savner mest er at noe konkret og synlig nå blir borte. Men utenfor mitt vindu ser alt ut som før.

Jeg har tidligere skrevet om et byggverk:

«*En struktur. En møteplass. En gigantisk Norwegian Wood chill-out, dekket med gress. En kjerne, en infobank, noe mer enn et turistsenter, en plutselig scene, en hub, et pusterom, et kulturelt vannhull med kritiske debatter, myke sofaintervjuer, dybdeintervjuer, artistmøter, åpent dag og natt, skiftende lys i mørket, hvalsang, et stort irgrønt teppe som linket seg opp til hver enkelt programpost. Et 2008-fyrtårn midt på torget. En midtsommerstang. Et bål. En tanke. En plass hvor Trond Borgen delte sine ord. Hvor folk ble engasjert. En forslagkasse. Et briefingsenter med filmsnutter om kulturdagene som går. Ønskerepriser. Daglige ettermiddagsendinger live på 2008kanalen. En mega vaktentral med gratis økokaffe og siddispose. Burger fra Food Story, kaker fra Ostehuset, klippfisksjokolade fra Sjokoladepiken.»*

Tenk om noe slikt hadde blitt borte nettopp denne helgen, hamret sammen og knust mens hundrevis av kor brølte finito og et helikopter snurret rundt og rundt med både ordførere og grunnstein.

Avslutningen på lørdag er nemlig også en seremoni for grunnsteinen til det nye konserthuset. Det blir altså den offisielle forlengelsen av dette kulturhovedstadsåret.

Men ... det skjer noe annet også, kanskje ikke akkurat på lørdag innhyllt av lyskastere og korsang, men etterpå, mer i det stille:

I lang tid nå har 2008-administrasjonen holdt hus i et av byens flotteste og mest sentrale bygg, nemlig gamle *Norges Bank* på Domkirkeplassen. De kunne sittet hvor som helst, i et mer tilpasset bygg, men politikerne valgte å la selve administrasjonen være den mest stabile og synlige delen av *Stavanger2008* i vår by. I et opplyst tårn av papir og hullemaskiner har sjefene sittet og sett ned på oss.

Nå er det over, pappesker teipes igjen og papirer makuleres. Alle skal omsider ut og bygget skal fylles av kulturmaur, av festivaler, organisasjoner og initiativer. Bygget skal, i en to-års periode så vidt jeg vet, blir den *Kulturbanken* som flere har ønsket seg. Et sted hvor mikroaktørene kan møte hverandre i gangen og til lunsj, og inngå nytt samarbeid og forbrødring. Denne maurtuen kan bli et mer levende symbol enn byggeplassen på andre siden av Vågen.

Spørsmålet blir, hvordan kan vi synliggjøre for alle dem som passerer bygget at de går forbi et paradigmeskifte?

***

Slutten på begynnelsen - del 1 av 8: 2008-vinneren er Sandnes!

Publisert 03.12.2008

Det går mot slutten, et yndet sted å se bakover, men også fremover. Jeg har tenkt å gjøre begge deler.

Stavanger-regionen sitt år som *Europeisk Kulturhovedstad* blir på lørdag historie, selv om selve kalenderåret varer litt til. Ikke at det forsvinner, logoen til *Stavanger2008* og bildematerialet vil være synlig i mange år fremover, vi skal nok bli minnet om hva vi hadde.

Og hva hadde vi? Et år fylt til randen med kulturopplevelser, for noen magiske, for andre irriterende. Til sist blir det et spørsmål rettet til hver enkelt av oss, engasjerte du deg, brukte du muligheten året gav?

Ikke alle har gjort det, og de som står og sutrer over pengebruk og finkultur er dem som ikke tok sjansen. For dem som var med, som tok i mot innbydelsen, sitter forhåpentligvis igjen med en undring, et førstegangsbesøk eller en opplevelse.

I dag er det onsdag 3. desember. I går kveld ankom jeg kulturbyen for så å reise igjen om en uke, 10. desember. I løpet av kommende uke vil jeg skrive et lite stykke hver dag, om fortid og fremtid, om førspinn og etterpåsprang dagene før og etter 2008-avslutningen.

Allerede har *Aftenposten*, *NRK*, *Rogalands Avis* og *Sandensposten* tatt kontakt. Alle kommer til å spørre om det samme, ka nå ittepå?

Til *Aftenposten* har jeg nettopp sendt disse runde svarene:

- *Hvordan har du opplevd kulturbyåret?*

Kulturbyåret har først og fremst vært et "green card" til å snakke, diskutere og løfte frem det kulturliv som regionen har, og gitt en gylden mulighet til å sette søkelys på etterbruk og langstidsvirkninger for særlig hverdagsarrangører og aktører utenfor byens store kulturinstitusjoner. Det er slik jeg har brukt året, i tillegg til at jeg har fått enkelte kulturopplevelser gjennom programmet som ellers ikke hadde nådd småbyen.

- *Hva betyr det for kulturlivet i fremtiden?*

Det vil bety enormt for kulturlivet om vi får en fornuftig disponering av etterbruksfondet på 18 millioner og om alle fagre ord i kommuners og

fylkets strategiplaner blir etterfulgt av konkret handling. Men viktigst, vi må fortsette dialogen og kompetansebyggingen mellom publikum - næringsliv - kulturliv, det er et sted i den trekanten svaret på *Ka då ittepå* ligger, med de offentlige instanser som tydelige og stolte partnere.

Sandensposten lurte på hva jeg mener om Sandens. Og jeg står på mitt - Sandens er en 2008-vinner!

Selveste vinneren. Gratulerer.

Hvorfor?

Fordi utgangspunktet var svakere og jobben større enn i Stavanger (som allerede var en profilert kulturby) og det politiske klimaet dårligere (til og med i dag spør *FrP* om de i det hele tatt har fått noe ut av *Stavanger2008*, snakk om å se seg blind).

Sandnes har hatt solide uteromsprosjekter, som særlig har aktualisert og debattert Ruten og nærliggende områder. De har kapret samtidsdansen, og når det nå i skrivende stund foregår en presselunsj om ittepå i Sandnes, så står dansen sterkt. De må bare sørge for at produksjonsleddet blir styrket, det er en oppgave Stavanger nøler med, og som kan profilere Sandnes ytterligere.

Vitensenteret er enormt. *Kunstens Hus* åpner neste år. Det bygges en moderne videregående skole midt i sentrum med et betydelig kulturinnhold. Klarer nå Sandnes å stoppe den kreative lekkasjen til Stavanger av enkeltaktører, gjennom å tilby gode produksjonsmuligheter og rom for å feile, prøve og prøve igjen, så kan også Sandnes bli ittepå-vinneren. Men det gjenstår å se. Og den tronen avgjør publikum, om de bruker sin kulturby eller ikke. Også her har Sandnes et dårligere startnummer enn Stavanger, men harer har sovnet av hovmod før.

***

Små forundringsskyer på en soldag.

Publisert 17.11.2008

Det lysner i ittepå-land. I går var det null. I dag er det 18 millioner.

Det etterlengtede etterbruksfondet er på plass, i media kalt ittepå-pengene, jeg liker bedre 2018-fondet.

Det er en gledens dag. Pengene er trolig på plass, vi skal aldri forskuttere et bystyrevedtak, men la oss si at pengene er på plass. Våre folkevalgte skal ha mye skryt for dette initiativet. De har våget. Og

mens vi tar av oss hatten og hopper på toget som likevel kom, bretter vi opp ermene.

Hva så?

Jo, la oss først spikre følgende prinsipper:

Dette må være rene penger, uten administrasjonskostnader, ellers er det ikke 18 mill. vi jubler over. Vi trenger ikke en ny logo med fem ulike fargenyanser og et eget identitetsdokument. Og det må ikke være en sovepute for kommunens kulturbudsjett, for kulturavdelingen eller andre. Dette skal være et tillegg, et nødvendig tillegg vel og merke.

Så må det tas en verdidebatt. Fra mitt ståsted skal ikke de store blir størst eller de mindre bli større gjennom dette fondet, men aktører skal ha rom til å følge opp samarbeid og nettverk fra 2008, samt tørre å satse på nye prosjekter. Spesielt det er viktig, å tørre, men enda viktigere er å tørre å dele: kunnskap, erfaringer og kontakter.

Er dette et fond for alle 2008-aktører, eller kulturlivet alene? Avgrenset til Stavanger? Hva med kunstnere som bor i Sola og arbeider i Stavanger? Kan Avinor søke? Cruisebåtfolka? Handelsstanden? Hvem er det til og hvem skal bestemme?

Videre er det interessant, og nyttig, å tenke hva et fond kan gjøre som ikke kommunen kan gjøre. Dette må ikke bli politisk styrt og eid alene, her må aktørene selv inn. Det må være et fagråd som vurderer tiltak, selv i en liten by hvor alle bærer hverandres paraplyer. For eksempel, kan fondet gi to-tre-femårig støtte, uavhengig av den årlige budsjettkampen?

Interessant er det også å diskutere tidshorisonten. Skal alle pengene inn i et reelt fond som har en viss avkastning i året til fordeling? Skal bare 50% settes av til dette, og resten fordeles i løpet av to år? Eller skal alt brukes innen fem år, innen 2018?

To viktige nøkkelord for fondet bør være publikum og næringslivet:

Kulturlivet er klare for å jobbe. Politikerne har sagt GO! Hva sier publikum?

Store deler av fondet bør øremerkes publikumsbygging. Tiltak, prosjekter og ideer som får støtte fra fondet bør ha en klar definert tanke om sitt publikum. Finnes det tiltak som er sjangerovergripende som er gode? Hvordan kan aktører fortsette dialogen og gjøre hverandre gode? Være raise?

Å jobbe med publikum er et fag. Et fag som ikke alltid går opp. Kan deler av fondet defineres som en

underskuddsgaranti? Hvor pengene er risikokapital, la oss si at en aktør får 400.000 i underskuddsgaranti mot visse publikumstiltak? Ikke det at vi trenger et nytt Pulpit, men de som viser til fornuftig festivaløkonomi og kvalitetsinnhold, hva må til for at de tørr å satse ytterligere? Og hva er kvalitet uansett?

Næringslivet må absolutt med. Er det en tanke at et beløp fra næringslivet utløser samme beløp fra fondet, lik symbiosen mellom stat og kommune? Kan det være et mål at for hver krone som går ut av fondet går tilsvarende inn fra næringslivet? Bør prosjekter som fremmer dialog og kompetansedeling premieres?

Nå gjør politikerne sin del av jobben, følger alle 2008-sponsorene etter? Hva med resten av regionen? Hva med 2008-vinner Sandens?

Et fond til kulturformål er ikke unikt. Hva er erfaringen fra andre slike fond? Hvordan er de organisert og strukturert? Hvordan sikrer man kvaliteten, ikke bare kvantiteten? For eksempel Cultural-stiftelsen i Kristiansand. Eller hva med Fremtidens Kultur i Sverige, som i en avgrenset tidsperiode gav økonomisk støtte til langsiktige og nyskapende kulturprosjekt, helt til millionene var vekk.

Men hey, må alt være nyskapende? Hva med den gode ideen, er ikke det viktigst, tross alt? Uansett størrelse?

Et annet moment er at fondets aktivitet ikke må lage kunstige aktivitetshus på toppen av råttne institusjoner. Om det er strøm, leie og lønn man sliter med, de faste kostnadene på bunnen, hva da?

Og tilbake til verdiene, kan fondet nå kreve miljøtiltak, grønn profil, kortreist mat og rettferdig handel av sine mottakere, en hanske *Stavanger2008* aldri var interessert i å plukke opp. Den ligger der ennå. Er det tid for etik?

Alt jeg vet nå er at en historisk pengesekk er satt frem midt blant oss. Og den sekken vrirler opp en rekke spørsmål, som ikke skal dempe jubelen eller gjøre oss om til et klagekor, men spørsmålene er der de. Små forundringsskyer på en soldag.

Bystyret skal vedta retningslinjer og vedtekter. Her må det gjøres et grundig arbeid i dialog med kulturlivet. Dette haster ikke, når først pengene er på plass må alle med. Ellers blir det de store aktørene igjen. Og det blir turisme og antall fly som lander på Sola. Og hva er det de sier, at Stavanger er fredlig og billedskjønne? Men hva med undersiden? Hvor det fortsatt skal boble og putte, hvor 18 millioner kroner skal smeltes sammen med gode

ideer og tøffe krav. For de må stilles, også til kulturlivet. De fornuftige kravene.

* * *

Jobben er ikke gjort.

Publisert 16.11.2008

Men hvem skal gjøre jobben?

I *Stavanger Aftenblad* i går, lørdag 15. november, stod det en artikkel om 2008-fondet, eller mer presist om tanken, ideen, visjonen, ordene, løftet - kall det hva du vil - etterbruksfondet, som var et av målene i søknaden til EU om status som Europeisk kulturhovedstad, som var et grep for å fortsette kulturtrykket, sikre overgangen til virkeligheten i 2009 og få fart på ittepå-land.

2,16 millioner euro var tallet i 2003. I dag er tallet null.

Null? Hvorfor? Fordi dette målet ble pent ryddet bort etter hvert. Allerede i 2005 var det borte fra det eneste dokumentet som holder politisk, nemlig budsjettet. Kanskje fordi det var for lenge til 2009? For abstrakt at festen og fyrverkeriet noen gang ville ende? At den lykkelige kulturfestivalsåpeboblen noen gang ville sprekke?

Nå er det uker igjen av hele dette gedigne dannelsesprosjektet. Og nå spør Cornelius Middelthun, driftsdirektør i *Stavanger 2008*, hva man skal gjøre i forhold til å utnytte det faktum at *Stavanger2008* har et sponsornettverk, at det fortsatt er noen uker igjen av *Stavanger2008*. "*Det må besluttes noe raskt, her må være litt action*", sier Cornelius.

Action, ok. Men hvem gjør jobben?

I samme artikkel sier Rolf Norås at han er optimist. At det er viktig at folk ikke opplever mørketid. At fondet var en intensjon. At ideen aldri ble gravlagt. At toget ikke nødvendigvis er gått.

Vi er altså ikke gravlagt på mørketidstasjonen fordi toget ikke nødvendigvis er gått. Men hvem gjør jobben?

Samtidig, det er lett å blir oppgitt, rastløs og utålmodig (jeg er det), for dette er så lovlig seint at jeg knapt tror det. Helt siden 2003 har kulturlivet spurt og spurt og spurt om det blir noe av dette kulturfondet. Sagt at det er en god ide, sagt at det er ett virkemiddel, sagt at det er 2009 som gjelder, sagt *KA DÅ ITTEPÅ?*

Nå bygger Cornelius ned *Stavanger2008* og forhåpentligvis gleder han seg til sin nye jobb hos

Stavanger Forum. Rolf besøker alle regionens kulturaktører for å prate om årene etterpå, om hva de ønsker, hvor skoen trykker, hva som kan, bør og må gjøres for å sikre varige spor.

Men hvem tar jobben? Hvem skal løfte frem verdidebatten?

For jobben er ikke gjort, vi er ikke ferdige med det Europeiske kulturbyåret 2008. Ikke i år. Ikke i 2009. Forhåpentligvis ikke i 2018 engang. Dette er en lang prosess, et kulturelt dannelsesprosjektet, om vi tørr tenke langt nok frem.

To eksempler:

500 publikummere kom på *Nordic Music Week* i november. Hvorfor? Er publikum kulturmette? Ikke nysgjerrige? Gjorde *NMW* et dårlig innsalg? Var grunnkonseptet godt nok?

Jobben er ikke gjort.

Kunstnerne ble betalt med knapper og glansbilder for jobben med utstillingen *A World of Folk*. Det burde være en selvfølge at alle arrangementer som har hatt eller har den høytebeskytta gull-logoen til *Stavanger2008* på sin plakat har som et absolutt minimum å betale utøverne en reell lønn og gjeldende vederlag. Om det er noen som ikke skal tape penger på et kulturhovedstadsår, så er det utøveren - kunstneren. «Okke som» om det er en keramiker i et sideprosjekt eller en fredskoreograf på torget. Uansett. Fordi det er snakk om verdighet og respekt. «Ikke våre kunstnere» ble den offisielle 2008-kommentaren. Nei, kanskje ikke, men dere har et moralsk ansvar.

Kultur er ikke bare juss. *Stavanger2008* er ikke bare en bedrift. *Stavanger2008* handler ikke bare om kontrakter. Det handler om verdier.

«Administrasjonen, styret og representantskapet mente at blant annet postene for lønn og andre ansattekostnader, som ble betydelig større enn antatt, ikke kunne kuttet», står det i artikkelen i *Aftenbladet*.

Nettopp.

Ingen bestrider at administrasjonen og de høye herrer og damer skal ha sin lønn. Men likevel finner vi eksempler på at grunnfjellet, utøveren - kunstneren, ikke får det. Okke som.

Jobben er ikke gjort.

Jeg fikk en e-post i går fra en av disse utøverne. Personen skrev: «Jeg har gitt opp å prøve å få til noe ringvirkninger for profesjonell dans i 2009.»

Nei, ikke gi opp nå.

Ikke du, ikke Cornelius, ikke Rolf. Jobben er ikke gjort. Den er bare satt i gang så altfor altfor sent.

Og jobben, den tilhører oss alle. Meg, deg, vi, våre, oss, dem, alle. Men noen må gå foran, noen må lede oss andre.

Hæ, sier du kanskje. Har ikke 2008-ansatte snakket om etterbruk og kultursjefer smilt langtidseffekter og politikere stått med ittepå-tskjorter? Går ikke de foran? Leder de oss ikke?

Joda, de har gjort det. Og resultatet så langt? Ord. Så mange ord. Løfter. Planer. Strategier. 2009, 2014, 2020.

Akkurat som i 2003: "2,16 millioner euro til et etterbruksfond fra år 2009". Lenger kom det ikke den gang. Hvor langt kommer vi denne gang?

* * *

Hva skjer med Skur 2?

Publisert 11.11.2008

I dag har jeg brukt formiddagen på å lese gamle saker på nett om *Skur 2*. Det er den bygningen som ligger nord for *Hall Toll/Tollboden* og hvor *Transit Art Space* har drevet virksomhet de siste årene. Men nå er det slutt, eller delvis slutt.

Transit Art Space forsvinner iallfall fra *Skur 2*. Einar Børresen tar med seg kunstnerne og kontaktene, ja de som vil følge med, noe jeg regner med de fleste vil, inn i nye lokaler. Tipper han også tar med seg en skuffelse over at ikke *Transit Art Space* sine forslag til *Stavanger2008* gikk inn eller at de har brukt stedet og der i liggende kompetanse som en del av kulturbyåret. Nå får vi se hva det blir, men det er et plaster på kjøttsåret at Børresen vil fortsette.

I *Stavanger* har vi alt for få seriøse profesjonelle gallerister. Som kulturby har vi ikke råd å miste dem, men vi står i en konstant fare for det, fordi de som har råd ikke bruker dem. Til å være så ufattelig rik på penger, kultur og kunnskap som *Stavanger* tross alt er, er det noe deprimerende å se at billedkunsten ikke har høyere status, eller rett og slett mer «edge».

Ok, jeg liker *Transit*, jeg har alltid sett frem til utstillinger der, og ja, sammen med *Galleri Opdahl* så har Børresen & Co. gitt oss et nivå samtidskunst som ikke *Stavanger 2008* har kunnet - eller villet - gi.

Nå er & Co. ute. De står igjen med *Skur 2* og sier i media at de, anført av Tor Dagfinn Veen, skal

fortsette å bruke bygningen som galleri. De vil vise sin egen private samling *Sic!* (*Stavanger International Collection*), som altså har noen av de samme eierne som *Skur 2*, og kombinere dette med selskapligheter. Neppe en fast restaurant, men mer utleie - en virksomhet som sikkert ikke alltid lot seg kombinere med offensiv galleridrift.

At private pengefolk bruker egne midler på samtidskunst er bra. Og historien om *Sic!* ble også presentert stort, for så å krympe både i ambisjon (de har for eksempel kjøpt inn «lokale» kunstnere som Dybvig og Kvie, som, ups, også er i «stallen» til *Galleri Opdahl*, som var «rådgiver» for samlingen en stund) og i aktivitet (ja, de hadde en utstilling på *Rogaland Kunstmuseum* i år, men utover det?). Men ok, det er private penger så de får nå gjøre som de vil. Samrøre kan også skape vekst. Ta for eksempel landets helt klart ledende museum: *Astrup Fearnley Museet for Moderne Kunst* i Oslo. Det er tuftet på det private og sender Giske/Bjelland sitt *Nasjonalmuseum* langt ned i den norske trauste potetkjelleren. Det stolte moderskipet blir lett seilt forbi av for eksempel *Henie Onstad Kunstsenter*, *Bergen Kunsthall* og *Sørlandets Kunstmuseum*. Skal så *Sic!* utvikle seg til å bli et vestlandets *Astrup* så kan ikke ambisjonene stoppe ved *Skur 2* denne gang heller.

Merk her, jeg vet egentlig ikke hva jeg snakker om. Korreksjoner mottas, mine kilder er det alltid utro internett. Og her jeg sitter i Oslo kjenner jeg ikke til om papirjournalistene har saken på sin blokk - hvor jeg uten tvil mener den hører hjemme.

For hva er situasjonen?

Jo, den er slik: *Skur 2* var og er en attraktiv bygning med en fantastisk beliggenhet, et sneipkast fra uteserveringen til *Hall Toll*. Ved salget til *Skur 2 ANS* (har adresse til *Stavanger Forvaltning AS*, bedre kjent som *Skagen Fondene*) ble det lagt noen føringer. I en avisartikkel fra 2005 sier ordfører Leif John Sevland at betingelsene er klare - et kunstgalleri - ellers kan Stavanger kommune kjøpe skuret tilbake, som sikkert skjer til gjeldende markedspris hvorpå det sikkert ligger en mulig fortjeneste og venter på nåværende eiere, men vannari, de har brukt penger også. Mye penger. De har for eksempel gitt *Transit Art Space* (som har noen av de samme eieren som *Skur 2*) fri husleie og strøm i 3 år og fått inn mat fra *FoodStory* (som også har noen av de samme eierne). Her leverte altså det private Stavanger en indrefile til det offentlige Stavanger. Du og jeg kunne se gratis samtidskunst av som regel høy kvalitet, mens andre private måtte stille opp med kjøp. Noen sviktet, kanskje begge?

I kontrakten skal det visst stå noe som: «*Dersom Skur 2 ANS vil bruke eller selge bygningen til annet formål enn kunstgalleri, gis Stavanger kommune*

fortrinnsrett til å kjøpe bygningen. Verdien skal i så fall fastsettes ved avtale eller ved skjønn etter vederlagslovens bestemmelser.»

Nå sier Veen at *Transit Art Space* etter hvert ble for nordisk, og at han vil tilbake til det internasjonale nivået. Mannen har ikke gitt opp, hurra! Jeg skal ikke komme med noen jantelov her, kjør på Tor Dagfinn.

Men.

For det er et men. Noen jeg har møtt er til og med forbanna. Så her er det definitivt et men, og det handler om intensjonene bak salget av *Skur 2*, som sikkert flere var interessert i, og det offentlige godkjenningssstempelen som fulgte.

Veen sier at han vil bruke lokalet for å vise privat kunst, som *Sic!* Og at inntektene skal komme fra utleie av samme lokaler, til konserter, spisested eller annet. Så kommer det, fra min munn: Men er det et kunstgalleri? Hva mente *Stavanger kommune* med ordet «kunstgalleri» i sin avtale? Får vi også et formidlingsinnhold med forelesninger og omvisninger? Hvor er den viktigste ittepå-gruppen plassert: publikum? Blir dette likevel et helkommersielt foretak som bruker samtidskunst som brekkstang og unnskyldning for å selge oss publikum andre tjenester og varemerker som samme gruppe eiere sitter på?

Stavanger2008 er snart slutt. Det kommer ikke til å bli husket for sin satsning på høy internasjonal billedkunst. Det mener jeg er trist, kanskje først og fremst fordi jeg er billedkunstner selv. Likevel, visjonen til Stavanger er at byen skal være et naturlig sted å etablere seg som kunstner og at byen fortsatt skal kunne titulere seg som kulturby. Ok, men når *Stavanger2008* om litt er borte vekk, *Rogaland Kunstmuseum* fortsatt er skjult bak buskene ved Mosvannet, rullestolbrukere er stengt ute fra *Rogaland Kunstsenter* og folk ikke finner *Tou Scene*, så ja, da sitter vi ikke igjen med mange som formilder samtidskunst/billedkunst gitt.

Tilbake står det private, som vi heller ikke kan miste. For skal billedkunstbyen Stavanger opp en divisjon så må det skje gjennom et felles løft. Og jeg spør mest fordi jeg er nysgjerrig av natur: Hva skjer med *Skur 2*?

***

Hurra! En halv million fra Rogaland Fylkeskommune.
Publisert 06.11.2008

Initiativ, sa jeg. Enmannsprosjekt, for å tydeliggjøre.

Enkeltmannsforetak skrev den unge journalisten. Det er ikke direkte feil, men likevel ikke presist. Organisasjon, skriver de også. Organisasjon? Nei, ikke det heller.

«Sjølv om fylkesrådmannen foreslår å leggja inn ein halv million til Ka då ittepå, ein million til utstillingar og inventar til Dalane museum og to millionar til drift på Jærmuseet, går altså det samla, netto kulturbudsjettet ned med heile 10,2 prosent», kunne jeg lese i Stavanger Aftenblad på mandag.

Hæ? Skal jeg få en halv million av Rogaland Fylkeskommune? En helt genial tanke av fylkesrådmann Liv Fredriksen forresten, men dessverre bare en tanke.

I Stavanger skal de bruke en million på ittepå. Og sent i august stod det med fete typer i samme avis at Rolf Norås blir Ka då ittepå-sjef.

Så nå har jeg både en halv million fra Fylket og en egen fulltidsansatt. Snakk om gode tider.

Kampanjen jeg startet i 2007, gjennom det enkle grep med å lansere tre ord gjennom t-skjorter, nettside, klistremerker, blogg, noen arrangement, en fest og oppslag i media har nå blitt allemannseie. Brukt i tide, i lokalpolitikken om kulturens kår etter 2008, og i utide, om alt fra Viking (selvfølgelig) til Offshore Northern Seas (ONS) og fremtiden til oljeindustrien.

Ikke det at jeg har enerett på disse tre ord, men nå er det ute av kontroll. Iallfall min kontroll. Og det toppet seg da jeg, i følge Stavanger Aftenblad, ligger inne med en halv million kroner. Men ok, jeg beholder dem. Det er som sagt ikke det dummeste rådmannen kan gjøre. I stedet for å betale feriepenger for Stavanger2008 eller en annonsekampanje for Stavanger i Aberdeen, så kan vi fordele dem på fem små kulturaktørene som ikke får pluss på sine budsjetter neste år. De store ordner seg alltid selv. Det blir ikke så mye, 100.000 kr hver, men vedder på at de kommer godt med.

Og han Rolf, som tross alt er den eneste fulltidsansatte jeg har, han får ta jobben med å trykke nye t-skjorter: Ka nå, ittepå.

***

Ekte kjærlighet.

Publisert 30.10.2008

Jeg har de siste dagene ryddet opp etter at boken *Ekte kjærlighet* endelig ble sluppet på *Folken* (ja, jeg sier ikke *i*), og der blant alle gamle manuskripter og febrilske nedtegnelser om hendelser jeg bare

måtte, måtte, måtte huske å få med, lå den, talen fra lørdagens bokslipp:

«Dette er en historisk dag for Folken, vi er endelig i mål med en tanke som startet under en samtale med Line Røreng i 2003. Om å lage en bok. Line, husker du det?»

*Denne tanke ble liggende og ikke mange trodde at det skulle bli noe av initiativet, for der er, som Pernille skiver i sin tekst *Fremad Folken, Fremad: typisk Folken at det ikke skjer. Og så like typisk at det plutselig skjer likevel.**

Våren 2006 gjorde vi alvor av ideen og undersøkte ulike måter å gjøre dette på.

For å gjøre en lang historie kort, det tok av. 150 sider ble 200 sider ble tilslutt 312.

Utrolig mye stoff er puttet inn mellom to permer og blitt til et kilo minner og historier.

Vi har laget det skitne femtebindet i Stavangers kommende byhistoriske 4-bindsværk.

Vi har laget et 312-siders debattinnlegg om hva Folken skal være de neste 20 årene.

Det siste halve året har det gått styggfort og som med alle store verk blir feilene en kuriositet.

Mari - noen fotnoter forsvant.

Yngve - din kommentar kom to ganger.

Sigurd - et sted er navnet ditt feil

Ellinor - det måtte bli en bildetekst som mikset Ellinor 1 og Ellinor 2

Det har gått fort i svingene, boken er altså ikke feilfri, men er ikke det typisk Folken også?

Men vi kom i mål, på et underlig vis og etter en kjempe innsjutt. Typisk Folken det også.

Og boken viser tydelig at Folkens 20-årige historie nettopp har vært en stort lang stor seig sving.

Folken har vært en barnehage, en opplæringsarena, en festplass, en seriøs kulturinstitusjon - og ikke minst et studenthus.

Dette stedet har aldri villet eller fått mulighet til å stoppe opp.

Så det brennende spørsmålet, hvorfor?

I redaktørens tekst har jeg skrevet at Folken er et skår, og at vi trenger slike skår i denne pene byen

vår. Slik frirom hvor unge mennesker kan få en annen dannelse enn i klasserommet og gjøre andre erfaringer før de endrer livet utenfor.

Kjell Gjerseth - skriver at Stavanger er en drittby. Og at Folken er et tilfluktsrom. Et asylmottak for søkende sjeler.

Stavanger er av og til en drittby, i alle fall når man ser på alle de arbeidstimene studentene legger ned i dette huset, gjennom 20 år, og så er det fortsatt noen som snakker om at vi trenger et nytt studenthus?

Hæ?

Vi har et stolt studenthus, men studenthuset trenger mer plass og tryggere økonomi - slik at ikke hvert eneste arrangement krever billettinnekter.

Jeg har drevet dette prosjektet frem av tre grunner:

1. Minnene forsvinner fra oss.

Det er opplagt. De som var med i begynnelsen har flyttet, fått familie og pappesken med papirer fra Folken forvinner der i mellom. Og Folken selv har vært alt for travel med neste dags arrangement at de nærmest aldri har hatt tid til å bevare noe som helst.

2. Synliggjøre studenthuset.

For å trå i klisjeen: Det har vært her og vil alltid være her - hver eneste dag. Folken er ikke bare en musikkscene. Og det er viktig å dokumentere når alle snakker om Studentbyen, om Universitetsbyen og Studentene i Sentrum.

3. Kulturhovedstadsstatement

Nettopp i år, i kulturhovedstadsåret, har det for meg vært en stor drivkraft å rette oppmerksomheten mot en av våre aktører som leverer kultur hver eneste dag, en hverdagsarrangør, en barnehage - ja - men også en læringsarena, en av forutsetningene til at Stavanger nettopp er Europeisk kulturhovedstad. Det er lett å glemme når nye nettverk og institusjoner tar form, spesielt i år.

Dette arbeidet har jeg prøvd å gjennomføre ydmykt. Det er nervøst å definere historien. Og mitt blikk skal dekke opp for hundrevis av andre. Folken tilhører hele Stavanger og har hatt og har en unik posisjon som kulturinstitusjon i denne byen.

Ha det klart, boken Ekte kjærlighet er ingen lettvinnt flørt med det glade studentliv.

Det er tung litteratur. Som krever å bli tatt alvorlig mellom all galskapen.»

Og som det stod i min nærmeste dagligvarebutikk, som er en Meny-butikk som reåpnet i dag: ta deg tid. Jeg håper du tar deg tid til å sjekke ut denne boken. Virkelig.

***

Budsjettmorgen

Publisert 24.10.2008

08:43

Jeg har rigget meg til med varm te, søt honning, søvnige øyne og web-tv fra *Rogalands Avis*. Jeg er klar for å ta i mot Inger Østensjø og dermed byråkratenes forslag til budsjett for Stavanger neste år.

08:52

Har i grunnen angret på forrige blogg, jeg var for negativ. Det er jo store planer på gang, et nytt kulturelt bykart skal tegnes, vi har kanskje landets flittigste kulturavdeling og jeg parkerte alt i en busslomme, sa at det blir tilbake til normalen og at kulturloftets tid er forbi. Bildet ble vel svart/hvitt. Vannari, jeg sletter ikke egne ord selv om verden er mer nyansert enn hva noen tekstlinjer kan forklare.

08:57

Forventinger? Har jeg det? Kan jeg forvente at kulturlivet blir skjermet for kutt bare fordi vi har vært *Europeisk Kulturhovedstad*? Bare fordi jeg mener kultur er viktig? Bare fordi jeg selv er kunstner? Hva med alle de andre, de unge, gamle, syke, friske, rike, fattige, sultne, fulle?

09:00

Ha det klinkende klart: Det som nå presenteres er et forslag til budsjett fra administrasjonen. Så skal alle partier lage sine egne budsjetter, diskutere og kanskje hestehandle, før de møtes 8. desember. Da blir det bestemt.

09:02

Klikker og klikker. Oppdaterer nettsiden, men ingenting skjer. Mangler visst en plugin selv om rett spiller er oppdatert på plass. Grrr.. Download the Windows Media Player Firefox Plugin. Ja vel. Ser både *NRK* og *Aftenbladets* web-tv uten problem, men her vil *RA* ha en plugin. Ok, I accept the terms in the License Agreement.

09.11

Hey, der er hun, i grå voksendress og med blå, kanskje grønn, *Stavanger2008*-pin. Ø-Ø-Østensjøøøøø!

09.12

Snakkes om Statsbudsjettet, som ble bedre enn ventet for Stavanger. Og Finanskrise og langsiktig plasseringer. Ok, da er det bare å vente...God lyd. Ok bilde, men oversiktsbilde er litt kjedelig å se på.

09.30

Jeg jukser. Leser om budsjettet på Stavanger kommune sine nettsider. Det ble lagt ut klokka ni.

Der står det økt tilskudd til kulturinstitusjoner på 5,17 mill. Ellers er det lite kulturfokus i kortversjonen.

09.34

I selve budsjettet, i innledingen til kapittelet om Kultur og byutvikling, står det at kulturhovedstadsåret har skapt forventninger som det er krevende å innfri. Derfor har Rådmannen ikke foreslått innsparinger på kulturbudsjettet i handlingsplan for perioden 2009-2012. Altså, kulturlivet er skjermet for kutt, men er det flyttet på penger?

09.51.

Nei, dette var lite konkret. Noe som vel er meningen. Rådmannen presentere de store linjene i dag. De fine ord fortsetter, Stavanger skal være kunstnervennlig med spekter av nyskapende samtidskunst og med fokus på nettverk, gode arbeidsplasser (der er *Atelierhus* som det er tatt høyde for, men betyr at det er tatt høyde for kjøp av for eksempel deler av *Tou Scene*?) og fokus på publikumsbygging. Det er bra. Publikumsbygging ER overskriften på årene ittepå - men samtidig, det er behov for øremerket midler til dette, tilskuddsgiveren, altså *Stavanger kommune*, må kreve at penger blir brukt fornuftig og langsiktig på dette feltet.

10:00

Det er politikerne som bestemmer. *Rogaland Kunstsenter* og *Folken* er to av våre kulturinstitusjonene som blør økonomisk. Og det sikkert flere som har hatt store utgifter i år som spiser av neste års budsjett og aktivitet. Er det tatt høyde for det?

10:03

Jeg har blitt fortalt at potten for internasjonal utveksling er foreslått doblet, noe som er bra, men hvor står det?

10:05

Der kom vi inn på kultur! Østensjø viser til økning i Statsbudsjettet til våre STORE institusjoner. Kommunen følger opp med 5,2 millioner kroner, men til hva? Og så, vips, over til omstillinger. Det var det.

10.14

Ja, da var det slutt på web'en. Ingen spørsmål. Svart skjerm. Ble jeg klokere? Nei. Vi får vente til de detaljerte tallene kommer. Men tatt i betraktning at vi i år er *Europeisk Kulturhovedstad* og har sett tidenes satsning på feltet, pluss at det er STORE forventninger til langtidseffekter, så var kultur stort sett fraværende i dagens tekstlesning.

10.18

Så var det over. Så du at jeg så deg, Inger? Eller dere

andre politikere? At vi kulturfolk følger med? At vi ser dere? At vi har forventninger?

10:54

Jeg lurer fortsatt på hva de 5,2 mill skal gå til. Deler må være til *Atelierhuset*, men hvor mye? Hvilke budsjett og virkemidler får Rolf Norås i sitt ittepådepartement? Det *etterbruksfondet* som ble lansert som en del av *Stavanger2008*-søknaden blir tydeligvis aldri realisert. Når kulturinstitusjonene har betalt for strøm, husleie og personalkostnader (som stadig blir dyrere), hva sitter de igjen med da? Hva står igjen på produksjonskontoen? Til evaluering av egen aktivitet i 2008? Til å satse på publikumsbygging? Ja, det er institusjonenes eget ansvar å fordele kostnader og skaffe inntekter, men hva er signalene fra *Stavanger kommune*? Altså de konkrete tallfaste signalene? Hvem som blir kulturhovedstadsvinneren, for å sette det på spissen?

* * *

Kulturløftet

Publisert 21.10.2008

Det er tid for tall igjen.

I forslag til *Statsbudsjett 2009* ble Rogaland trukket frem som en av vinnerne, under overskriften «Kulturløftet i Rogaland». Dette løftet handler i Stavanger om at Regjeringen foreslår å øke støtten til *Stavanger Symfoniorkester* med 7,3 mill, øke det statlige tilskuddet til konserthuset med 20 mill, øke *Oljemuseet* med 2 mill, støtte kommende museumskonsolidering der *Stavanger Museum* og *Rogaland Kunstmuseum* skal inngå med 2 mill. og øke *Rogaland Teater* med 4 mill, samt spre noen småslanter med friske penger til *Rogaland Kunstmuseum* (300.000), *Kammermusikkfestivalen* (200.000), *Kapittelfestivalen* (100.000) og *Tou Scene* (100.000). De er altså kulturvinnerne så langt, de foreløpige 2008-fanene som får rom til å utvikle seg videre på grunnlag av blant annet årets aktivitet.

Dette viser hva Staten gjennom Regjeringen vil løfte frem for at kulturhovedstadsåret skal få varig verdi. Går økningene gjennom sendes herved gratulasjoner på forhånd. Vel unt. Den eneste som har grunn til å henge litt med nebbet er *Tou Scene*, som «bare» får en økning på 100.000 - samtidig som de har vært en av de helt klart mest sentrale scenene under 2008. Mon tro om det kommer mer fra kommunen kommende fredag? Da presenterer nemlig *Stavanger kommune Handlings- og økonomiplanen 2009-2012*. Spenningen kan du følge direkte på webtv hos *Rogalands Avis*.

Rogaland Kunstmuseum har forresten også all

grunn til å være skuffet, det ser ut som at de aldri får det løftet de trenger for å få fart på virksomheten. Vekk med veggene inni *Hafsten*-samlingen, fri sikt til Mosvannet og fristene delikatesser i cafeen er småsaker mot hva flere kulturkroner kunne fått til. Nå blir det verken det ene eller andre. Og en museumskonsolidering? Vel, vi får håpe noen har ringt *Nasjonalmuseet* og fått forklart hva de ikke skal gjøre.

Tilbake til tall, Kulturløftet består av de institusjoner og festivaler som allerede mottar penger fra Giske & Co, de bærer alle et godkjenningsstempel i panna. Norge som nasjon går som kjent med overskudd, finanskrisen eller ikke, og oljepenger som havner i Oslo blir fordelt fra Oslo. Heldiggriser, tross alt, dem som ligger under Oslo.

Stavanger kommune går ikke lenger som det griner, her skal det spares, lik omkringliggende kommuner. Hvor kniven rammen vet vi ikke enda, det får vi altså vite fredag. Men ett er sikkert, det blir ikke lansert som et «Kulturløft», uansett hvor mye scener, institusjoner og godtfolk har stått på i år, både inn under *Stavanger2008* og like utenfor. Det nye konserthuset får sikkert mye plass, som kjent, det gjelder å peke på det som er positiv. Sammen med etablering av et atelierhus, blir dette de store kultursakene frem mot 2012? Vi nærmer oss et svar.

Det store kommunale kulturløftet har vi nok hatt for denne gang, festen er trolig over nå. Kanskje jeg tar feil, håper jeg tar feil, vil ta feil, men når vi nå faller tilbake til mer normale tilstander, året 2008 var og er unikt, må vi samtidig spørre hvilken situasjon vi har i Stavanger nå:

Vi har 2008-aktører som er fulle av selvtillit og som har skuffen full av internasjonale og nasjonale kontakter de gjerne vil utvikle seg sammen med. Vi har et publikum som er på hugget, som har besøkt kulturarenaer for aller aller første gang og som er klare for mer. Skal vi hive alt dette på båten? Skal Stavanger forbli teater og symfoniorkester? Nei, blir nok svaret i morgen - onsdag 22. oktober - når Kulturavdelingen holder møte om nettopp publikumsutvikling hos *Arkeologisk Museum*. Tja, blir kanskje svaret to dager senere - fredag 24. oktober - fra rådmann Inger Østensjø. Nei, kan svaret bli når politikerne stemmer neste måned. Eller ja.

2008 har vært tært på. Forsynt seg av menneskelige krefter og pengesterk kapital. Jeg møter flere personer som er trøtte, men glade. Og som har en god del avspasering til gode. Derfor vil begynnelsen av 2009 bli naturlig nok rolig, både arrangører og publikum trenger det, men hva så?

Det må smelle på nytt, vi må vise at det var alvor, at det er alvor, samtidskulturen må fortsette, om ikke like stort og spektakulært, så for gud skyld like spenstig. Det er det viktigste, alltid kvalitet foran kvantitet. Spenstig. Folk forventer det. De fortjener det. Og vi må benytte denne gyldne muligheten til å tenke langsiktig publikumsutvikling. Et år er ikke nok.

Samtidig, ta en titt på alle dem som ikke er med på Giskes kulturløft. De som får sine bidrag fra fylke eller kommune, hvordan er situasjonen her? Jeg kjenner til flere som sliter tungt, som ikke har penger til å opprettholde samme trøkk som de hadde før 2008, og som i alle fall ikke har en eneste krona til å utvikle seg for å kunne videreføre visjonene til nettopp kulturhovedstadsåret. Og om det ikke finnes muligheter til nettopp utvikling, til å ta vare på lærdom fra 2008, så er det alarmerende. Nå har Giske gjort sin del for dem han liker best, nå må lokalpolitikere følge opp. Vis at ord følger handling og at de som har gitt jernet i år belønnes neste år.

Så var vi der igjen. Penger, penger, penger. Skal all kultur bare drives på disse hekkans offentlige kronene? Nei, de skal ikke det. Og i alle fall ikke etter 2008, når næringslivet og kulturlivet endelig skal gå hand i hand, ikke sant? Men det krever at noen jobber med saken og det igjen krever penger. Så ja, det handler om å sikre den grunnleggende driften og det handler om langsiktighet. Vite at man kan lage en treårsplan med sikker grunnfinansiering. Ha tid til å tenke langsiktig, sette felles mål sammen med tilskuddgiverne, ha råd til lunsj og dressen, kunne utvikle plattformer med konkret dialog og direkte handling sammen med private aktører.

Regjeringen og kulturminister Giske har sagt sitt. Hva sier de andre?

***

Sex, drap og seriegull.

Publisert 20.10.2008

Hei.

Jeg er tilbake. Det har vært søknadsfrister, aftenblad.no-problemer, begravelser, reisedøgn, trykkdeadline og kjærlighet: *Ekte kjærlighet*, boken om Folkens turbulente oppvekst, lanseres på Folken kommende lørdag og er i salg fra mandag.

Det var reklamen.

En kommentar ble liggende mens *Stavanger Aftenblad* lanserte nye nettsider for noen uker siden. Nettsiden er fortsatt luftig og behagelig før annonsene settes inn og alt blir Rimi-rødt og Kiwi-

grønt. Teksten fra 1. oktober er derimot gammelt nytt, men likevel, her er et utdrag. Mest for å innrømme at jeg tok feil, for nå tror jeg ikke at kulturhovedstadsåret noen gang blir en nasjonal toppnyhet. Så langt har vi sett lite til sex, drap og seriegull. Og det er kanskje like greit.

«Det er en kjent sak at særlig hovedstadspressen har vært lunke til å skrive om Stavanger2008. Noe har det blitt, men flaut lite i forhold til at det er Norges største kulturarrangement noen gang, ja ikke i antall artikler akkurat, men i penger og arrangementer og turister og turstier og jeg vet ikke hva.

I vår en gang leste jeg en artikkel om at Morgenbladet, en av våre fremste kulturaviser, hadde like mange artikler om kulturhovedstadsåret som en helt ubetydelig lokalavis på Østlandet, nemlig to. Og jeg skal garantere deg at Morgenbladet ikke ligger særlig bedre an på statistikken i dag, for jeg blar gjennom avisen hver uke og der har det stått fint lite om kulturhovedstadsåret. Så lite at man kan lure på om de i det hele tatt har fått det med seg, men det har de, for i nesten hvert eneste nummer har Stavanger2008 satt inn en helsides annonse. Så spør det da, om kulturjournalistene leser sin egen avis, det er ikke sikkert.

Men nå skal vi se om det ikke blir en annen dans, om ikke statistikkurven til artikkeltelleren gjør et hopp i oktober. For i dag ble det nemlig kjent at Point Of Peace (PoP) går med underskudd på rundt 5 millioner. Det er jo alvorlig mye penger og isolert sett en kjedelig sak, samtidig har den alt: Kjendiser, konflikter, millioner av kroner, uklare roller, nachspiel, underskudd og sjefer som kommer og går og en ørliten link inn til Oslo, gjennom Kirkelig Kulturverksted. Dette kan bli saken som Akersgata hiver seg på. Dette kan bli det etterlengtede gjennombruddet for Stavanger2008.»

Men det ble det ikke. Og bare VG har adresse i Akersgata, resten har flyttet. Dessuten er 5 millioner småpenger når *Olavsfestdagene* dunker til med 6,8 millioner i underskudd samtidig som de får påplussing av Kulturdepartementet i Statsbudsjettet. Om den økningen går igjennom i *Stortinget* er det ikke annet enn et ran og et gedigent postkort.

***

Mellom sent og tidlig.

Publisert 23.09.2008

I går, mandag 22. september, ringte en kulturjournalist. Hun hadde vært på *Tou Scene* hvor det europeiske nettverket *Trans Europe Halles* hadde en konferanse forrige uke. Der traff hun en representant fra Helsinki, som var kulturhovedstad

i 2000. Han var ikke happy, ittepå hadde ikke funka. Så traff hun en fra Tallinn, han var happy. De skal være kulturhovedstad i 2011 og han mente, som de fleste mener årene før, at de ville lykkes. Torget skulle tross alt bli pusset opp.

Nå ville hun vite hva jeg mente. De ringer jo av og til disse kulturjournalistene, og vil ha en kommentar om ittepå. Det er bare det at jeg ikke har noe å si lengre. For på den ene siden er det for sent å mene noe. På den andre siden for tidlig.

Kulturhovedstadsåret har bare noen fattige måneder igjen av sin eksistens. Det er straks oktober og det er for sent å forandre *Stavanger2008*. Det har det for så vidt vært lenge. Vel kommer nyhetsbrevene bemerkelsesverdig tett om dagen i forhold til i vår, små korreksjoner er gjort underveis, men i det store er det bare å vente. Som en av byens politikere sa det sånn ca: «Nå er jeg så lei av å høre på alt dette maset om at det snart er slutt, om at det er så og så mange dager igjen til ittepå, her har vi satset og så teller dere ned til det er over ...» Ja, vi gjør det, vi teller ned og vi venter til alt er over. I går var det 100 dager igjen av unike 2008.

Samtidig er det alt for tidlig. Noen signaler er kommet som de umiddelbare reaksjonene, hylekoret og hyllestene, noen kulturinstitusjoner sliter økonomisk, andre noterer besøksrekord. På grunn av kulturhovedstadsåret eller på tross av? Det er det for tidlig å si noe om. Alle scener og aktører må telle gjennom sine kasser og skrive sine rapporter. Og så skal *IRIS* evaluere. Først i mars/april, kanskje til og med over sommeren, kan vi trekke de første ittepåkonklusjonene.

Før det får vi se om *Stavanger2008*, politikerne og alle andre er like åpne, ærlige og selvkritiske som våre to aviser, *Rogalands Avis* og *Stavanger Aftenblad*, er om dagen der de nærmest konkurrerer om å være den beste til å analysere seg selv. Spesielt *Rogalands Avis* sitt terningstrill er underholdende og lærerik. Se selv på: <http://dagens-avis.origo.no/>

Det var en avsporing. La meg avslutte nærmere tema. Selv om det altså er både for sent og for tidlig, så skjer det noe. Før jul skal våre politikere spikre neste års budsjett, det er spennende. Hvor står kulturen når kommunen må spare og neste års valgkampospøeng skal sikres? Hvordan belønnes kulturlivet for deres innsats i kulturhovedstadsåret? Hvem får oppgaven å være selveste ittepåfyrtårnet? Det siste bilde i ordførerens powerpoint-presentasjon i Tallinn i 2011, blir det torget eller blir det noe annet? Og nettopp det året, når *Tall Ships' Races* igjen besøker Stavanger, hva har kulturhovedstadsåret gjort med oss da? Er det da alt for sent og lenge siden, eller fortsatt for tidlig?

* * *

Men før de gikk, kom de.

Publisert 12.09.2008

Sånn kan det også være:

Det begynte allerede da jeg våknet. På gulvet lå mobilen og på den igjen en melding fra far. Han driver utstrakt hente- og bringetjeneste fra og til Sola, og nå ville han vite om mitt Stavanger-fly var i rute. Dagens tema var dermed satt: Stavanger.

Litt senere stod jeg og ventet på bussen som skulle ta meg inn til Kvadraturen og til en kaffe hos *Norsk Kulturråd*. Mens jeg ventet hørte jeg på *Kulturnytt* på P2, gjennom mobilen. Først var det en reportasje fra Kulturhovedstaden om Jon Fosses *Dessa Auga*. Saken var vinklet dit at nå var det en voldsom debatt i Stavanger om stykket. Først intervjuet de Per Inge Torkelsen, som tross sin interesse for Fosse var negativ til prosjektet ute på Lundsneset. Deretter kallet de inn Ragnar Hovland til studio, som *NRK* presenterte som Fosse-ekspert, noe han ikke ville være selv. Også Glenn André Kadaa, som spilte i stykket, var i studio hvor han så fint sa at han aldri hadde sett stykke selv, han kunne egentlig ikke si om det var bra eller ikke, han hadde jo vært på scenen hver gang. Heller ikke Hovland hadde sett stykket, verken som publikum eller skuespiller. Så der satt de da, og diskuterte om *Desse Auga* var bra eller ikke, uten å ha sett det selv.

Jeg er for øvrig litt enig med Per Inge, det ble mye innpakking for min smak, klarer meg uten dansen, og denne vanngåingen hvor skuespillerne liksom svevde lyrisk, vi så jo broen noen cm under overflaten alle sammen. Og den båten, hva var det for noe? Nei, tidvis var det en middelmådig OL-åpning. Tidvis var det helt fantastisk, jeg fikk ved to tilfeller en frysning over hele kroppen, som er min aller aller beste indikator på at noe virkelig er bra. At det treffer i ryggmargen. Så jeg satt tiden ut og jeg opplever gjerne teksten om igjen. Men, altså, debatt? Er det en debatt i Stavanger om *Dessa Auga*, lurte jeg på når bussen endelig kom.

Så kom det en anmeldelse av *Jeg er Mia* i samme program, og hun - Mia Gundersen - var virkelig allestedsværende denne dagen, onsdag 10. september 2008. På hvert gatehjørne og i hver sending. Når jeg steg av bussen, kom en samtale om Tore Renbergs nye bok, hvor han selv leste opp noen setninger. I studio satt to kritikere, hvor den ene var Mie Hidle, som er fra Stavanger og brettet ut sin dialekt over eteren. Det var jammen Stavanger sin dag dette.

Vel framme hos Kulturrådet kretset samtalen rundt kommende *Folken*-bok, Rennesøyhornet og

Rocketrollet Ove. Intet mindre.

Etterpå, da var klokken rundt ti, gikk jeg over Bankplassen, hvor *Samtidsmuseet* ligger. Jeg tenkte: Hit sprang jeg hver eneste gang jeg besøkte Oslo før i tiden, rett hit, for å se samtidskunst og for å besøke landets beste bokbutikk for samtidskunst, men nå? Nå? Har ikke vært der på årevis, det frister ikke, på en måte finnes det ikke. Og du vet jo hva som har skjedd? Et stort effektiviseringsmonster spiste opp alle sammen, bokbutikken ble Munchifisert og flyttet til *Nasjonalmuseet*, det private *Astrup Fearnly*-museet tok over iveren og tyngden, og i dag er *Samtidsmuseet* dødt dødt dødt. I mine øyne. Og da tenkte jeg, Stavanger, hva skjer?

Kunstforeningen inn i *Kunstmuseet*, den er grei. Men så skal alt dette inn i et lokalt effektiviseringsmonster som heter *Stavanger Museum*. Bare fordi Staten sier det? Bare fordi Staten ikke skjønner hvilket gigantisk feiltrinn de har gjort med *Nasjonalmuseet*? Jeg fatter det ikke, all sjel er organisert bort i hovedstaden. Pass opp Stavanger!

Tok en kakao på Kafé Falsen. Da stod plutselig Knud Helge Robberstad der, som nylig gikk fra *Rogaland Teater* (hvor han var presse og informasjonsansvarlig) til informasjonsavdelingen i *Stavanger2008*, foran bordet mitt. Han hadde sett meg gjennom glasset og stoppet opp for en prat. Hyggelig. Han var i Oslo for et møte og jeg spurte om det var en debatt i Stavanger, om Fosse? Han svarte, tja, nei, ikke en debatt kanskje, men en samtale blant folk. At folk fortsatt prater om stykket, snart en måned senere.

Så snakket vi om det som jeg faktisk finner mest interessant, nemlig innsalget. 15.000 på Jon Fosse høres helt enormt ut, og delvis er det en løgn. For folk har ikke gått på Jon Fosse, de har gått på *Eventyr i Landskap* først, (det høres vel forlokkende ut) og dernest, *Folkefest* (dette fantastiske ordet), sist har de gått på *Desse Auga*. For se på plakaten og all annen informasjon! Det er slik *Teateret* har solgt samtidskunst til oss og nærmest lurt oss inn. Det er slik det eneste store 2008-arrangementet med substans har lyktes. Med villedende reklame.

Det er selvfølgelig helt bevisst. Og det er genialt. Telenor får kanskje ikke lov, men kulturen får fortsatt lov til å bruke liten skrift og si at dette er en folkefest mens det i grunnen er hardcore samtidsteater. Det er *Desse Auga* som har kostet mest av de 21 millionene og der er Jon Fosses stykke som er tyngden i prosjektet. Men ikke i markedsføringen. Så smarte har *Teateret* vært at de valgte å dekke det til med dans og gjøgleri, og så tildekket ble det at Per Inge tok sine krøller og gikk. Og kanskje noen andre også, men før de gikk, kom de. Alle 15.000.

Der har vi noe å lære. Selv om det er smal kultur, så må det markedsføres bredt. Vi må ikke nødvendigvis bake et sært arrangement inn i sær design. Vi må ikke tro at alle forstår. Der kan vi lære fra *Rogaland Teater*, både hvordan de opplærer sitt publikum gjennom bevisst informasjon i programbladene og hvordan de solgte *Desse Auga* (nynorsk til og med) og Jon Fosse fordekt som eventyr og folkefest.

Så måtte jeg springe, det var noe med et fly og en far som ventet. På flytoget rullet det selvfølgelig en skrytefilm fra Stavanger på skjermen, pussig nok redigerte av NRK Sport, men likevel, det var reker i Vågen og alt det andre Stavanger vil tilby oss som sitter på Flytoget til Gardermoen.

Og flyet? Det var i rute.

* * *

Vil du spise middag med oss i kveld?

Publisert 01.09.2008

Jeg gleder meg. Ingen tvil. Dette blir kjekt.

På onsdag starter *Numusic*, for åttende gang, med en spesialbestilt åpningskonsert med John Erik Kaada i Domkirken før programmet tar av ut i nattetimene. Det blir også kjekt, uten tvil.

Men kjekkere: *Ramadanfestival* 5. september til 5. oktober, en litt annerledes kulturfestival midt i kulturhovedstadsåret. En førstegangsproduksjon som pirret meg. Og som forhåpentligvis vekker deg.

Dessverre er september en jojo-måned mellom nordeuropeiske byer for min del, men heldigvis fikk jeg klemt inn et middagbesøk. Og det er det jeg gleder meg til. Det er det som blir kjekt. Og interessant. Lærerik.

Under overskriften Vil DU spise middag med oss i kveld? inviterer festivalen deg og meg og andre vi kjenner til å spise et måltid sammen med mer enn førti muslimske familier. Ikke alle samtidig selvfølgelig, men gjennom hele ramadan vil festivalen koble familier/grupper på 4–6 personer med muslimske familier. For å prate. Er du interessert? Jeg er.

For om vi virkelig skal være åpne porter dette året, så er kanskje dette noe av det beste vi kan gjøre?

www.ramadanfestival.no

* * *

Ramp eller pamp?

Publisert 28.08.2008

Rolf Norås skal lede overgangen fra feståret 2008 til virkeligheten 2009, melder *Stavanger kommune* i dag. *Stavanger Aftenblad* følger opp: Rolf Norås blir *Ka då ittepå*-sjef.

Først, velkommen til ittepå-land, Rolf!

Dernest, dette er ikke overraskende. Det lages et politisk styrt prosjekt, som flytter inn til de trygge eierne og som får en varighet på et år. Sjefsjobben går til en person som har fulgt Stavanger2008 tett, først som kultursjef og så leder, og deretter strategidirektør, for nettopp Stavanger2008-organisasjonen.

Et år er selvfølgelig for kort tid, den store og uavhengige evalueringen kommer til våren, og det er etter det, komplettert med samtaler med byens kulturaktører, at jobben starter. Sett fra et perspektiv.

Sett fra et annet er det nå, i dag. Både kommunen og fylke lager sine strategiske kulturplaner mens du leser dette, og her må Rolf være på banen. Og det i langt større grad enn han har vært tidligere. For som strategidirektør i 2008 har ikke Rolf vært særlig synlig. Han har tatt i mot nysgjerrige gjester og han har reist ut for å ta vare på det europeiske nettverket. I media har han stukket ut hode et par ganger for å kommenter ulike tall fra ulike undersøkelser. Men fra 1. september er det slutt. Bråslutt.

For skal dette lykkes må vi se mer. En Rolf som krever noe på vegne av kulturen, som argumenterer for hverdagsarrangørene, som nyanserer forventningen om flere tilreisende pengeturister, som verner om produksjonen, og som - ikke minst - tørr å tale sine egne eiere midt i mot, om det trengs. En Rolf som argumenterer ovenfor politikerne om å ikke glemme helhetsbilde og som er med på å forankre et spenstig kulturbudsjett også etter 2009. En kulturens superlobbyist.

Får vi det? Blir rollen din fri nok Rolf, der du skal rapportere oppover til de dresskledde herrer og damer? Vil du overta denne bloggen, og komme med små kommentarer gjennom året? Eller forsvinner du inn i Hermetikkfagskolen? Skal du arbeide med "nye organisatoriske grep som sikrer god oppfølging av langtidseffektene av kulturåret", eller skal du landet skapet der det skal stå. Med sine fire bein. Ett i pengepotten, om det nå heter kommune, fylke, stat eller næringsliv, ett hos den polerte turistkulturen, ett hos den upolerte

produksjonskulturen, og ett, som bare står der av pur faenskap. Ett bein som ingen er helt sikre på, som kan finne på å gi en million til Kjell Gjerseths egen provokatørfestival (ja, hva nå dette skal være), eller som dekker torget med to tonn fiskeinnvoller en uke, eller som nedlegger forbud mot nattakst på bussen og jeg vet ikke hva dette beinet vil gjøre - og det vet ingen andre heller, i dag.

Rolf, blir du en ramp - eller blir du en pamp?

Kommer du til å få lov til å si hva du vil, eller må alt klareres? Blir du fri nok til å ta tak i den største jobben, videreutvikle samarbeidet mellom kultur og næring?

Og hvordan er det med dine øyne? Med disse auga? Du som er her, og alltid har vært her. Er de fortsatt sylskarpe og selvkritiske på vegne av kulturhovedstadsåret?

For det er det han har sagt ja til. Ikke bare å forsvare og forklare dette fantastiske feståret vi har 100 dager igjen av, 6. desember blir det mer gjøgleri i sentrum og så er det over, men å knytte det sammen med virkeligheten. En virkelighet som ikke er så rosarød som den har vært i år. Å drive med kultur er ikke godt betalt og publikum generelt gir blanke. For det er som kjent slik: Først alle forberedelsene og en stigende forventning (vi har vært der). En heidundrende fest følger (vi er der nå). Så blir det tidenes hangover (jepp, den kommer, men hvor lenge varer den?). Til slutt kommer refleksjon, lærdom og erfaring (tipper det blir etter sommeren 2009, tidligst).

Gi jernet Rolf, på vegne av oss alle!

* * *

Helter og andre bøker.

Publisert 15.08.2008

Den siste uken har jeg sett to helter, Nick Cave og Neil Young. Begge er gamle travere, henholdsvis 50 og 63 år, og begge besøkte Oslo hvor de snerret, harket og raste for kåtskap, livskraft, kjærlighet og verdensfred. De gikk rett ut på scenen og rockett oss andre tilbake til steinalderen. Gamle menn som visste hvor rockeskapet skulle stå. Ettertrykkelig. Hos dem.

Det fikk meg til å tenke på Arild Rein. Nå er ikke han like gammel, men han er like god. Han snerrer, harker og raser med det oljeglinsende selvbilde til Stavanger. Slike folk er gull.

Jeg har aldri møtt mannen, men jeg har møtt Jonny, den profittgalne baktpotetselgeren fra boken *Kaninbyen*, som nå skal bli allemannseie. Boken fikk

2379 stemmer via nett og papir, og det holdt jammen. Nå trykkes *Kaninbyen* opp i over 15.000 eksemplar, og skal deles ut til Stavangers befolkning i forbindelse med *Kapittelfestivalen* i september. Hvordan, det gjenstår å se. Om vi må komme til dem, eller om de kommer til oss.

Det kunne gått så galt, det kunne blitt så trygt at vi alle ble sittende å snakke om Jarle, guttungen som koddas med Yngve. Igjen. I stedet for skal Stavanger forholde seg aktivt til en av de mørkeste, om ikke den mørkeste, Stavanger-romanen noen gang. Jeg kan iallfall ikke tenke meg en bedre bok. Verdig konkurrenter er for øvrig de to andre bøkene til Rein, *Hundedagane* og *Grisekoret*. Sammen danner de en trilogi som bør bli pensum i et hvert hjem.

Senere blir det film. *Rottenetter*. Jeg har ikke peiling på hva den skal handle om, men bare tittelen gir meg et sug etter mer. Rein har skrevet manus, en annen Arild, Østin Ommundsen, regisserer og Thomas Dybdahl lager musikk. Jeg gleder meg iallfall. Eller, inntil jeg ser rollelisten. Vi trenger ikke mer *Monsterland* og *Mongotorsdag* nå. Vi må et hakk opp.

(Ok, tok et søk på nettet. Handler om en viss oppkomling som heter Jonny og hans ferd til himmels i finanshierarkiet. Er det samme Jonny? Tjente han så godt på de hekkans potetene med mais fra i fjor? Med biroller av Kristoffer Joner og Silje Samuelson. Og sikkert flere. Jeg skal forsøke å glede meg likevel.)

For noen dager siden møtte jeg Johan Harstad for første gang. Der har du en annen, som riktignok ikke er like hølytt som Rein, han bråker mer i det stille, mellom linjene, men også han skal ut til folket. Eller til ungdommen, gjennom *Stavanger2008*. Like fint det, å bråke mellom linjene. I hans siste bok, *Hässelby*, går verden likegodt i oppløsning. At den vant *Ungdommens kritikerpris* gir faktisk håp for den oppvoksende slekt. Ialffall den delen som leser.

Nå kommer boken *Darlah* og den blir i september delt ut til alle fylkets niendeklassinger. Den blir trykket i 9000 eksemplarer. Pluss 4000 for øvrig salg. Blir en del bøker det også.

Så vips får vi to bøker på fanget. Her har *Stavanger2008* gjort en bra jobb. Eller *Gjestsfrihetens kunster*, *Sølvberget*, *Biblioteket*, *Kapittelfestivalen* - hvem det nå er som har gjort hva.

Det blir også mer film: Det skal lages en forfilm til boken *Darlah*, en slags teaser som skal trigge ungdommen til å faktisk lese den, kunne jeg lese i *Aftenbladet* denne uka.

Filmen blir skutt, som det så vakkert heter, i

Lagårdsveien. Denne innfartsåren til sentrum som med jevne mellomrom blir voldtatt. Hvem kan med hånden på hjertet si at bygningen som erstattet den gamle pølseboden, var det Halvor eller Haldor sin, er vakker? Den rosa betongfestningen som ligger foran Kilden, du vet? Sånne eksempler er denne veien fylt med. Sist kom de nye kontorene til *Skatt Vest*. Jeg vet ikke, den klossen passer liksom ikke inn. Kanskje ingenting passer inn i Lagårdsveien lengre? Og nå bygges det et parkeringsanlegg til Politikammeret. Det ser ikke mye bra ut, kanskje det blir det, men jeg tviler.

Nå ja, det var en avstikker. Tilbake til Harstad, i *Dagbladet* denne uken uttalte han at kulturen ikke må bli en stressless. Er kulturbåret blitt en stressless? Om den har, så får vi altså to bøker på fanget som kan få oss til å humre. Eller snerre, harke og rase for kåtskap, livskraft, kjærlighet og verdensfred. Helst det, kåtskap, livskraft og kjærlighet. Verdensfreden? Tja, jeg vet ikke lengre, vi skal liksom bare se OL-sending ferdig først og lese gjennom 28347 oppslag om Uwe Rösler, så kan vi kanskje snakke litt om Georgia, om ikke reklamen begynner først.

* * *

Tumleplass i sentrum.

Publisert 04.08.2008

På torsdag var jeg innom Byparken i Stavanger, altså grusveikrysset på baksiden av Domkirken. Det var siste arrangement i konsertserien *Magisk aften* i parken, som har gått hver torsdag i juli. Arrangementet var en del av en gave til deg og meg som het *Sommer i Byen*. Giverne var *Stavanger kommune, Stavanger2008* og *Byen* - som stilte opp med 100.000 kr. hver. Et pilotprosjekt som kan bli varig, får vi håpe.

Denne torsdagen i parken var nydelig med sol gjennom løvverk og lun humor fra scenen. Det manglet bare noe leskende på bordene. Et glass hyllebærsaft, om ikke annet. Nå har det vært litt servering på dagtid, jeg fikk bare med meg en kveld, så ta akkurat det med en klype salt.

Dette var en lang innledning på hva jeg egentlig har tygd på og som journalist Ingrid Paulsen også påpekte i *Pluss* for to uker siden: lekeplasser.

Bakgrunnen er: To gode venner med to herlige unger skulle tilbringe en måned i Berlin i sommer, hvorpå jeg fikk utfordringen å vise dem rundt første dagen. Dette var 2. juli og solen stekte over byen. Med de to små ble mine tjenester noe begrenset, dette var første gang jeg opplevde Berlin med unger. Likevel var det ingen grunn til bekymring, for det er unger overalt, det er store

parker - og i hver park finne du garantert store lekeplasser. I noen til og med bassenger. En grunn er sikkert at de fleste barnehager ligger i første etasje i bygårder, med begrenset uterom. En annen er at tyskerne tydelig prioriterer plass til lek, skrik og snørr, eller at det som i Stavanger hadde vært bydeler utenfor sentrum i Berlin er en del av sentrum. Det ligger noe der.

Det fikk meg til å tenke på to ting. Det ene var foredraget til Phil Wood, som jeg inviterte til Stavanger i fjor for to dager med grundig presentasjon av regionen, etterfulgt av et foredrag den tredje dagen.

Du kan for eksempel lese om det her:

<http://www.rogalandsavis.no/puls/article2999864.ace?service=print>

En av hans hovedkonklusjoner var at det ikke er unger i Stavanger sentrum, han fant ikke lek, skrik og snørr. De ungene han fant lå enten nedtulla i fancy barnevogner på linje opp langs *Ostehuset* eller var inngjerda i store barnehager. I sentrum var det tomt. Det var stille.

Så tenkte jeg omtrent det samme som Ingrid Paulsen gjorde: Hvor er lekeklassene? *Geoparken* er for ungdom, å klatre på Lenden eller på sauene i Klubbgata har sin begrenning. Jo da, vi har et bibliotek, vi har et kulturhus med barnemuseum, vi har gangbro i Arkaden, vi har en grønn plen ved siden av Kongsgård, noen stier rundt et vann og et nytt grått torg. Men lekeplasser?

Når kulturjubelen har lagt seg i 2009 står tre områder klare for å bli gravd opp i Stavanger:

Den ene er godsterminalen i Paradis, der skal det bli en liten park, så vidt jeg har fått med meg, innerst i bukta. En pyntepark liker jeg å kalle det, den er der liksom mest for å trekke fokus vekk fra at det vil komme mange og store bygninger på tomta. Sånne arkitekttegninger ser alltid så fantastiske ut, lurer på om vi får se en realistisk fotomontasje med regn i lufta og løv på bakken? Nå ja, for min del kan de godt plenlegge hele området, lage *Paradisløkk*a, men jeg skjønner at det er urealistisk, at det bare er jeg og noen naboer som håper på det - dessverre. Kanskje det blir plass til lek i den lille «pynteparken» som kommer, det er ikke umulig, men uansett hvordan vi vrir og vender på kartet, i sentrum blir det ikke.

Den andre er konserthustomten, som antakeligvis blir så ren og pen at snørr ikke er ønskelig. Litt bak det nye konserthuset ligger Bjergstedparken, og kanskje det her planlegges en oppgradert stor lekeplass? Den må gjerne komme, men med Gamle Museum Stavanger som buffer mellom Bjergsted og Torget, så blir heller ikke dette sentrum, om du

skjønner hva jeg mener.

Da ender vi opp med Nytorget - igjen. Og det viser bare hvor viktig den kommende prosessen blir, uavhengig av hvor mye inhabil jeg etter hvert er eller hvor dypt et parkeringsanlegg stikker i folkesjela, dette ER sentrum. Midt i sentrum. Så hvorfor ikke her?

Nytorget, det er der den kommer: byens største lekeplass! Når bilene er vekk, blir over halvparten av arealet regulert til barn. Byens største sandkasse (kan sikkert lånes bort til strandvolleyballen en uke i året) fylles med lekestativ for store og små. I den ene enden finner du en liten kiosk som selge våtservietter og is. I trærne henger det fargesterke rislamper. Bortenfor sitter noen med en bok og gomler en vårrull. Fem eldre menn drikker te. Gaute, Trine, Rakle, Frode, Gunnar, Stina og Anna - alle leker med hverandre. Og hver morgen rakes sanden, om du ble bekymret for det.

Om vinteren tas sanden bort eller dekkes over, for da fikser kommunen skøytebane. Uten irriterende disneymusikk. Bare blank is og skøyteutleie i kiosken.

Og det beste, hva er det? At det er mulig. At det er fullt ut realiserbart. Ingen partier kan gå i mot lekeplass på Nytorget, for dette er jo ikke kultur - det er oppvekst og miljø!

***

Halvårsrapport 2

Publisert 25.07.2008

Her om dagen ble jeg spurt noen spørsmål, sittende på trappa utenfor St. Petri. Sola skinte. Per spiste sikkert is. Kanskje Pål fiska. Samme det. Spørsmålene var fra en miniserie *Stavanger Aftenblad* har kjørt i sommer. Den heter *Halvveis i 2008*. Eller noe sånt. Det spiller heller ikke noen rolle. Mine svar er heller ikke viktige, de kommer uansett på trykk i en avis nær deg. Drit i det, hør heller her:

Et av spørsmålene handlet om savn. Hva savnet jeg i 2008. Ok, har du tid, til å høre om mitt savn?

En struktur. En møteplass. En gigantisk *Norwegian Wood* chill out, dekket med gress. En kjerne, en infobank, noe mer enn et turistsenter, en plutselig scene, en hub, et pusterom, et kulturelt vannhull med kritiske debatter, myke sofaintervjuer, dybdeintervjuer, artistmøter, åpent dag og natt, skiftende lys i mørket, hvalsang, et stort irgrønt teppe som linket seg opp til hver enkelt programpost.

Et 2008-fyrtårn midt på torget. En midtsommerstang. Et bål. En tanke. En plass hvor Trond Borgen delte sine ord. Hvor folk ble engasjert. En forslagkasse. Et briefingsenter med filmsnutter om kulturdagene som går. Ønskerepriser. Daglige ettermiddagsendinger live på 2008kanalen. En mega vaktsentral med gratis økokaffe og siddispose. Burger fra Food Story, kaker fra Ostehuset, klippfisksjokolade fra Sjokoladepiken.

Mandag: Vikingspillerne viser tiks. Tirsdag: Utdrag fra *Eventyr i Landskap*. Onsdag: Åpen halvårsevaluering med Stein Bjelland, Nils Henrik Asheim, Mary Miller. Torsdag: Tønnes spiller konsert. Fredag: Et UIS-foredrag om symmetrien mellom en Nokia-lader og en pose med reker. Lørdag: Tore Renberg leser fordi Norli betaler. Søndag: Biskopen har matmesse.

Eller ingenting. Bare 500 sakkosekker som lå utover. Paraplyutleie og bybanemodell. Alt som er spredt, ett sted. Det lykkeligste sommerminne. Fotoutstilling. Stavanger Aftenblad-dag. Rogalands Avis-natt. Strekk med SATS. Bøy med YogaYoga. Utdeling av 2008-giveaways. Løgnaser. Parykker. Tattoo. Alt og eller ingenting.

Et tårn. Det er min favoritt. En konstruksjon som ble fraktet av et fransk muskelmonster den 12. januar, fra Byterminalen til Kiellandshagen, hvor det ankret opp ved hjelp av tre hundre barnearbeidere fra Hundvåg. Første etasje kommer på plass. Det går en trapp opp. Velkommen inn.

For hver måned økte tårnet med en etasje. Det hamret om natten. Pilotene på Atlantic ble forbanna.

I april satt punkere på ølkasser i fjerde etasje. Det er festival igjen. Kongsgård må vike, vi ser over.

Nå griller Craig Gladmatpølser sånn at Albert sin sløyfe går bananas og brannvesenet rykker ut fra Hillevåg. Jævla til røyk!

I september kles hele tårnet inn i glorete juletrebelysning kjøpt inn av Snøhetta for to millioner. Våland skole stiller ut sin tørka bladsamling fra Mosvannet. Foreldre jubler.

I desember er tårnet tolv etasjer høyt. Dekket av snø transportert på slede fra Sirdal. Byens beste utsikt. Nær til Gud. Noen gifter seg på toppen.

Så rives det, folk fotograferer, 2008 er over og alle går hjem. Det som var, er borte. Plassen er tom. Hode er fullt. Restene blir fordelt til alle St. Hans bål i alle glade bydeler av noen balansekunstnere fra Ytre Tasta.

Sånn, slik kunne det blitt. Men jeg er for sen. Hold kjeft og gå hjem. Søknadsfristen var i september. I 2005. Året er halvveis. Snart er bare minnene tilbake. Det er 159 dager igjen av året. Du har det travelt. Dropp en dag på *Gladmat*, spar kroner og kjøp til Kvasshheim Fyr i stedet for.

2008 er snart på kanten. Nærmer seg eggen. Før du vet om det. *Over the edge*. Så, glem alt som kunne vært, nyt det som er. Krangle kan vi gjøre neste år.

Skjønner du hva jeg mener?

***

Money for nothing and your chicks for free.

Publisert 15.07.2008

Tilbake fra fjellet med to konkrete eksempler:

Det skal utarbeides en regional strategi- og handlingsplan for kultur og næring på initiativ fra Interkommunalt kulturråd. Ok, ikke hopp av allerede nå for dette er prinsipielt viktig! Først skal det arrangeres tre arbeidsmøter for Nordjæren, Sørjæren og Ryfylke, så blir det høring og rapportering frem mot en politisk behandling i 2009. Sekretariatet er lagt til *Stavanger-regionen Næringsutvikling* i samarbeid med kulturavdelingen og næringsavdelingen i *Stavanger kommune*. Jeg er invitert til en workshop 2. september sammen med andre kollegaer innenfor blant annet kunst, dans og musikk.

Det andre eksempelet er *Sandnes kommune*, her skal *Kunstens Hus* opp og gå, og da trenger man en ressursgruppe som kan råde, vinke og synse. Det er en invitasjon til å delta i utviklingen av *Kunstens Hus*. spennende, absolutt. Første møte er 2. oktober og igjen er jeg invitert sammen med andre kollegaer.

Som krydder på salaten kan jeg også vise til flere dialogmøter som *Stavanger kommune* har avholdt i juni i forbindelse med deres kommende *Strategisk Kunst- og Kulturplan 2009-2014*. Og snart, bare vent, kommer invitasjoner til å evaluere *Stavanger2008* og se fremover, også her. Igjen blir vi invitert - kunstnere, dansere, musikere, forfattere - og så videre. Det skulle bare mangle, om du lurte på det.

Alt dette er bra. Uten gode plandokument og seriøse diskusjoner så kommer ikke de store pengene. Tiden for å brenne kunstverk utenfor kulturhuset eller stå med roport utenfor Domkirka, er - etter min mening - forbi. Iallfall i denne byen. Vi har prøvd det før.

Mitt poeng er at alle disse møtene som avholdes, og det finnes flere eksempler, mangler et vesentlig verdistandpunkt. Det tilbys nemlig så godt som aldri kompensasjon for tapt arbeidstid eller annen form for pengehonorar til meg og mine kollegaer. Rundt samme bord sitter det folk fra *Rogaland Teater*, fra *Folken*, *Biblioteket*, *Rogaland kunstsenter*, *STAR*, *Kunstmuseum*, *Universitetet* og så videre. Og hva har de felles? Jo, en arbeidsgiver. De er der i arbeidstid. Med lønn.

Stavanger, ja hele regionen er Kulturhovedstad. Likevel skal en gruppe stille opp gratis med ofte de sprekeste visjoner og mest reelle hverdagserfaringer. Ingen tenker på at denne gruppen ikke får lønn for arbeidet, og når det påpekes, ja da vises det til stramme budsjetter, det er ikke midler til slik.

Og rett før sommeren slo til med striregn kom *Levekårsundersøkelsen for kunstnere*. Og hva viser den? Fortsatt et lavlønnssyrke. Ingen ble overrasket, ble de vel? Og ingen spør rørleggeren om hun arbeider gratis i noen timer, dropper fakturaen mot et smørbrød liksom. Men kunstnerne, selve grunnfjellet i dette kulturbyslottet, nei de, de er faktisk dumme nok til å godta smørbrødet. Eller har vi i grunnen et valg her?

Det blir spennende å se hvilket verdisyn *Stavanger2008* har, når møtene kommer (for de kommer vel, iallfall noe må komme???) etter at 300 millioner er spredd utover regionen av eiere - *Stavanger kommune*, *Sandnes kommune* og det store fylket til alltid smilende Tom Tvedt - som så tydelig selv gir blanke faen.

***

Gratis er ikke like bra.

Publisert 04.07.2008

I grunnen hadde jeg tenkt å skrive om noe annet, trehuslanteren i Langgata (Sandnes, hva har skjedd?), bruk av språk i kulturhovedstaden (feks. *On the Edge/På Eggen*), media (peacebråk) ... men så ble jeg sittende å fikle innenfor, i *Facebook*, nå må jeg plutselig springe for å rekke en bil som skal ta meg opp på et fjell øverst i en dal, forhåpentlig ved et vann, et myggfritt vann? Nå ja, grunnen var altså at jeg etter påtrykk har laget en gruppe der, på *Facebook*, for *KA DÅ ITTEPÅ*. I dag holder det ikke bare å være på nett, altså ha en tradisjonell nettside og en e-postliste. Det finnes så mange lister og så mange sider, og om en stund, om vi ikke har nådd dit allerede, så vil også i bli fylt med så mange grupper, invitasjoner, kaktuser og pokerspill og jeg vet ikke hva. Da vil det komme opp et nytt forum, som virker enklere og smartere, inntil også det blir

fylt med alt for mye informasjon. Kanskje derfor *Stavanger2008* er helt usynlige på nettopp *Facebook* og ikke har en epostliste en gang. Men boards på t-banen i Berlin, det hadde de. De mest åpne drar jo som kjent ut i verden for å finne noe grønnere. Og visst, det glemte jeg, det som er gratis kan ikke være like bra som det som koster penger.

* * *

Fra annenhver bil og hver tredje balkong.

Publisert 28.06.2008

En venn sa at det kokte på onsdag. Jeg kom en dag senere og kunne ikke unngå å se det selv. På vei fra flyplassen, fra annenhver bil og hver tredje balkong. I hvert butikkvindu, på flere mopeder, noen sykler, en barnevogn. Overalt, og det var ikke til å unngå.

Senere samme kveld fikk jeg oppleve litt av magien. På hvert gatehjørne, utenfor cafeer, puber og kiosker, en gruppe mennesker, assosiert utvalg av drikke, latter, jubel, skuffelse. Og en fasade med levende bilder. Eller en gammel skjerm, det spilte ingen rolle på hva, så lenge signalene kom igjennom - og det gjorde de.

Fotball-EM. Hvem skulle Tyskland møte? Kampen stod mellom Russland og Spania. Etter ropene å dømme heiet Berlin på Spania, det er den skalpen de vil ha på søndag, når finalen går. Da kommer det til å koke igjen.

Alt som henger fra balkonger, blafrer med vinden og dveler med historien er flagg. Det tyske flagget. Og jeg må innrømme at det gir en litt underlig følelse å se det overalt, fritt disponert og eksponert. Ikke ett, nei, flere. Gjerne balkongen full, hengende ned fra vinduene et par etasjer og ut av hvert eneste av bilens fire vinduer. Det tyske flagget ble frikjent når Tyskland var vert for *Fotball-VM* i 2006. Nå er det EM, ikke like stort, men like viktig for dem.

Min følelse er knyttet til alle de bildene jeg har sett i bøker og filmer av tyske flagg hengende nedover fasader og struttende foran på de sorte bilene med de runde lyktene. Den gang var det propaganda. Nå er det glede. Og det er en stor forskjell her, for selv om de tyske flaggene er i klart overtall så, innimellom - og særlig her jeg bor - henger det andre flagg også. Et og annet italiensk, kanskje til og med et spansk, men først og fremst tyrkiske. Det var derfor det kokte på onsdag, når Tyskland og Tyrkia gjorde opp om finalebilletten.

Da jeg satt på bussen på vei fra flyplassen på torsdag, og på en annen buss fredag på vei fra et

trykkeri, kjørende gjennom forsteder og bydeler, så prøvde jeg å se for meg at alle disse flaggene var byttet ut med norske. I Norge. De var lett surrealistisk. Vi har noen anledninger, 17. mai selvfølgelig, da har vi lov til å henge flagget fra nær sagt alt så lenge det ikke soper bakken. Det er en nasjonal frihetsdag. For flagget.

Bortsett fra det har vi ingenting. Individuelt kan vi vifte ved bursdager og konfirmasjon. Som samfunn rykker brannvesenet ut med flagg hver høytid, uten at vi andre bryr oss, og på hver kongelig fødselsdag, og vi bryr oss enda mindre. Så har vi de små flaggene i de små hendene hver gang de samme kongeligere drar ut på tur. Og frigjøringsdagen, da er flagget viktig, for alle som er født før 1940. Og dem er det ikke mange igjen av. Det er omtrent det.

Bortsett fra idretten. Som på flere områder står idretten i en særstilling, da kan vi vifte med rødt, hvitt og blått, med norske hytter og sterke menn, mens atleter presser seg frem, og forbi. Så har vi noen bygg, som opera og kulturhus, og noen andre bygg, som bruer og tunneler, som også æres med flagget, gjerne i samrøre med et besøk fra hovedstaden.

Bortsett fra slike hendelser, ligger vårt flagg rullet sammen nederst i skuffen. Og det jeg prøver å se for meg, at alle disse tyske fargene er norske på våre borettslag, det virker absurd. Ikke om vi var i en EM en gang. I en finale. Det er like absurd.

God kamp, la det mest fotballunderholdende laget vinne.

* * *

Se på Didrik, se på Stine.

Publisert 20.06.2008

I går var jeg på *Tou Scene* og så *Inbal Pinto* sin forestilling *Trout*. Det var mektig. Det må jeg fortelle deg om.

Hvorfor? Først fordi det var et knalltøft stykke kunst med små skarpe detaljer og store vide bevegelser, både i dansen, i musikken og i selve opplevelsen av det fusjonerte innestengte celleaktige absurde lidenskaplige scenerommet hvor seks dansere brettet seg rundt hverandre i vannbassenget akkompagnert av to musikere og en sanger. Her var dronningen med hovent blikk og kvalt sang. Her var strenge bestyrerinner. Her var grå tjenestepiker med vaskebøtter. Her var en forvirret forteller. Og et vannbasseng hvor alle danset, rullet og skled rundt. Og en flamingo helt til slutt, som om hagen utenfor den mørklagte slottskjelleren tilslutt siger inn og tar oss med ut. Til frisk luft, åpne lunger og tørr bunn.

For dere som ikke så stykket, alle forestillingen var utsolgt og flere som ville inn måtte snu i døren, så er det nærmest umulig å gjenfortelle. Men det sitter i dagen etterpå. Altså godt håndverk og solid kunst. Så får vi være uenige, var det for dystert, for lange dansepartier, hun som satt ved siden av meg både så på klokken og holdt seg for ørene. Jeg smilte og lo. For oppi alt var det mye humor.

Dernest, denne forestillingen er kulturbyhovedstadsåret på sitt ypperste. En sak er at stykket er satt sammen av et israelsk dansekompani og lokale *Kitchen Orchestra*, et stort prosjektensemble som arbeider med moderne improvisasjonsmusikk i et krysningspunkt mellom samtidsmusikk og jazz, som denne gang bestod av Stine Motland, Nils Henrik Asheim, Didrik Ingvaldsen, Dag Egil Njaa og Ståle Solberg. Det som er mer interessant er at aktørene er sidestilt, eller mer, faktisk så binder musikerne hele forestillingen sammen med sitt lydbilde og sine bevegelser. Og særlig Stine som sangputrende dronningen og Didrik som trompetspillende klovnepingvin.

En stor verdi har også stykket for *Tou Scene*, det var mange som denne uken var der for første gang. Dermed blir stedet avmystifisert, de vet til og med hvor det ligger, og terskelen til å komme tilbake er lavere. Det er også nok en seier for dansekunsten, men det har jammen hele 2008-programmet vært. Og les det positivt.

For om vi ser dette litt i perspektiv: I over et år har vi fått servert spenstig samtidsdans på *Sandnes Kulturhus* gjennom *RAS (Regional Arena for Samtidsdans)* og andre steder i 2008-programmet. Samtidsdansen er en markant vinner av hele kulturbyåret, tilstede i de store prosjektene som *MOT HIMLALEITE!*, *Bandaloop* og åpningsseremonien, og viktigere, gjennom en bevisst langsiktig satsning på publikumsopplæring gjennom forestillingene i Sandnes og dansens egen formidlingsinstans *RAS*. Så, hvis du tar det faktum at forestillingen på *Tou Scene* med *Inbal Pinto* totalt hadde en publikumskapasitet på 74 sitteplasser (dette inkluderer også gjester/presse) x 8 forestillinger, 624 totalt, mot at det i *Sandnes Kulturhus* er 650 seter i den store salen alene, tatt i betraktning den medieoppmerksomheten gjestekompaniet har fått og tilslutt den langsiktige satsningen på dans, så er det ikke så overraskende at forestillingen selger ut tross alt.

Selve *Kitchen Orchestra* er også et godt eksempel på et miljø som har fått utvikle seg over tid. De er ikke tilfeldig satt sammen eller skapt i går. På en måte er de et produkt av en kulturell romslighet som har pløyd mark frem til i år. Eller kanskje mer et blodslit og en sterk tro på egne ideer. Didrik og Nils Henrik ble ikke født i går. Ikke

improvisasjonsmusikken heller. Når *Stavanger2008* skal evalueres, få med dette også. Den satsningen som har vært fra kommunalt hold, den beinharde jobbingen som flere lokale utøver har bidratt med, alle de glisne forestillingene og tunge repetisjonene forut feståret. Turer ut i natten som kriminell plakatoophenger fordi plakatsøylene aldri kom i sentrum. Og få med dette, det fortsetter etterpå. Få med historien til Didrik, ikke bare hans plass i vannbassenget i år, men for 3 år siden. For 6 år siden. Hvordan var det da? Og så snu på det: Om 3 år, om 6 år – hvordan blir det da? For ringreven Didrik? For ferske Stine?

Spørsmålene som reiser seg er:

- Hvor mange av de som besøkte forestillingen *Trout* var folk som ikke allerede er en del av kulturbyen, av kulturlivet, som aktører, arrangører, kunstnere eller stamgjester. Det gjelder hele publikumstallet i år, hvor mange kommer utenfra på billettarrangementene?

- Vil *Kitchen Orchestra* komme lettere til orde nå? Vil de oppleve en markant oppgang i lyttere og besøkere? Internasjonal ja, nå blir det forestilling i Israel og sikkert andre steder, men her hjemme på berget?

- Vil flere besøke *Tou*, følge med i programmet og komme på lignende forestillinger?

- Vil for eksempel *Kitchen Orchestra* få muligheten til å gjøre noe lignende igjen, her hjemme? Ikke med *Inbal Pinto*, men med lokale dansere? Ikke en kopi og *Kitchen Orchestra* er bare et eksempel. Poenget er: Vil det være mulig å også senere pare aktører og la dem jobbe konsentrert sammen over en lenger periode? Kan noen lokale grupper neste år ha råd å leie *Tou Scene* i flere uker for å arbeide med en forestilling, lik det er gjort med *Inbal Pinto*?

Vil vi ha slike kvalitetsforestillinger i årene som kommer så må aktørene ha tilgang til øverom, dansegulv, scene og så videre innenfor langsiktige akseptabel rammer, både økonomisk og publikumsmessig. Jeg tror og håper politikerne er med, men jeg er usikker på om vi, du og jeg, er med? Til en *Kitchen Orchestra*-forestilling på *Tou Scene* 19. juni 2009?

***

Halvårsrapport 1

Publisert 18.06.2008

Joda, svaret kom dagen etter at jeg oppdaget at det ble stilt. Kultursjef Siri Aavitsland svarte kulturstyrets Nina Galta sitt spørsmål fra 29. april på møte til kommunalstyret for vel en uke siden,

10. juni.

Kultursjefen skriver at «å sikre langtidseffekten av kulturbyåret vil være en prioritert oppgave», at det er «avgjørende for om Stavanger lykkes», at «kulturhovedstadsåret har hatt stor betydning som katalysator» på en rekke områder som bevilgninger til kultur, etablering av næringslivsfinansiering, styrket samarbeid mellom eksterne og regionale kunstnere, involvere kulturinstitusjoner i nye sammenhenger, nye areal er tatt i bruk, ny nettverk er etablert, tettere samarbeid mellom kommuner og økt fokus på turisme, markedsføring og branding av byen og regionen.

Og der oppsummerte jeg i samme slengen Halvårsrapporten fra *Stavanger2008* som ble offentliggjort denne uka, og som nå kan lastet ned på www.stavanger2008.no.

Den rapporten inneholder stort sett opptelling av alt som kan telles: Flytrafikk, billetter, reportasjer, gjestekompanier, frivillige, forestillinger, prosjekter, nettklikk, gjester, programviser, pressebesøk og ikke minst penger. Masse penger.

Selvfølgelig er konklusjonen positiv. I rapporten finner du ikke selvkritikk, evaluering eller reflekterte tanker utover det som kan telles. Det kommer senere, antakeligvis etterpå – når arrangementer er over.

Eller jo, de sier at «forhåpentligvis fører årets samarbeid til at mange av disse ønsker å oppretthold sin satsning på regionens kulturliv på lengre sikt». Disse er alle sponsorene. Men hvorfor? Og hvordan?

Da er kultursjefen en tanke mer konkret og sier i sitt notat at det i september vil komme en sak om fyldigere orientering og evaluering. Og ikke minst at «det vil være viktig at det igangsettes en snarlig diskusjon, og foretas noen strategiske veivalg, i forhold til en samlet strategi for etterbruk av *Stavanger2008* og hvordan dette arbeidet skal organiseres». Det er ikke vanskelig å være enig.

Så sitter jeg igjen med et bilde: Turisten som besøker Stavanger i år vil ha alt nå, de har ikke kommet hit for å si «Å, hvilket fantastisk potensial denne byen har, her må vi tilbake om ti år!» På den andre siden er alle de grepene som tas og begrepene som sies om samarbeid, lokalisering og satsning, om forutsigbare økonomiske rammer, om alt som må til for at Stavanger skal være en kulturby hvert år. Det er en kløft mellom turismens NÅ og kulturbyens ITTEPÅ, og det er spennet fra den ene siden til den andre dette året handler om. *Stavanger2008* representerer først og fremst dette NÅ, Stavanger kommune og de folkevalgte forvalter dette ITTEPÅ. Men hvorfor? Og hvordan?

Og produkter, det glemte jeg. De telles også. Og *Stavanger2008*-vinen som finnes både i rødt og i hvitt på Vinmonopolet. Den røde fra saftige Finnøy-tomater trampet til vin av engler fra Bru. Den hvite er desinfisert snø fra *Mot Himalaite* fraktet på ryggen av israelske dansere. Alt tappet på Lundsneset. Selvfølgelig.

Hei skål!

* * *

Sex selger.

Publisert 13.06.2008

Sex selger alltid. Det slår ikke feil. Skulle ikke forundre meg om også denne bloggen omsider får oppmerksomhet nå. Vannari. Jeg sitter i Kristiansand og følger *Tou Works*-prosjektet fra media, med svidd Frolandsluft i lungene. Hadde jeg ikke visst bedre hadde jeg trodd noe annet enn det jeg vet. Som i enkelthet kan formidles gjennom denne pressemeldingen fra Tou. Å gjengi den her er et lite naivt forsøk på å korrigere den mediaskapte sannhet og et lite stikk til bloggkollega Lars Petter Einarsson i *Rogalands Avis*, som for å bruke hans egne ord, "er ikke til å tro".

PRESSEMELDING FRA TOU SCENE

I forbindelse med de siste dagers mediaoppslag kommer vi med følgende melding.

"Er kjærligheten tabu i media?"

Hvor vanskelig skal det være å få media til å forstå et prosjekt som handler om kjærlighet?

Virkelig ille er det når de beskriver kunstnere uten seriøs research og arrangementer som de ikke har deltatt på.

La oss fastslå: Annie Sprinkle og Elizabeth Stephens sin opptreden i regi av Tou Works handler overhodet ikke om pornografi. Den inneholder faktisk ikke et eneste pornografisk element.

I sitt prosjekt «Love Art Laboratory» utfører kunstnerne følgende handlinger: sex-veiledning, omvisninger i Pedersgata og foredrag om kjærligheten i sitt eget parforhold. Se loveartlab.org

Denne fredelige virksomheten beskriver media som «hardporno», som man blir «påtvunget i offentlig rom» når man «får sex-kunst i fleisen».

Vi vet ikke om vi skal le eller gråte, men ser levende for oss hva som foregår i hodet på den som skriver dette. Forarbeidet har vel vært en tur med google på

uetterrettelige nettsider.

Begge kunstnere er høyt utdannede akademikere og respekterte forelesere. Måten de to nå blir beskrevet i tabloide vendinger finner vi forrående og svært urovekkende.

Annie Sprinkle er nok kontroversiell, men samtidig en pioner innenfor feministisk performancekunst. Hun blir nå forhåndsdomt for en virksomhet hun bedrev for 25 år siden.

At en lederartikkel ikke verifiserer fakta og ukritisk sprer mobbende holdninger går i denne omgang utover et kunstprosjekt. I neste omgang er det andre. Veldig simple mekanismer blir satt i gang. Sprayingen av jødestjerne og slagord på vinduet til «Sex clinic» føyer seg inn i denne psykologiske mekanismen. Vi fryser på ryggen.

Visst blir vi pådyttet pornografi i det offentlige rom. Sett i denne sammenhengen mener vi det er viktig nettopp å snakke om sine egne opplevelser av sex, kjærlighet og erotikk. Sprinkle/Stephens-prosjektet går ut på akkurat dette.

Det er fremdeles anledning til å oppleve Sprinkle/Stephens i foredrag og guidet tur, samt de åtte andre Tou Works kunstprosjektene i Pedersgata. Hvis da du ikke foretrekker å sitte hjemme og lese avisen. For der står det om sex. Hver eneste dag, i det offentlige rom.

*Tou Scene
Johanna Tuukkanen, kurator
Anne-Marte Eidseth Rygh, kurator
Per Arne Alstad, daglig leder
Nils Henrik Asheim, programleder*

***

Sponsorer igjen, park igjen, etterarbeid - igjen.

Publisert 10.06.2008

1.
I april hadde de solgt 4400 billetter. Måneden senere kunne vi lese at det var solgt nærmest det dobbelte, 8100. Nå kommer de reelle salgstellene og vips er vi nede på 2052 billetter.

Vi snakker selvfølgelig om *Quart-festivalen*. Vemodig at de er borte, men særlig overraskende er det ikke. Dessverre. Men interessant er det. Resten av de drøyt 15.000 «solgte» billettene handlet om sponsorer og bedriftsavgifter. For *Quart* og mange andre er det en del av strategien å få et høyt forhåndstall ut i media. Det er ikke noe overraskende i det, for folk trekker folk.

I ettertid kan vi spørre hvor mange av de 4400 billettene i april og de 8100 i mai var reelt solgt og ikke byttet i tjenester, annonseplass, utstyr eller rene penger? Å ta med sponsorene i sine regnestykker er vanlig praksis blant festivaler, men er det lureri?

2.
Sandnes. Nå er det bare et par dager til halvveis i kulturhovedstadsåret og jeg gjentar - Sandnes! Jeg fikk ikke dratt meg av gårde til parken som oppstod på Ruten i helgen, men mange andre gjorde. Og tilbakemeldingene er de samme, fantastisk - godt hjulpet av sydlige varmegrader. Bare synd at det ble så kort.

Om noen, så bør iallfall kulturhovedstadsåret ha gitt varige signaler til byens politikere. Først stadion, så trehester, nå park. Ingen tvil om hva som fikk mest oppslutning. Vi vil ha grønn plen og trebenker. Ikke mer granitt og betong.

Var du der? Hva skjer nå?

3.
Apropos et halvt år igjen. Tilfeldig kom jeg over et referat, eller møteprotokoll heter det vel, fra Kommunalstyret for kultur sitt møte 29. april. Som sak 65/08 står det:

I h.h.t reglementets § 17 har representant Nina Galta innlevert følgende spørsmål:

2008 TIL NÅ OG ETTERBRUKEN AV KULTURHOVEDSTADSÅRET

«Kulturhovedstadsåret startet vellykket med 60 000 tilstede på selve åpningen i byen. Det ble en kjempesfest for oss alle! Etter startskuddet viser det seg også at det har vært mange som har benyttet seg av tilbudene gjennom programmet for 2008. Debatten om etterbruken av 2008 er i gang. Det er viktig å ha fokus på den kulturelle infrastrukturen i det videre arbeidet og i langsiktige prosjekter.

Kan kultursjefen be Stavanger 2008 om en orientering til kommunalstyret for kultur på følgende:

- Kulturhovedstadsåret til nå, og om vi når godt nok ut til det store publikum?
- Orientering av etterarbeidet "Ka då ittepå" og hva skjer nå? Har vi begynt å forberede oss på prosjekter etter 2008?
- Hvordan vil avvikling av Stavanger 2008 bli?»

Spørsmålet vil bli besvart skriftlig.

Det svaret venter vi på (om ikke det har kommet?) mens vi myser mot sola og spør, hvor ble det av deg

i alt mylderet, spesialagent Rolf? Skal du bli kultursjef igjen eller langtidsstrategirådgiver for turisme-, kultur-, kunstetterbruk? Hvordan blir utviklingen av *Stavanger2008*? Planlegges det en ny organisasjon eller sluses alt tilbake til kommunen? Seks måneder igjen og selvfølgelig har prosessen startet mot ett eller annet, vi vet bare ikke om det ennå. Siste mann slukker ikke lyset.

* * *

Selvangivelse

Publisert 03.06.2008

Det har vært stille fordi jeg måtte ta noen valg. Forrige uke ble jeg valgt som ny styreleder for *Rogaland Kunstsenter*. Kanskje du ikke vet det, men *Rogaland Kunstsenter (RKS)* ligger inntil videre på Nytorget, er en privat stiftelse eid av *BKFR (Bildende Kunstneres Forening Rogaland)* og *NKV (Norske Kunsthåndverkere Vestlandet)*, og har siden 2005/2006 hatt et særlig fokus på formidling av samtidskunst i det offentlige rom.

Grasrota, som åpner på lørdag, er et eksempel: De tre gamle betongssøylene som stod utenfor den gule murbygningen kunne ikke vært et mer foreldret symbol for samtidskunsten. Nå er de borte, ikke en dag for tidlig. Nå skal det plantes trær. Og på parkeringsplassene kommer det park. *Grasrota* åpner på lørdag, 7. juni.

Rogaland Kunstsenter skal ivareta kunstnerisk ytringsfrihet og gi rom for det eksperimentelle. Det er det ideologiske fundamentet, og her skiller *RKS* seg vesentlig fra byens øvrige kunstinstitusjoner - og er derfor, i mine øyne, så viktig. Derfor var det ikke så vanskelig å si ja, tross alt. Dessuten mener jeg at *RKS* alltid bør ha en styreleder fra en av eierne. De siste årene har styreleder vært en politiker, det har både fordeler og ulemper. Den store fordel er at en politiker kan spille og prosessene som man må skjønne for å ikke bli sittende igjen med ingenting. Den store ulempen er at en politiker er farget, objektivitet finnes ikke, er nærmest umulig å få øye på, politikk er politikk - kunst er så mye mer enn bare politikk - og man risikerer å bli sittende igjen med ingenting. Det er selvfølgelig satt på spissen, men likevel, der sitter det.

Og nå er det så fristene å harselere mer - med politikere som drikker 2008-Champagne mens kulturleverandørene er slitne og underbemannede og det overrasker meg ikke om flere må spare i 2009, ikke fordi vi blåøyd forventer at 2008-penger skal komme neste år også eller at vi budsjetterer på at nå, endelig, nå nå nå, vil publikum strømme til oss, nei, men stikk fingeren i jorden, 2008 koster krefter, også økonomiske, både å holde tempoet

oppe gjennom kulturhovedstadsåret og fordi vi så gjerne vil gjøre akkurat dette året til det beste, med de relativt små ressursene som er spredt utover - og den fristelsen tillater jeg meg å falle for.

Som kunstner og medlem av *BKFR* er det en spennende oppgave å være med å lede *RKS* ut av gamle lokaler (som blir solgt, og dermed trolig revet, selv om jeg ikke liker det, Stavanger må ha murhus også!) og en ny periode, nærmere publikum, med plass til både den tradisjonelle galleribaserte samtidskunsten og den eksperimentelle samtidskunsten. Hvor dette nye blir vet vi ikke ennå, her er det en kabal som skal gå opp.

Så jeg sa ja, vel viten om at det kan forvirre dere der ute: Jeg skal ri to hester samtidig. Om jeg ikke rir flere allerede da. For samtidig med dette vervet er jeg også, som sikkert flere av dere vet, engasjert av *Folken* som redaktør for deres jubileumsbok som kommer i oktober. Den heter *Ekte kjærlighet*. Det er altså ingen tvil hvor mitt hjerte ligger.

Likevel, jeg skal fortsette med både denne bloggen og fronte de viktigste ordene siden Harald Hårfages «*Kongerike*», Rettedals «*Oljebj*» og Sevlands «*Universitetsbygger*»: *KA DÅ ITTEPÅ*. Og vær ikke i tvil, selv om jeg er kunstner og fjorårets beste fest var på Kunstsenteret, og selv om mitt hjerte ligger under tregulvet i Storsalen et sted, så er *KA DÅ ITTEPÅ*, hele felttoget, kampanjen, selve frelsen ment for - og til for - hver enkelt av dere, for alle kulturuttrykk og en hel by.

Så da fortsetter vi, flere hatter, kanskje mer søl - men med stø kurs mot ittepå-land.

* * *

Se, de kriger.

Publisert 24.05.2008

Dette er en kort melding ut i folkeopplysningens navn, for dette får du ikke i *Stavanger Aftenblad* og garantert ikke fra *Stavanger2008*: Trond Borgen skriver om kulturbyåret!

Husker du, var det i januar i år, når Trond Borgen la ned sin penn fordi han ikke ønsket å skrive om kulturbyåret gjennom en av dens hovedsponsorer? Siden da har det vært stille, men nå har *kunstkritikk.no*, som er et nettsted for nettopp kunstkritikk, engasjert Borgen til å skrive om kulturbyåret. Han åpner med en kritikk av *Nabolagshemmeligheter* og av *Campingkvinnene*, så får vi se om det kommer flere.

Så er dette viktig? Ulike stemmer er alltid viktig og det er også en sentral del av

Nabolagshemmeligheter, hvor relasjoner og prosesser er mer viktig enn - eller iallfall likestilt med - et ferdig resultat, at ulike synspunkter får komme frem.

Når jeg besøkte *Nabolagshemmeligheter* de to første «åpningsdagene» ble jeg skuffet fordi det var så uferdig. Særlig når det gjelder relasjonskunst med fokus på prosess og dialog mellom de involverte, så må nettopp denne prosessen og dialogen formidles tydelig til oss som ikke deltar - men besøker. Og der fremstod prosjektet svært uferdig, så får ettertiden si oss hvorfor det ble sånn. Jeg har ikke fått mulighet til å besøke visningsstedene, eller våre berøringspunkt med *Nabolagshemmeligheter*, etter åpningen. Mulig er det fyldig med informasjon der nå, det kan du forresten finne ut selv nå som vi går inn i siste uken av mai - ta turen!

Trond Borgens kritikk av *Campingkvinnene*: «En vandrestilling med kvinner»
<http://kunstkritikk.no/article/36496>

Trond Borgens kritikk av *Nabolagshemmeligheter*: «Musen som fødte en mus»
<http://kunstkritikk.no/article/36528>

Jan Inge Reilstads svar: «Beretningen om et varslet slakt - og noen forslag til exit fra slaktehuset»
<http://kunstkritikk.no/article/37032>

***

Gratulerer med de første 20 år!

Publisert 18.05.2008

Hvorfor er mai alltid den travleste måneden? Det er alltid sånn, deadlines og prosjekter skygger over all den kulturen som blir arrangert. Nå tenker jeg ikke bare på Stavanger, jeg har bare ti dager der i mai (kanskje mindre om flystreiken stikker kjepper i reisehjulet), likt er det også i Malmö hvor jeg nettopp har vært og i Berlin hvor jeg sitter nå: Kulturarrangementer slåss om oppmerksomhet og publikum - og mot for-forsommeren. Håper du, kjære leser, har hatt muligheten - og brukt den.

Kanskje du har besøkt årets Maijazz? 20 års jubilaranten badet i sol i pinsen forrige uke og jeg stiller meg i køen av gratulanter. Festivalen er en av Stavangers sentrale kulturinstitusjoner, som har vokset seg fra 4-5 konserter i 1989 til 45-50 konserter i 2008.

Festivalen har gitt oss mange flotte konsertopplevelser, både av den sikre sorten hvor vi vet hva vi får og av den usikre sorten som

utvider, sprenger og lærer. Og ikke minst, festivalen har samlet en hel hær av jazzister, de frivillige som hvert år ser frem mot familiær gjensynlede.

Med andre ord, Maijazz er i 2008 solid forankret i byen, i vår bevissthet og i musikkbransjen. Likevel, de setter ikke dagsorden i den grad de kunne - og burde - gjøre.

Ta et nylig eksempel: I Stavanger Aftenblad fredag 11. april stod representanter for Kammermusikkfestivalen, NuMusic, Universitetet i Stavanger og Maijazz sammen om det prekære behovet for en ny klubbscene i Stavanger. Deres samlet ønske var klart, de vil ha en permanent klubbscene i andre etasje i Utenriksterminalen. Om vi lar selve lokaliseringsspørsmålet og reelt behov ligge, selv om det er vel så interessant, så spør jeg:

I en slik sak er samhandling et nøkkelord. Jeg vet ikke hvem som tok initiativ til denne konkrete saken, men jeg stiller spørsmålet om ikke Stavanger hadde hatt en slik scene om Majazz virkelig ville ha en? Burde ikke nettopp de kunne inneha motet, organisasjonen og støttespillerne for å få det til? Ha den brede respekten etter 20 års virksomhet ved jazzens ytergrenser?

I fare for å banne i jazzkirka så er mitt inntrykk at Maijazz som institusjon ikke er den drivende kraften på tvers av sin sjanger, en kraft som gjennom samhandling, kontakter og politisk trykk kunne skapt nettopp en slik klubbscene om behovet nå er så prekært. Jeg opplever Maijazz som svært dyktige på sitt felt, men ikke at de tar en lederrolle utenfor. Så blir spørsmålet, hvorfor skal en festival ikke bare få lov til å være en festival?

Det er et godt spørsmål og jeg mener det bare finnes et svar her, fordi en festival er mer enn bare en rekke konserter som arrangeres flere dager på rad med felles billett. En festival foregår i større grad i det offentlige rom, den blir en stemme og en meningsbærer. Dermed sier jeg at en festival også har et ansvar i å mene noe om plakatsøyler, øverom, konserthallokalisering, busspriser, uteromløsninger, ja til og med være med å diskutere hvilken verdivurdering samfunnet vårt skal ha - og iallfall i de byer hvor festivalene er så tydelige aktører som i Stavanger. Og dele med arrangørkunnskap, publikumshåndtering, utvikle de gode triksene, lære bort og lære av, bygge opp om lokale lydfolk, designere, kokker og så videre så vel som musikere.

Nasjonalt er det etablert en merkelapp som heter «knutepunktinstitusjon» hvor de tildelte aktørene blir gitt et spesielt samfunnsansvar for å fornye og ta vare på kulturuttrykk innenfor ulike områder. Stavanger kommune har en lokal knutepunktvariant - de såkalte fanefestivaler. Dette

er Numusic, Maijazz, Kammermusikkfestivalen (ICMF) og Kapittel. Politikerne sier altså at disse aktørene er viktig for sine kulturuttrykk og dermed også viktig for byens utvikling. Og – dette er må understrekes – mitt spørsmål retter seg til alle fire. Ja, alle de store festivalene i Stavanger, ikke bare dem innenfor musikkfeltet.

De neste 20 årene håper jeg vi ser en festival som vil mer. Både musikalsk og politisk. For glem ikke, Maijazz kan forme byen vi lever i. Det samme miljøet er både festival (Maijazz og Tradjazz) som skummer fløten av hverdagsarrangøren, og hverdagsarrangøren (Stavanger Jazzforum og Blå Trå) som bygger grunnen for festivalen. Samlet representerer Maijazz alt dette fordi det er Maijazz-logoen innbyggerne og politikerne kjenner, selv om det trolig er egne styrer bak de ulike aktørene. Det kan være et tungt ansvar å bære, men ikke mindre forblir det et ansvar.

Gratulerer med de første 20 år!

* * *

Campingspørsmål

Publisert 12.05.2008

Ok, 14632 tegn var vel drøyt. Innrømmer det. Og har du ikke lest teksten om *Nabolagshemmeligheter* så er essensen nok dette:

I kunstverden er kuratorer det som produsenter er i filmbransjen, de er personene som skal sørge for at en utstilling eller en film blir best mulig innenfor gitte økonomiske og tidsmessige rammer. Når *Nabolagshemmeligheter* virket så uferdig var det også på grunn av snevre økonomiske og tidsmessige ressurser, og da står vi ovenfor følgende: Kuratorene har ikke klart å styre prosjektet innenfor vedtatte rammer og dermed gjort en svak jobb. Kuratorene har satsset på at rammene ble utvidet etter hvert gjennom eksterne midler og dermed lagt listen høyt, kanskje for høyt, og dermed – i lys av at prosjektet er uferdig – hatt uflaks. *Stavanger2008* har gitt uklare og økonomisk snevre rammer slik at prosjektet var dømt til å bli uferdig uansett, og dermed måtte kuratorene vurdert å trekke seg, trekke hele prosjektet – eller satse. Kunstnerne har ikke forstått oppgaven og lansert økonomiske urealistiske prosjekter for sent. En kombinasjon av alt.

Jeg regner med at prosessen bak et så omfattende prosjekt som *Nabolagshemmeligheter* blir evaluert i etterkant. Det er tross alt fortsatt DET største og viktigste billedkunstprosjektet i det europeiske kulturhovedstadsåret.

Noe som derimot ikke er det – verken

innholdsmessig stort eller kunstnerisk viktig – er *Campingkvinnene*. Fra mitt ståsted fyller de bare en funksjon og det er å skape oppmerksomhet og til dels undring/forbannelse/sinne/glede der de nå skal rulle rundt i regionen – og ja visst, det er en kvalitet i seg selv. Som en venn sa, det heter *kulturhovedstadsåret* – ikke *kunsthovedstadsåret*, så vi skal også være glade for de prosjekter som underholder.

Min rolle i 2008, eller iallfall denne bloggens rolle, er å stille spørsmål. Og når det gjelder *Campingkvinnene*, i likhet med *Nabolagshemmeligheter*, så er det prosessen som fanger min interesse. *Campingkvinnene* av Mari Bente Norheim er en av Mary Millers personlige signaturer. Nå kan vi si at alt er, hun er kunstnerisk leder og selve organisasjonen er formet som en pyramide med en tydelige sjef på toppen. Jeg vet ikke hvordan diskusjonen har vært mellom de som arbeider med programdelen av kulturhovedstadsåret frem mot beslutning, men når det gjelder *Campingkvinnene* så er det offentlig uttalt at dette prosjektet kom i stand etter en personlig kontakt og direkte forespørsel fra Miller selv. Og det er greit, faktisk så bryr det ikke meg så mye, iallfall ikke før det stod i avisen at *Stavanger2008* har kjøpt tre av fem *Campingkvinner*. Da strømmet spørsmålene på:

Var innkjøpet en del av den opprinnelige avtalen? En del av honoraret? Hvor mye kostet de? Skal *Stavanger2008* kjøpe inn annen kunst også? Har de en innkjøpskomité? Er kjøpet faglig vurdert? Hvor skal de stå? Hvem skal bestemme det? Tåler de en norsk fuktig vinter? Må de stå innendørs? Blir de deponert eller donert? Kan noen si nei til en 2008-camping-gave? Hva er en naturlig eier? Hvem vedlikeholder? Hvem eier verket når *Stavanger2008* ikke lenger eksisterer 1. januar 2009?

* * *

14632 tegn om Nabolagshemmeligheter.

Publisert 05.05.2008

Nabolagshemmeligheter er et av de sentrale 2008-prosjekt som har vært med siden starten. Konkret går prosjektet ut på at 8 internasjonale kunstnere/kunstnergrupper får utdelt 8 steder i Sandnes og Stavanger, steder som er utpekt gjennom avstemning på nettet.

Jeg er i utgangspunktet betatt og berørt av *Nabolagshemmeligheter*. Jan Inge Reilstad og Jörgen Svensson har gjort en mektig jobb innenfor snevre rammer, det står det respekt av – verre står det til

med premisseleverandøren *Stavanger2008*. Mer om dem senere, la meg først gå gjennom de ulike prosjektene som alle ble presentert/åpnet 1.-2. mai, og som jeg fulgte sammen med deltakerne i et symposium som ble arrangert parallelt.

Først ut var prosjektet *Raising Silent Tongues* av Paul Kos, som var tildelt Stavanger Domkirke. Hans ide var å hente frem domkirkeklokkene som i 1558 ble stjålet av Danskekongen og sank i havet utenfor Stavanger. Gjennom denne handlingen vil han peke på vårt moralske og etiske ansvar som oljenasjon. Søket etter klokkene har blitt behørig dekket i media, finner han klokkene, hvem betaler for søket, kommer søkerfartøyet Tyr eller kommer ikke Tyr?

Om klokkene blir funnet, eller om de i det hele tatt finnes, spiller mindre rolle for hans ide og kritikk står sterkt selv uten. Besøker du kirkerommet nå finner du en oljeklokke og opptak av søk på havbunnen som sammen er for lite til å engasjere om ikke talen til forfatter Rana Dasgupta blir gjort tilgjengelig i en eller annen form. Den løftet hele presentasjonen og dermed prosjektet, flere hakk opp. Talen ble fremført under åpningen av Dasgupta selv.

Det er et sterkt poetisk bilde at klokkene ikke er funnet, at de fortsatt ligger der ute et sted og venter på at vi skal oppdage dem. Akkurat som kloden selv venter på at vi skal oppdage hvor ille det faktisk står til. Tidsaspektet gir verket det lille ekstra, tross sin enkle presentasjon, som for eksempel Alfredo Jaar sitt verk mangler.

Samtidig er potensialet til prosjektet fortsatt enormt. Hva om han så finner klokkene og de blir transportert gjennom byen og stilt ut i Domkirken? Om det skjer handler om flaks og om penger. Det er dyrt å lete på havets bunn og det pirrer neppe oljebransjens sponsorkonger som heller vil ha rene billettearrangement. Dessverre.

Etter seansen i Domkirken gikk bussen med symposiedeltakerne til Universitetssykehuset og premiere på såpeserien *It Runs In The Neighbourhood*, eller som serien heter lokalt: *De e någe som går – på SUS*.

Sykehusfoajeen var pyntet med rød løper og champagneglass. Hovedrolleinnehaverne ankom parvis i blankpolerte biler og de ble jublet frem en etter en. Så ble det visning av første episode, hvor alt er gjort internt på sykehuset. Det er imponerende, for produksjonen med sykehusets ansatte som skuespillere, filming, klipping og musikk var mesterlig satt sammen. Innimellom var det noen billige revyopeng og noe stivt spill, men vannari – dette var bra og vel verdt et besøk til sykehuset selv om du er aldri så frisk. Serien blir nemlig sendt på intern-TV der, episodene kommer

også på nettet og til høsten på TV-Vest. Den burde de iallfall.

Tross suksess, for meg var det mer gøy, mer jubel og jippo enn kunstnerisk interessant. Selve prosessen er et gedigent teamblidingsprosjekt som sykehusledelsen skal være lykkelig over at de fikk – og fikk til. Prosjektet har størst verdi internt, men med sine vel 5500 ansatte og alle sine besøkere og pasienter så får også det interne en relevans for oss andre. Tenker vi at alle som jobber på sykehuset bor i Stavanger, noe de ikke gjør, så har dette prosjektet relevans for nesten 5% av innbyggerne. Produksjonen av serien har engasjert enkeltmennesker, lik paradene på åpningen. Derfor er det et godt prosjekt, selv om verdien for oss andre ikke er så påfallende.

Etter den fantastiske premieren ble vi busset til oljemuseet hvor Alfredo Jaar sitt *Requiem* ble presentert. Eller det vil si, ideen og modellen ble presentert, selve verket ligger noe lenger frem i tid. Dette prosjektet kjenner vi også igjen fra media, et verdenskart skal stige opp av havet fire minutter på tolv hver natt og ta fyr, for deretter å synke ned i igjen, rett utenfor kaien på baksiden av museet. Jaar utfordrer det oljepositive og oljesponsa museet med sin refleksjoner om klimaendringer og etikk. Jeg mener politikerne og oljeindustrien bør bla opp her – for dette er et viktig verk. Samtidig, 15 millioner kroner, er det verdt det? For den er noe platt, ja - men likevel så mye mer interessant enn den tause Gjensidigeskulpturlogoen i Østervåg eller Næringsforeningensprisskulptur lenger bort på Holmen. Ok, de er antakeligvis gaver og billigpopulistisk å si ja til, men denne skulpturen, plassert så symbolsk på baksiden i skyggen av museet, vil mer enn dekorere.

Etter oljemuseet var Cafe Sting målet, hvor det også ble invitert til Nabolagsfest. Selve videoverket til Gitte Villesen kommer jeg tilbake til, det ble grundig presentert på fredagen, men også festen ved Valbergtårnet inngår i hennes prosjekt. Og nettopp festen var en gylden mulighet for *Stavanger2008* til igjen å skape et møtested mellom «folk flest» og samtidskulturen. Denne muligheten ble ikke brukt. Festen manglet atmosfære og folk.

Først det visuelle, bortsett fra en tradisjonelle scene med ditto lys og grillmat på baksiden av tårnet, altså på motsatt side av parken, var det ingenting som skapte nærhet, varme, nabolagsstemning. Det burde vært flere sittemuligheter med pledd og det burde vært dekorert mer med lykter i trær, fargerike flagg, kanskje duker og klesklyper – hva som helst som kunne knyttet uterommet sammen, gjøre det mer intimt. Og det som aner meg er at ikke ressursene var tilstede.

Og så burde det vært flere folk. Hvis vi tar bort deltakerne på symposiet og de fremmøte fra sykehuset – så var det nærmest folketomt. Iallfall i forhold til at *Stavanger2008* nettopp mangler slike «folkelige» fester og her hadde mulighet til å igjen slå på stortromma - for til Valbergtårnet er vi tross alt alle naboer. Min upålitelige og uformelle spørreunde viser at flere potensielle deltakere ikke visste om arrangementet. Verken festen eller selve *Nabolagshemmeligheter*. Ser vi et mønster her?

Likevel, jeg støtter ideen om å etablere fast scenefasilitet for plassen er lun, funksjonell og vakker. Så lang så godt: De store svakhetene i *Nabolagshemmeligheter* ble først avdekket dagen etter.

Siden torsdagen ble en lystig kveld for mitt vedkommende valgte jeg først å møte opp på Stavanger Museum hvor Gitte Villesens videoverk *Juju (White Magic)* er plassert. Jeg skulket dermed åpningen av Jörgen Svenssons verk *Behind Every Great Fortune There Is A Crime* på Sølvberget. Hans verk består av en 1:1 gjennomsiktig fengselcelle i glass utenfor biblioteket hvor vi kan bekjenne våre synder og forhåpentligvis få tilgivelse. Det skjer digitalt, så du kan også gjøre det hjemme i din egen stue på www.skriptestol.net. Verket inneholder også et konkret spørsmål, hva gjør rikdommen med menneskene her?

Jeg har allerede vært inne og bekjent noen av mine synder, tilgivelse har jeg jammen også fått. Og jeg liker kunst som stiller de store vanskelige spørsmålene. Samtidig, er en glasscelle og en internettside nok? På kulturhuset har det allerede gått inflasjon i avstemninger, her får vi på mange måter en til som lett kan ender opp i tullebekjennelser på nettet. Likevel, leser du teksten «Att göra det rätta synligt och det orätta osynligt» av en anonym innsatt, som er å finne i «katalogen» til verket (og forhåpentligvis er tilgjengelig på Sølvberget?) så får du mer utbytte av arbeidet. Modellfotoene av Per Heimly finner jeg derimot ikke relevant, for meg forstyrrer de unødvendig.

På Stavanger Museum vises *Juju (White Magic)*, som er både et videoportrett av Amadou Starr og en dokumentasjon over en form for hvit magi som blir praktisert i Gambia. Historien i filmen er knyttet opp til Terje Vallestad og en dørstokk på hans Cafe Sting, samt at det inngår fire «forestillinger» på nevnte sted hvor et av dem var festen dagen før.

Isolert sett er dette bra kunst hvor historien er så absolutt tilstede, men likevel blir dette det svakeste prosjektet. Og igjen, ikke fordi det i seg selv er svakt - men fordi jeg ikke ser at det utfordrer byrommet eller tar tak i den kraften som et prosjekt av

Nabolagshemmeligheter kaliber innehar. De fire tilhørende arrangementene fremstår ikke for meg som tunge eller relevante nok.

Det som redder prosjektet er at det ikke henger i det tradisjonelle gallerirommet, som det godt kunne gjort, men på Stavanger Museum og her i dialog med Kiellands Stavanger. Det blir en liten hemmelighet der det henger i 3 etasje, og på en måte er det fint at *Nabolagshemmeligheter* får sin egen hemmelighet – for så mange besøkere tror jeg ikke det får. Likevel er plasseringen både bra og interessant, hadde filmen blitt plassert på Cafe Sting hadde prosjektet falt helt gjennom.

Utenfor gikk bussen til Kvadrat, Norges største kjøpesenter, et sted hvor «folk flest» (som er en problematisk generalisering) til de grader handler, spiser og prater. Jeg kjenner ikke til andre Stavanger2008-prosjekt som involverer Kvadrat, gjør du?

Manifest heter bidraget til Kendell Geers. Det er en pappbutikk med eget gress hvor du kan slappe av med for eksempel bøker fra tilhørende museumsbutikk, som også inneholder bøker publikum kan låne eller bytte. Greit nok, mine egne *Ka Då Ittepå*-tskjorter hang ikke oppe når vi kom, men det gjorde ikke noe annet heller, men det er ikke derfor jeg er skuffet. Eller jo, jeg er skuffet over at et så tilsynelatende enkelt prosjekt (i motsetning til klokkesøk og flammehav) ikke var ferdig til åpningen. Det forteller meg noe om at resursene, både økonomisk og menneskelig, ikke har strukket til. Det er synd, men butikken er nok i full gang når du leser dette.

Jeg er mer skuffet over at den avstemningen som har funnet sted med de hellige og profane ordene, igjen på nettet, ikke ble mer brukt – at selve ordene ikke var synlige. Kuk og fitte og satan hadde vekt oppsikt på et ellers polert kjøpesenter, som nettopp ikke skal provosere og debattere – men legger til rette for et uproblematisk konsum. Hadde resursene vært større, trykket fra *Stavanger2008* tydeligere og kanskje Kvadratledelsen mer villige (?) så hadde denne butikken, dette prosjektet, hatt en enda bedre plassering i selve Kvadrat – eller enda mer, kanskje blitt bygget som en portal som en del av hovedinngangen. Jeg spør meg selv om prosjektet har kraft nok til å bryte gjennom?

Og jeg spør meg, Kvadrat – Norges største innendørsby, besøkt av bare-senterledelsen-vet-hvor-mange, var det ikke nettopp her *Stavanger2008* burde vært til hundre prosent denne dagen? Dette året?

Etter Kvadrat fortsatte turen til Sandnes Brygge for lunsj med tilhørende sol før vi forsvant inn i mørket. I den gamle kinoen viser gruppen Raqs

Media Collective installasjonen *Unusually Adrift From The Shoreline*, som består av et fyrtårn inne i kinosalen og lyden av hvalsang fra taket, som blir avspilt to ganger hvert døgn. Og klagene på lyden har allerede kommet, det er nydelig. Alle som beveger seg i Sandens, ja kanskje til og med Rod Stewart som skal spille på Ruten, må forholde seg til verket – enten de vil eller ikke. Slik er det ikke i Stavanger og derfor viser det igjen at Sandes vinner stort på kulturhovedstadsprosjektet. Ønskebrønnen, lysprosjektene, samtidsdans og nå altså hvalsang. *Stavanger2008* er iallfall mer fysisk tilstede der enn i Stavanger.

Den gamle kinoen er i alle høyeste grad verdt et besøk. Fordi du får en siste sjanse å se bygget innvendig før det bygges om til Kunsthall og fordi selve fyrtårnet skaper et poetisk rom for ettertanke og refleksjon, mens du sitter på golvet og ser mot den tomme filmduken som vi sitter ved havet og ser ut i den tomme horisonten. Mer enn hva Gitte Villesen klarer, så tar dette verket tak i rommet og historien, slik at det blir noe mer enn et tradisjonelt galleriverk.

Så var det Ruten. Jeg hadde på forhånd stor forventning til Lars Ramberg sitt prosjekt, selv om jeg ikke visste mye om det. På Ruten stod det noen stakkars alkiser, en del russ passerte forbi og noen forbipasserende stoppet opp, samt musikerne som skulle spille etterpå. Og så var det oss da, deltakerne. Jeg vet ikke hvor mange vi var der, men deltakerlisten teller totalt 97 personer. Av disse sortere jeg grovt: 16 fra den lokale kunstbransjen, 16 kommune- eller Stavanger2008 ansatte/frivillige, 7 eksterne (mest fra institusjoner i Oslo), 13 pressefolk i stort og smått, 7 studenter fra Kunsthøgskolen i Rogaland, 2 masterstudenter og 3 diverse som jeg ikke kunne plassere. Og så *Nabolagshemmeligheter* selv med 31 påmeldte. Det var det. Vi var altså ikke mange som stod der. Det burde vært flere.

Selve prosjektet til Lars Ramberg synes jeg er interessant og verdt å gjennomføre, om det er temporært og dermed avgrenset i tid. Og om hestene kan flyttes på, selv om de er 15 meter, slik at planleggingen av Ruten kan fortsette. Som permanent verk er det mindre interessant. Her jeg sitter søndagskveld vet jeg ikke om det er permanent eller ikke - det kom ikke tydelig frem på fredag. Og helst skulle de vært der nå, hestene – med undring og refleksjon. Jeg tror det hadde funket, men alt jeg har sett er en montasje i Stavanger Aftenblad. Hvorfor så vi ingen modell på Sandnes eller plansjer som presenterte prosjektet eller mer folk?

Igjen, det handler om tid og ressurser. Selvfølgelig burde prosjektet til Lars Ramberg ha kommet mye lengre. Det er nesten kommet flaut kort før det ble

avvist av politikerne tatt i betraktning hele prosjektets lengde. Politikerne har jeg forståelse for, de vil ha saker i rett rekkefølge når de skal planlegge Ruten. Her virker det som om at prosjektet har kommet for sent på banen, iallfall for å rekke noe konkret til åpningen - for selv med et politiker ja, hadde prosjektet blitt tynt presentert på fredag.

Så disse to dagene på tur mellom hemmeligheter som ikke er hemmelig lengre, startet på topp, i det vakre hellige rommet som Domkirken er, og ende på bunn, som det profane rommet Ruten er. Med kinoen som et bokstavligtalt lyspunkt ble faktisk det ene prosjektet etter det andre svakere i kronologisk rekkefølge.

Og det er ikke fordi *Nabolagshemmeligheter* er et dårlig prosjekt, at kunstnerne er svake eller uinteressante eller plasseringene feilslått. Der er ikke derfor, det må være en annen grunn.

Nabolagshemmeligheter har fått en god del penger, men ikke nok. Jeg vet ikke ekstakt sum og når prosjektet ble satt i gang visste man heller ikke kostnadsrammen på hvert enkelt prosjekt. Likevel, burde man forutsatt dette og satt vekk et større beløp til gjennomføring og realisering? Burde *Stavanger2008* satset større på enkelte prosjekt heller enn å spre summer over flere mindre? Kunne *Stavanger2008* hatt en stor åpen pott til uforutsette kostnader eller rett og slett gode ideer gjennom året? Og dermed sagt, ja vi har 300 millioner kroner – men det er ikke sikkert vi skal bruke alt, det kommer an på hvor mye av vår «åpne» pott som blir aktivisert.

Nabolagshemmeligheter har hengt med i flere år og derfor er det underlig at prosjektet fremstår så uferdig når åpningen tilslutt kommer. Prosjektet og verkene er bra, for all del, men potensialet er ikke tatt fullt ut. Det virker uferdig når det skulle overbevist. Som på festen på fredag, det ble litt stusslig selv om vi som var der og koste oss. Eller debatten på Ruten på fredag, Rambergs sin såkalte interaktive dialog/performance, her var det strengt tatt ingen mennesker, potensialet i debatten ble så vidt rørt. Kanskje skulle Reilstad betalt noen for å «spille» ulike sider, kanskje ikke – men jeg stiller spørsmål: Hvor mange visste egentlig om denne seansen?

Igjen og igjen og igjen. Det blir et spørsmål om ressurser, om prioritering og markedsføring. I år som alle år: Det er prosjektene og festivalene selv som arrangerer mesteparten av programmet, som *Maijazz*, og det er de selv som må ut å finne penger og jobbe døgnnet rundt, som *Pasjon*. *Stavanger2008* flytter på logoer, mekker annonser og drar til Tokyo og alle andre steder. Dette er satt på spissen, for jeg har ingen dokumentasjon – men en strek

følelse. Det holder ikke i retten, men det holder i min blogg.

Jeg ble fortalt en historie: *Nabolagshemmeligheter* fikk en henvendelse av en seriøs aktør som var interessert i og produsere åtte dokumenterfilmer om prosjektet, et til hver av «utstillingene». For å kunne finansiere dette gjennom eksterne midler måtte aktøren/*Nabolagshemmeligheter* lage en pilot, for kr. 100.000. *Stavanger2008* ble presentert for prosjektet for så å takke nei. Det var for mye penger. Historien er kanskje mer nyansert og *Stavanger2008* skal selvfølgelig få ytre seg om sin versjon, men hva om det er sant?

Der er derfor jeg får denne følelsen av at vi med kulturhovedstadsprosjektet har satset for breidd og at det ikke finnes økonomi til å ta ut potensialet i hvert enkelt prosjekt. Er det slik?

Eller at det ikke finnes vilje? Fordi *Nabolagshemmeligheter* ikke selger billetter som andre mer profilerte arrangementer? Ja visst, dermed forvinner en mulig inntekt, men kanskje forsvinner det noe mer også? Fordi sponsorene liker billettarrangement, en samtidskunstbutikk på Kvadrat er, og ja unnskyld uttrykket, ikke sexy nok?

Ok, det var mine høyst personlige refleksjoner etter to dager på tur. Nå kommer det nok en mer faglig anmeldelse både i *Stavanger Aftenblad*, *Klassekampen* og i diverse særmagasiner, det ser jeg frem i mot. Og så ser jeg frem i mot at *Nabolagshemmeligheter* forstetter å vokse.

***

Hva skal vi med dem, egentlig?

Publisert 01.05.2008

På tirsdag åpnet *Geoparken*, en gjenbruks-lekeplass for folk i alle aldre med et ungt sinn. Og vil du ikke leke finnes det også et eget bibliotek på plass.

Min tirsdag ble tatt av vinden og blåst langt til havs, så jeg kom meg aldri til parken. Men dagen etter, mens jeg forsøkte å samle sammen vrakrestene fra dagene før, satt jeg på en nærliggende restaurant og myste ut over *Geoparken*. Den var full av kids som skatet, hoppet, lo og testet - målgruppen har funnet fram og tatt i bruk parken allerede. Det lover godt.

Etter å ha avsluttet måltidet på spisestedet rett ovenfor..., ja hva kaller de den egentlig? Jeg taster bort til *stavanger2008.no*, går inn på programmet og søker etter geo-parken, geo, geo park, geo-park - men få ingen treff, iallfall ingenting om *Geoparken*. Javel, så er det ikke en del av programmet likevel?

Jeg gjør et nytt forsøk ved å bruke søkertjenesten i toppmenyen og her får jeg treff når jeg skiver det korrekte navnet: *Geoparken*. Så feilstaver du med geo-parken eller geo parken gir det ingen treff. Ok, jeg fant hva jeg ville, nemlig setningen: *Geoparken - en eksperimentell og bærekraftig bypark som tester nye former for gjenbruk av ideer, materialer og gjenstander fra petroleumsindustrien*.

Og testen er god den, når jeg senere selv går rundt i parken. TV-skjermene er svarte eller fungerer ikke og maskeringstapen henger fortsatt igjen her og der, det gikk sikkert fort på slutten. Men nå er den her - ta en titt.

Litt smått for vel 7 millioner kroner eller noe der omkring? Og bortgjemt, fordi alle elementene og overflatene glir uhindret inn i områdets øvrige estetikk, der parken ligger klemt inn mellom havet og parkeringsplassen. Antakeligvis blir den ikke her for evig (snart kommer det sikkert klaging på graffiti også) og faktisk ønsker jeg det heller ikke. At den ligger der altså, ikke graffitien. Jeg ser heller gjerne at den dukker opp igjen, gjerne dobbelt så stor, i et grønt område - kanskje Mosvannet - eller iallfall en plass hvor den blir mer synlig, visuelt ja, men enda mer: At ungdomskulturen ses hver dag midt blant oss - der hvor alle er. Og vi alle, folk flest og omegn, er ikke ytterst på den forblåste kaien hverdag.

Huff, drømmen om det store METROPOLIS-skiltet i knall neon som lyser på toppen av det gamle politikammeret, som skriker ut - her er vi - forblir nok en drøm, lik min egen erfaring med ungdomshuset Zonen som ble gjemt bort i en av byens bakgater. Ja ja, ungdom. Hva skal vi med dem? Egentlig.

***

Det är nu, det är nu det börjar.

Publisert 22.04.2008

«*Även Stavanger ligger i rymden
det är allmänt känt
jag skall halvera mitt allvar
till hundra procent
Jag ser det framför mig
jag ser det framför mig
Det är nu, det är nu det börjar.*»

En lett omskiving fra svenske *Bob Hund* - for det er nå det begynner:

Først en liten forrett når *Geoparken* omsider åpner førstkommande tirsdag, 29. april. Du kan velge mellom den formelle åpningen med tradisjonelle

talefraser fra minister Åslaug Haga og kompani kl. 14. Eller du kan ta del i brukernes egen åpning som starter kl. 17 og ender om et par dager, uker eller år - alt etter graden av suksess.

Jeg satser på brukerfesten og møter nok litt betenkt, må innrømme det. Gamle installasjoner fra oljå skal smelte sammen med?...ungdom. Men arkitektbyrået *Helen & Hard* har tryllet før de, og de kan vitterlig gjøre det igjen.

Selve hovedretten i mitt personlige 2008-program er *Nabolagshemmeligheter*. Rett og slett fordi prosjektet trekker den alltid mistenkeliggjorte samtidskunstneren og dens alltid uforståelige samtidskunst ut av den alltid snevre hvite kubene til der folk flest er - på Kvadrat, på Universitetssykehuset, på Sting, på Ruten. Et annet er fyrprogrammet *PÅ EGGEN* som også åpner med ministerprat (2. mai), men her vanker det ikke like mye folk, det blir mer for de interesserte og mister den sprengkraft som *Nabolagshemmeligheter* har. For dette er essensen av *Stavanger2008* - å involvere og debattere i det offentlige rom.

Så får vi se da, om det lykkes.

Ja, om det spiller noen rolle om de lykkes når det allerede har lykkes så langt?

For ikke bare har prosjektet fått oss engasjert gjennom ulike avstemninger på både plasser og på ord. Ikke bare har det fått kilometer med oppmerksomhet i våre to aviser. Og ikke bare har det involvert folk flest, for eksempel gjennom tv-serien «*It runs in the Neighbourhood*» eller fordi prosjektet binger internasjonale kunstnere til vår småhavn. Nei, ikke i det hele tatt.

Hovedgrunnen til at jeg mener *Nabolagshemmeligheter* har lykkes er mest fordi Jan Inge Reilstad og Jörgen Svensson har vært de slemme drittungene som kritiserer, spør og stiller krav - både i den pyntelige *Stavanger2008*-barnehagen og i det enda mer pyntelige Stavanger. De har hatt evnen til å ligge utenfor og innenfor parallelt. De har hatt en egen nettside, egen blogg, publisert saklige kritikker - vært en underdog, våget og satset i en helt annen klasse enn de aller fleste av 2008-prosjektene.

Der ligger den fremste verdien i prosjektet *Nabolagshemmeligheter*, sett fra mitt ståsted. Jeg håper de ikke slutter å frese etter åpningen, men at de har spart litt krutt til å fortsette sin hybride virksomhet.

"Jan Inge och Jörgen är paret som hoppas att dom gör som dom själva vill jag ser det framför mig Det är nu det börjar"

* * *

Uregelmessig oppførsel

Publisert 22.04.2008

I forbindelse med åpningen av *Nabolagshemmeligheter* neste uke arrangeres det et mobilt symposium. Høres fint ut, ikke sant? Problemet er at dette er for de som betaler og for de som er invitert. Og symposiet har begrenset plass.

Så derfor, i tråd med prosjektets rebelske natur, så oppfordre jeg alle til å ta sykkel/buss/tog/bil og invitere dere selv til de programpunkt som tross alt foregår i det offentlige tilgjengelige rom.

Nedenfor følger de viktigste tidspunktene fra symposiets program slik det er offentliggjort på www.nabolagshemmeligheter.no. Endringer vil sikkert forekomme, de gjør ofte det.

TORS DAG 1. MAI – ÅPNING STAVANGER

15.00 ÅPNING AV NABOLAGSHEMME LIGHETER i Stavanger Domkirke

16.00 Buss til Sykehuset går fra Domkirkeplassen

16.30 Åpning av IT RUNS IN THE NEIGHBOURHOOD ved Sykehuset & Pasienthotellet

Musserende mingel – stjernenes ankomst på rød løper

Presentasjon av IT RUNS av kunstneren, Jeanne van Heeswijk

Innlegg om prosjektet fra informasjonssjef Elisabeth Schancke

PREMIERE: Visning av første episode av «*It runs in the Neighbourhood*»

ÅPNING av visningsstedet på Sykehuset

17.45 Buss til Oljemuseet går fra hovedinngangen

18.00 Åpning av REQUIEM ved Norsk Oljemuseum

AVDUKING AV MODELL av statsminister Jens Stoltenberg (ikke bekreftet)

Presentasjon av REQUIEM av kunstneren, Alfredo Jaar

Innlegg om engineering fra industridesigner Marthon Michaelsen

Innlegg om prosjektet fra direktør Finn Krogh

19.00 Ordførerens mottagelse - for alle symposiedeltagere & spesielt inviterte

20.00 NABOLAGSFESTEN & BYFESTEN starter på Café Sting og Valberget – for alle

--

FREDAG 2. MAI – ÅPNING SANDNES

09.00 Oppmøte Sølvberget Kulturhus – kinosal 5 (hovedinngang Kulturhuset i Stavanger) – kaffe (kun inviterte/seminardeltakere?)

11.15 Gange til Stavanger Museum

11.30 Åpning av JUJU (WHITE MAGIC) – installasjonen i byhistorisk tablå ved Museet

12.15 Buss til Kvadrat fra Museets hovedinngang

12.45 Åpning av MANIFEST (NEIGHBOURHOOD SECRETS)

AVDUKING OG ÅPNING AV NABOLAGSBUTIKKEN
13.30 Buss til Sandnes Brygge fra hovedinngang nord på Kvadrat

13.45 Lunsj Sandnes Brygge

14.45 Gange til Rådhuseteateret i Sandnes

15.00 Åpning av UNUSUALLY ADRIFT FROM THE SHORELINE

AVDUKING AV INSTALLASJON

15.45 Gange til Ruten

16.00 ÅPNING AV NABOLAGSHEMMEIGHETER I Sandnes – åpent for alle

17.00 NABOLAGSKONSERTEN I SANDNES – På Ruten – åpen for alle

***

Kulturklumpen, for folk flest.

Publisert 15.04.2008

Jeg tenker med bilder, ikke med ord. Så når jeg nå har ryddet litt på mitt kontor, stopper jeg opp ved et ark fra i fjor.

Kulturklumpen.

Skal jeg forsøke å beskrive hva jeg ser blir det omtrent slik som dette:

Vårt felles kulturliv er som en klump. En masse som vokser, sveller og krymper.

Vårt felles samfunn er som en boks. En solid boks med vegger som knapt forandrer seg.

Disse veggene er bra å ha. Vi vet hva vi har å forholde oss til. De store linjene. Skatt, goder, lovverk, partier, tradisjoner.

Kulturklumpen vokser, sveller og krymper oppi samfunnsboksen. Det høres helt barne-tv ut, og det er det. Banalt enkelt. Vår felles kulturklump - Stavanger-regionen – brer om seg, har gode tider, får oppmerksomhet, billetter selges, sponsorer smiler, publikum ler.

Kulturklumpen eser i boksen til den kjenner motstand. Selv om vi putter 300 millioner kroner i *Stavanger2008*, nesten 2 milliarder i Konserthuset med omegn og legger gulv på torget forblir veggene i boksen stående. Nærmest slående.

Trafikkreguleringer, kulturtradisjon, skjenkereglene, saksgangens tillatelser og medieoppmerksomhetens tilgivelse – alle disse ytre rammene som boksens vegger representerer og som kulturklumpen støter mot, påvirkes av, lever med – det er her de virkelige utfordringene ligger når vi ser 10-15 år frem.

Av og til er kulturhovedstadsprosjektet et så svimlende stort prosjekt. Vi leker med småstein, men leker vi lenge nok har vi bygget et slott.

***

Ulturukke

Publisert 12.04.2008

I dag sitter jeg på flyet til Malmö, lykkelig.

I går, etter en arbeidsdag som handlet mest om å mase på ulike sjeler for å få dem til å rote frem bilder og minner om *Folkens* siste 20 år (har du noe må du gjerne ta kontakt), falt valget lett på pizza-kunst-kunst-trommestikk.

La meg forklare: Først væske (viktig i en hver idrett) og tilhørende pizza på Storhaugpub'en *Martinique*, deretter ned på *Transit Art Space* blant velkledde mennesker fra kulturens ypperste som nippet velkjent til hvitvin og sa Wood woof Woolve Vulvhoodmoodsuperwoovetrooper i takt med kunstner Elke Krystufek. Dette ser du ikke igjen i Stavanger!

Så til *21m2* hvor det var musikk og bål og innlevelsesrik tegnekunst av Mona Brekke. Hun ser vi sikkert i Stavanger igjen, men gå likevel.

Så til *Tou Scene* hvor en virvel av improvisasjon (virket det som) dro oss inn. Jeg mener, det som er virkelig imponerende (for meg som ikke kan spille) er at de starter perfekt midt inni et voldsomt kast, som om du setter spilleren på pause og trykker play noen dager senere. Å se Pål Nilssen-Love spille er en orgasmeisk nytelse. Kan nytes alene og sammen med andre, som denne kvelden var Michiyo Yagi og saksofonist Peter Brötzmann.

Dagen før var jeg bare irritert. I min kalender stod det at jeg skulle på åpning av *Geo-parken* ved Oljemuseet. Det står det også i alt trykket program, men åpningen er først 29. april. Jeg vet ikke når denne endringen fant sted og hvordan *Stavanger2008* har spredt budskapet, men til meg har det ikke nådd. Greit at jeg er mye på farten og ikke leser den lokale avisen regelmessig, men likevel: Hvor har det blitt av 2008-nyhetsbrevet. Jeg har jammen ikke fått mange siden 12. januar – kommer det ikke flere? Burde ikke de være ukentlig? Hva skal man prioritere, file på logoen på plakatene eller sette i gang det digitale maskineriet. Vi er mange her ute. Og vi taster flittig.

Og *Stavanger Aftenblad*, som ikke gjør en dritt for å holde motivasjonen oppe. Jeg mener de burde trykke mer i papirutgaven (papir er fortsatt konge) og ikke minst reklamere like mye for kulturblogger som for sporten. Ja vel, sporten får mer kommentarer og innlegg, men ingen byer ble bygget på en natt heller. I stedet for pulveriserer de alt med å lansere stadig nye kanaler. 14 bloggere er en sak. Robbie, Britney og all annen kjendisstoff vinner alle nettslag. Og nettsalg.

Dagen før var det onsdag. Da tenkte jeg mest at jeg burde skrive noe innimellom alt, men var ikke motivert. Og jeg bannet over at jeg ikke fikk med meg *Ønskebrønnen* i Sandnes. Nå er det slutt. Sandnes med sitt lys og sin dans gir følgende resultat: Sandnes-Stavanger 1-0. Jeg kan bare ønske at jeg var der.

Tirsdag, blant venner, ble følgende diskutert:
- *Økologiske sigaretter*. Hva er det for noe? Save the World, Kill Yourself – liksom?
- *Bysykkel*. Hva med å få etablert bysykler, en institusjonssykkel som du kan nappe ved Rogaland Kunstmuseum, Tou Scene, Folken, Rogaland Teater/Jernbanen, Konserthuset, Kulturhuset og sykle rundt.
- *Frølageret på Svalbard*, hvor åpningen var en fest som feiret vår egen mulige undergang.
- *Pizza-kunst-kunst-trommestikk*, som tross alt var det eneste vi greide å gjennomføre.

Mandag ville jeg skrive om søndag for en uke siden. Da var jeg på Rogaland Kunstmuseum.

Går ditt. Nå!

Endelig har vi et levende museum i byen. Her er lokale helter som Snøfrid Hunsbedt Eiene, Kitty Kielland, Ole Martin Lund Bø, Nicolai Ulfsten med mer utstilt sammen med internasjonale inspirasjoner som Hans Op de Beeck. Her er fargerike *Babylove*-popkanner av Shu Lea Cheang som du kan kjøre rundt med mens bruddstykker av kjærlighet suser forbi. Her er det et barneverksted vegg i vegg med dyr Munch og Astrup grafikk.

Det er fantastisk.

Bare den stakkars rustne gubben står gretten innerst i lokalet. Hvorfor ble den ikke plassert i foajeen eller utenfor eller et eller annet sted?

Søndag gremmet jeg meg over kulturdepartementrepresentanten som la sine klamme hender over den kvinnelige knutepunksrepresentanten sent på et hotellrom under et landsmøte et sted i Norge.

Hva er det de tror, maktpolitikerne?

At de skal få belønning? Lønn? Kos? At vi som skaper kultur til en hver tid skal bøye rygg for dem som bare sitter der og forvalter og fordeler. Burde det ikke være omvendt?

Gjør som Pål, slå hardt, slå konsentrert, slå stolt!

* * *

Hva er et trehus? - del 2

Publisert 01.04.2008

Dette er lagt til litt senere: *Tou Works*, som er en serie med nye kunstproduksjoner på Tou Scene støttet fra og i samarbeid med *Stavanger2008*, har et prosjekt hvor 15 kunstnere/arkitekter/musikere skal arbeide med nettopp strekket fra Nytorget til Tou Scene: *Pedersgata*.

Naboer involveres, dialoger starter og oppmerksomhet skapes. Dette er et prosjekt jeg kan like. Resultatene skal vises/aktiviseres i 11-15 juni. Deretter blir det en samling til i august, før prosjektet er formelt slutt.

Så spør det, vil det sette varige spor i Pedersgata, rundt bordet på Cafe 24 og mellom hyllene på Løvås Brukthandel? Vi kan ikke annet enn å vente og se. Var jeg en gate i Stavanger ville jeg vært misunnelig på han Peder.

Eller forelsket?

* * *

Hva er et trehus?

Publisert 31.03.2008

Stavanger er Norges største trehusby, skriver *UIS*. Stavanger har i dag den største sammenhengende trehusstrukturen i Europa, skriver *Riksantikvaren*. Stavanger er Nord-Europas største trehusby, skriver *Stavanger2008*. Stavanger er den største trehusbyen i Europa, sier *Stavanger2008* et annet sted.

Forvirring til tross, vi er en trehusby. Det betyr nødvendigvis ikke at vi har flest historisk interessante eller spesielt ivaretatte trehus, men at vi alltid har brukt tre som byggematerial. De fleste trehusene er ganske alminnelige hus bygget i etterkrigsårene og frem til i dag.

For å plukke opp en egen tråd om smart og mindre smart markedsføring, trehusbyen er en identitet det er verdt å verne om. Spesielt gjelder det de gamle trehusene, de som utgjør sjelen og kvaliteten i denne såkalte Europas største trehusby.

Et slikt gammelt trehus står i Pedersgata, et av byens mest spennende gateløp og en akse mellom sentrum og øst. Dette er en gate i forvandling - til det bedre - og det er da vi må være ekstra på vakt. Ikke fordi forvandling og forandring er uønsket, men fordi det utfordrer gatens opprinnelige identitet - for hva er egentlig et trehus?

Et eksempel jeg ble oppmerksom på i helgen, fordi jeg kjenner en av naboene, er *Pedersgata 27* - vegg i vegg med Løvås bruktbu. Her står det et gammelt trehus som, antagelig bevisst, forfaller. Bakgården fylles med søppel og fasaden råtner. I en liten artikkel i *Rogalands Avis* i dag, mandag 31. mars, står det at huset er verneverdig, men vernet om er det ikke.

Nå ønsker eier å rive bygget og reise et nytt trehus. Naboene er bekymret fordi huset blir høyere enn originalen, men viktigere er den estetiske endringen - for et trehus er ikke nødvendigvis et trehus. De kvalitetene det gamle huset har vil forsvinne og erstattes av et nytt trehus, hvor dette ikke blir en kopi av det gamle og heller ikke spenstig moderne - men noe dødt midt i mellom. Det er ikke slike endringer trehusbyen behøver, selv om selve mengden av trehus forblir den samme.

Dette er et eksempel. Det er klassisk. Og det finnes garantert flere. Hus blir eldre. Eier lukker sine øyne. Hus forfaller. Eier åpner sine øyne.

Litt senere er det gamle huset erstattet med et nytt.

Litt høyere. Litt bredere. Fortsatt trehus, men trehusbyen er likevel et trehus fattigere.

***

Er grønnfargen mer enn bare et fargevalg? - del 2

Publisert 24.03.2008

En dag oppdaget jeg dette: Costa Rica, som er på størrelse med Norge (ca. 4,1 mill. innbyggere) avskaffet militæret i 1948 hvor forsvarsbudsjettet nå går til, eller skal gå til, sikkerhet, utdanning og kultur, har to årstider - nemlig sommer og vinter.

Sommer er sommer og vinter er regntid. Nå er dette med regntid relativt. Er den kort og intens lar den seg definere innenfor en gitt tidsramme. Det er regntid. I Costa Rica kommer ett eller to kraftige regnskyl til noelunde samme tid hver dag, så går livet videre med redusert framkommelighet og kommunikasjon. Varer regntiden derimot for lenge og regnet faller for uregelmessig, da opphører tidsrammen fordi det ikke er noen klar start eller slutt. Tiden forvinner, bare regn gjenstår. Heldigvis har vi fortsatt god framkommelighet og kommunikasjon.

Fordi Costa Rica framstår som et stabilt og vennlig land med et fantastisk landskap og dyreliv (som de også tar vare på), kommer mange turister hit. Mennesker på tur, med andre ord. Disse menneskene er gode å ha fordi de, utenom å surfe som de fleste gjør her, også bruker penger. Et pengebruk alle land gjerne vil ha stabilt året gjennom. Sommer er som nevnt sommer, den perioden selger seg selv. Verre er regntiden, det høres ikke så forlokkende ut eller hva? Det burde gjøre det fordi her er det fortsatt varmt og regnet er kraftig, men definert. Hva gjør man da?

Alt er i grunnen snakk om smart og mindre smart markedsføring. Her er de smarte. Regntid heter ikke regntid, den heter *Green Season*. Og det høres vel bra ut? Da er naturen på sitt prektigste og dyrelivet i full gir, nå er det 35 grader og tørt.

Green Season.

God påske!

***

Kle alle gjerdene inn og få et glimt av det som skjer.

Publisert 15.03.2008

Først alle bilene, så alle flaggene, så var det en sak til som jeg ikke husker. Bilene sier seg selv, hadde de bare vært litt mindre ville det vært lett å brette ut sykkelbaner opp og ned alle gatene og det hadde vært 10 minutter til alt. Men det skjer aldri, selv om det skjer mye, i New York.

Tre dager i New York er allerede glemt, ikke helt, men da flyet landet i Liberia (Costa Rica) hvor jeg skal i et bryllup, ble det mer viktig å få tak over hode midt i mørket og regnet som varsler at regntiden kommer, om ikke ennå så kommer regnet. Da har midlertidig jeg dratt.

Det var noen dager siden, nå sitter jeg under et annet tak helt ute ved Stillehavskysten, ser surfere som alltid jakter det perfekte, ser grønne åser, rosa hud, aper som brøler og mennesker som føler frihet, helt til de pakkes sammen tett og drar på jobb for å tjene fett.

Og de flaggene. Jeg vet ikke, tror jeg synes det er grotesk. På hver eneste t-banevogn, på alle busser, biler, bygninger, folk, overalt. In God We Trust. God Bless. Og flagg her og der. Som om vi hadde hatt 17. mai hver eneste dag.

Ingen har bombet Oslo Plaza ennå, vi er liksom ikke i krig på en måte kanskje ikke og ikke vet jeg hvordan New York så ut før det smalt, om det var merkbart mindre flagg eller ikke, det var det sikkert antar jeg for nå er det bare helt sykt tett.

Jeg prøver å strekke tankene lengre geografisk enn til New York. Et minne som stikker opp er Trond Borgens kommentar om *Stavanger kunstforening* som jeg leste på flyet ned. Det er en interessant debatt, kanskje den kjøres hjemme - antageligvis ikke, men å slå sammen våre tre kunstinstitusjoner er ingen god ide. Har ingen lært noenting om elendigheten i Oslo og vårt kjære monstermegamuseum? Samlokalisering er ok, for to av partene, kunstmuseet og kunstforeningen, men ikke for kunstsenteret. Det må ligge tett til der produksjonen skjer. Og det er i øst.

Eller torget, ja hva skal vi med torget? Gratis eller ikke? Jeg heller til gratis på torget, sånn umiddelbart. Samtidig liker jeg ikke alle gratiskonsertene, men det handler mer om hva som står på scenen enn om det koster penger eller ikke. For meg blir stikkordet publikum, hvordan skal vi gjøre dem nysgjerrig og lysten på mer? Hva er oppskriften? Kanskje det er å ta betalt og kle alle gjerdene inn med svarte søppelsekker som vi kan stikke hull gjennom og få et glimt av det som skjer?

***

Plutselig godis likevel.

Publisert 09.03.2008

Nå skal jeg ut i verden igjen. Har vært to uker i byen og ikke på et eneste 2008-arrangement. Hvorfor ikke?

Jeg arbeider med kultur hver dag hele døgnet. Vanligvis er jeg flink til å luften nysgjerrigheten, men disse ukene har jeg ikke hatt tid. Eller jeg har ikke prioritert, for jeg hadde tid til to kinobesøk, fire konserter på *Folken* og sjokolade (selvfølgelig, et must) hos *Sjokoladepikene*. Og litt annet da, men ikke noe 2008. Trist for meg egentlig, for det skjer mye.

Noe som skjedde var åpningen på *Stavanger Kunstforening* med Kenneth Blom hvor Mary Miller sa wonderful ni ganger i sin tale og det var vin, musikk og prat. Tror det var innunder 2008-paraplyen, men det kjentes ikke sånn, Mine tanker gikk mer mot et slags utvida *BLISS art & developement*-arrangement, men så vandrer mine tanker lett.

Vandret lett har jeg gjort flere ganger over Domkirkeplassen. Og jeg rett og slett elsker de sorte kassene som har stått der i en uke. Snakk om vakker utsmykning som ikke var utsmykking likevel, men en del av *Pasjon*-spillet. Det registrerte jeg holdt på borti regnet. Men kassene - plutselig godis likevel. Nærmest kunst, uten å vite det selv.

Noe som ikke er kunst er de kommende landskapsinstallasjonene som kommer i Kongeparken og som Stavanger Aftenblad omtalte i avisen på lørdag. Reportasjen var fin den, men desken måtte selvfølgelig skrive «Bygger kunst i Kongeparken» på framsiden. Nei, de bygger ikke kunst. De bygger et prosjekt med landskapsarkitekturstudenter. Desken gjør her sammen bjørnetjeneste som når Dagsrevyen klipper inn *dronningen-ser-på-kunst-igjen-innsalg* som de kan le av etterpå.

Bjørn derimot, det finnes ikke der jeg skal. Der finnes det derimot tilstrekkelig med varme. Kanskje finnes det en oppkobling også. I så fall får du en rapport, med eller uten våre nordiske bokstaver.

Heihå

***

Grattis, Folken!

Publisert 07.03.2008

Det er bare å gratulere: *Studentersamfunnet Folken* fyller 20 år 17. mars, men på grunn av påsken feires det allerede denne helgen. Hipp hipp hvor skal dette ende?

24. januar 1978 ble *Studentersamfunnet Stavanger* offisielt stiftet på Hotell Alstor. Ti år senere flyttet de inn i *Folken* og ble værende. Gamle kinostoler ble brutalt revet vekk, inn kom musikknerder, humorister, en prest og en gjeng ildsjeler. For de fleste er *Folken* en konsertscene, for noen er det en revyscene og for enda færre et studentsamfunn. Dessverre.

At vi i Stavanger har en av landets desidert beste konsertscener er utrolig, bare Rockefeller i Oslo troner øverst, noen få høflig ved siden av. At vi i Stavanger har kunnet se revyer innimellom alle artistene er fint, scenerommet fungerer for det og. Men at vi ikke har et reelt studentsamfunn er ikke annet enn trist.

Folken drives nemlig av og for studentene. De er kjernen, limet, de hilser i døra, smiler i baren og vinker når vi går. Iallfall på en god dag. Problemet er bare at det ikke er plass til alle, eller at det burde vært plass til flere. Jeg deler drømmen om lesesaler tilknyttet *Folken*, faste forelesninger, flere studentkontor, en dagcafé, ja jammen et helt samfunn. Et studentsamfunn. Om dette «tilknyttet» er fysisk i Folkets Hus eller det gamle sykehuset, vel det spiller mindre rolle så lenge UIS sprer seg. Studentene i sentrum, på alle plan.

Det var i grunnen en avsporing. Vi vet ikke hva fremtiden bringer, men vi vet hva fortiden gav. *Folken* er 20 år og har i alle disse årene vært mer enn en konsertscene. *Folken* har vært en utdanningsinstitusjon, hvor studentene og andre kunne rote vekk litt skoletid og faktisk lære noe. Bare spør de som har engasjert seg i huset gjennom årene, bare spør dem om hva det har betydning. De ble kultursjefer, journalister, arrangører, kulturformidlere, teknikere, skuespillere og mye mer, også etter sine år på huset. Kulturbyen Stavanger er tuftet på denne utdanningsinstitusjonen, vi høster frukt av 20 års galskap – hvor det nettopp er et poeng med kriser og kaos, med feiling og læring. Og med glede, samhold og mestring. Jeg vet, det høres ut som propaganda fra tidligere tider, men likevel: Å gi ansvar, gir mestring. Klart noen har bommet, noen har misbrukt dette ansvaret, men sett under ett – det har gått fantastisk godt!

Huset står der ennå, på toppen av Olavskleivå. Adressen er i dag Løkkeveien, men likefullt, studentene hilser, smiler og vinker i dag som for 20 år siden. På en god dag. Så, hipp hipp hvor vil dette ende?

Det kan fortsette som nå, band kommer og går, livet rusler sin vante gang – med eller uten nattklubstatus – økonomisk og politisk i skyggen av Tou Scene og det nye konserthuset, også det

viktige utdanningsinstitusjoner. Eller det kan ta av, studentene i sentrum, ikke sant?

Det er bare å gratulere alle de som har bidratt i 20 år. Odd Kristian «Kian» Reme som var prest bak baren. Kjetil Wold som var redaktør i studentavisa. Brita Møystad Engseth som var UGÅ-sjef. Og navnene fortsetter, men jeg slutter her for noen er viktigere enn dem vi kan navnet på i dag: Gratulerer til alle de som rigget og ryddet, de som lo og gråt, til alle de frivillige som har lagt sin studietid igjen i huset.

I oktober kommer det en bok om disse 20 første årene. For faste lesere er det ingen hemmelighet at jeg jobber med den. Mer enn en minnebok blir utgivelsen et manifest over den daglige kulturaktøren. Over den daglige kulturbyen. Og jeg kan ikke tenke meg et bedre år å fylle 20 år enn nettopp i år.

* * *

Ingen plutselig overraskelse.

Publisert 29.02.2008

Denne uken landet jeg i Stavanger igjen etter en tids omkringflaksende. Som ventet, nærmest forventet, sto regnet som en vegg rundt flyplassen. Deretter har det holdt på og holdt av, det skiftende Stavangerværet gir seg ikke, det er tross alt en del av oss.

Jeg har ikke vært her siden åpningen 12. januar og med den festen friskt i minne entrer jeg sentrum i håp om å se noe, oppleve noe, et eller annet som kunne bekrefte det jeg allerede vet, at denne byen er selveste sentrum i kulturhovedstadensregionen. Men jeg fant ingenting,

Det eneste som fysisk ble tilført byen før åpningen, nedtellingsuret, er borte. Noen grønne flagg, noen grønne øyeblikk-bord og en åpenbaring-heis, er det nok? Er jeg for utålmodig? Ser jeg ikke alle heisekranene, ser jeg ikke alt som skal komme – etterpå?

Det jeg så etter, eller det jeg gjerne ville finne - velvitende om at jeg bærer etterpåklokskapens trygge maske - var noe håndfast, noe som lyste opp, noe som minnet meg om åpningens magiske øyeblikk, noe som informerte meg om kommende begivenheter, noe som sa til meg: Det er nå det skjer.

Jeg så for eksempel for meg et tårn, eller et snodig byggverk ala Det Tusende Hjerter, som står midt på torget, irrgroent med skjerm på utsiden med bilder og lyd fra åpningen, og med trailere for det som kommer. Et tårn som lyser i vintermørket som

en parallell til lysprosjektene i Sandens og Bjergsted. Et byggverk som endrer karakter i løpet av året. En konstruksjon som ble reist på åpningen, som om kjempeinsektet ble værende og kaster sitt lysblikk utover oss et helt år. En minaret som fem ganger daglig visker ut, dette er en scene, dette er en åpenbaring, dette forsvinner. Bare noe. Gi meg noe.

Så kan du si, det finnes i Sandnes, de har en ønskebrønn hvor folk daglig blir involvert, påminnet og utfordret. Det er bokstavelig talt et lysende eksempel. Jeg skulle gjerne hatt en slik konstruksjon i Stavanger også. Ikke en lik ønskebrønn, men ideen, initiativet, opplevelsen, for kanskje vi glemmer at vi i Stavanger trenger samme hjelpemidler til å huske som folk i Sandens. Vi er ikke smartere selv om vi bor i en større by.

Og så kan du si, det kommer med *Nabolagshemmeligheter*, det kommer med *Pasjon* til uka, det er her farende nedover skibakken ved Sauda neste helg. Jo da, men det ene trenger ikke å utelukke det andre, jeg snakker om noe som kunne vært her hver helg, som under *Nabolagshemmeligheter* forandret karakter i tråd med hemmelighetene, som under *Pasjon* ble et middelaldertårn med spisse flagg i hvert hjørne, som under *Mot Himlaleite!* ble dekket av snø. Et plåtå som plutselig en tirsdag morgen blir dekket med slagverk fra Symfoniorkesteret. Som plutselig en fredag kveld blir brukt som suppestasjon. Som presskonferanse. Som TV-studio. Bare noe, som banket for kulturbyåret og gjorde det levende for oss hver dag. Som skiftet farge etter humøret vårt, etter været, etter forurensing, etter ledige hotellrom, etter konflikter i verden, etter hvert eneste fly som letter fra Sola. Noe. Gi meg noe.

For uten en påminnelse går dagene fort. Vi glemmer at vi kan se *Musikkteater Transparent* i Teaterhallen. At vi når som helst kan besøke *Landet Innenfor* på Tou Scene. At kulturbyåret allerede er 48 dager kortere.

Eller kanskje jeg bare skal slutte å syte, skru på fjernsynsapparatet og la kulturbyårets egen kanal - Stavanger2008-TV - strømme inn i min egen stue, tørt og trygt, ikke noe skiftende Stavangervær og ikke noen plutselig overraskelser.

***

Pulpit, igjen.

Publisert 20.02.2008

Er febersyk i hovedstaden, da er det godt å ha et arkiv å ty til. I min forrige blogg, som gikk fra august/september på www.stavanger2018.no, skrev jeg 22. august følgende om *Pulpit*:

"Det er flere faktorer som påvirker Pulpits skjebne, men slik jeg ser det - fra utsiden - er dette de tre viktigste:

1. Svakt program

Det er ingen tvil om at programmet i år, som i fjor, var svakt. Og hovedgrunnen til dette er at det er alt for likt, nærmest tilsvarende, programmet til Folken. 2007 var John Ingvar Skåtøy sitt siste år som bookingsjef for Pulpit. Han kan rett og slett ikke fortsette fordi han er ansatt i kulturavdelingen i Stavanger kommune. John Ingvar har gitt oss mange utrolige konsertopplevelser gjennom sin forrige jobb på Folken, men nå er det på tide å overlate stolen til noen andre også her. Og det må for gudsskyld ikke bli nåværende bookingsjef på Folken, slipp noen andre til.

2. Håpløs markedsføring

Klart alt kom for sent. Absolutt alt, plakater, nettsider, artister, konserttider, priser osv. Et lysglimt var det derimot at når de kom, plakaten, annonsene og nettsiden, var de med en ny frisk profil. For sent, men likevel så velkommen. Tidligere år har Pulpit ost av en amatørmessig grafisk profil som i alle fall ikke kommuniserer med dagens ungdom. Å lage festival er minst 50% innpakning for i det hele tatt å nå fram til folket. Pakk det inn med sjel.

3. Ingen bjellesauer

I en hver menneskemengde er det noen som følger bedre med enn andre. De er bjellesauer som resten følger. Jeg kjenner ikke alle disse individene i Stavanger, men jeg kjenner noen, og få av dem snakker positivt om festivalen. Flere av dem reiser også bevisst bort fra Stavanger, selv om de arbeider innenfor samme felt. Musikkpoliti, bransjefolk eller musikknerder, de har mange navn, men likevel er de viktige. Rett og slett fordi de trekker folk med kjeften sin. Hvor er Pulpits bjellesauer? Er det kult nok betaler publikum billetten. Er det kredtomt og for billig (50 kr!) så blir det også folketomt. Ja visst, verden er forjævelig.

Nå gjenstår spørsmålet, hvem redder Pulpit om festivalen i det hele tatt skal reddes? Kommunen gav 300.000 kr i fjor. Gjør de samme sak igjen kan Majjazz, nuMusic, Kammermusikkfestivalen og alle de andre nærmest booke hva de vil: Går det galt er det bare å stikke innom kultursjefen. Det gjør saken vanskelig. I tillegg er en av fedrene til Pulpit ansatt i kulturavdelingen. Det gjør ikke saken lettere. Og skulle Pulpit overleve, ja da blir konkurransen om oppmerksomheten enda større neste år.

Så mitt råd til Pulpit: Ikke legg skyld på publikum, vær og vind. Drit i 2008, legg øynene på Ramsvig i 2009. Skaff de første kronene selv, sett en sparebøsse på alle byens barer. Gjør noe supersmått innendørs mens vi venter. Bygg miljø, tillit og tilhørighet

underveis. Slipp nytt mannskap til."

Nå er Ramsvig ikke en god ide lenger. Skal festivalen opp å gå igjen må den finne et kostnadseffektivt sted, og dette stedet kan godt være utenfor Tou Scene. Da kan det gamle bryggeriet brukes som backstage, toalett, kjøkken og til klubbing etterpå. Publikummet kan holdes på et sted hele kvelden og de estetiske rammene gir tusen ganger flere muligheter enn Bjerkstedsplassen. Valg av plass er og blir avgjørende, både fordi det handler om penger og fordi det handler om identitet.

Men først må pengene inn og det er helt soleklart at Stavanger kommune ikke kan dekke dette underskuddet, iallfall ikke mer enn en mindre symbolsk sum. Dermed er et hyggelig innspill Sissel Knutsen Hegdal lanserer, god gammeldags kronerulling. Men hvorfor har ikke *Pulpit* satt den i gang for 6 måneder siden? Jeg har iallfall ikke lagt merke til noen innsamling og det viser meg at *Pulpit* har gått i kreativ stå, mangler menighet og har sluttet å tenke offensivt. Det går an å ri flere hester, f.eks. kunne festivalen vært reale og oppdatert sine egne nettsider med informasjon om tilværelsens tilstand, der hvor det i venstre marg burde vært et innsamlingsbarometer for lenge siden. Eller i det minste et kontonummer hvor du og jeg kunne bidratt med en seddel eller to.

***

Superuke

Publisert 14.02.2008

Denne uken er hektisk, så dette blir kort. Jeg er i Stockholm på SUPERMARKET, en internasjonal kunstnerdrevet kunstmesse. Altså et alternativ hvor alternativ betyr alt det som rører seg utenfor de etablerte kunstinstitusjonene og de kommersielle galleriene. Alternativ betyr kunstnerdrivne prosjekter, gallerier, magasiner, initiativ og så videre – men det betyr ikke amatører, for mange av stedene er like, om ikke mer, profesjonelle som andre gallerier. På SUPERMARKET er det 1500 kvadratmeter med kunst fra internasjonale, nordiske og svenske kunstnerdrivne aktører, med særlig fokus på Polen og Canada i år. Og så er det samtaler, mat, nettverk og hygge. Sammen gir disse to arrangementene et godt bilde av statusen innenfor særlig den nordiske kunstscenen.

En av de norske deltaker er G.U.N Ladies fra Oslo som i fjor ble kåret til årets galleri 2007 av Aftenposten for sitt visningsprosjekt *The White Tube* på Tøyen T-banestasjon. De har rett og slett tatt i bruk tre reklamemontre/informasjonsvinduer ved inngangen til stasjonen, hvor kunstnere gjør

små utstillinger eller presentasjoner – og fått et av landets mest besøkte galleri i retur.

I Bergen har det i mange år eksistert et liknende initiativ som het *By the Way* (1999-2007), et herlig navn med dobbel mening. Fem store vinduer ut mot et av Bergens mest trafikkerte sentrumskryss (Lars Hillesgt./Christiesgt) viste aktuell samtidskunst av høy kvalitet over flere år. Nesten alle har stilt ut her. Dessverre finnes ikke dette galleriet lengre, som likt *The White Tube* var døgnåpnet og godt besøkt av både gående og sittende.

I de store metropoler er det ikke uvanlig å springe på liknende opplevelser, mer eller mindre tilfeldig, enten i kiosker, montre eller i midlertidige nedlagte og stengte butikker. Det er en strategi for å få frem sin kunst hvor flere slåss om samme plass. I hjemlige Stavanger har vi hatt noen slike hyggelige overraskelse også, flest i den nå revne undergangen på Torget - men de ble alle for puslete og korte til å virkelig sette spor. Det finnes enkelte lysglimt i dag også, blant annet et vindu på Vestre Platå, men det største vinduet er på Tou Scene hvor du nå kan se en veggtegning av Marit Victoria Wulff Andreassen. Forhåpentligvis også det døgnnet rundt, men dessverre ikke like tilfeldig besøkt som *The White Tube* og *By the Way*. Og det er synd, for mellom alle utstillingsdukker som vrikker kjøp kjøp og alle stive reklamemontre står noen rustne menn og fint lite annet.

Blar gjennom Svenska Dagbladet, er allerede sent ute og dette ble visst lengre enn kort. Leser at Stockholm starter et *kunsthond for nyskapende og forskningsinnrettet kunst* på 1,8 millioner kr. At Det Danske Filminstitut DFI lanserer *RÅ Film*, et fond som skal stimulere kreativiteten og det kunstneriske nyskapende innenfor langfilm med ambisjon om 75 000 (danske) besøkere per film. Målet er likt målet i Stockholm, å gi rom for å skape nytt, noe uventet – våge å eksperimentere, tenke langsiktig og gi forutsigbare rammer.

Og at kulturtilbudet øker på TV, særlig hos nisjekanalene, men også flaggskipet *Kulturnyheterne* på SVT øker sin sendetid med 15 min, til 25 min. Før det har SVT sendt 10 min kulturnyheter hver dag (unntatt søndag?), først rett etter hovednyhetssendingen og sporten på SVT2, så reprise etter elleve-nyhetene på SVT1. Slik har det vært lenge, vi snakker om år. Og det tror jeg mye mer på enn 300 millioner kulturhovedstads kroner, nemlig daglige kulturnyhetsendinger til fast tid og med fast form over flere år i beste sendetid – da snakker vi mulighet for å virkelig påvirke og endre folkemeninger. Bare se på idretten, kjerneprogrammet har alltid vært Sportsrevyen på søndagskvelden, som alltid blir sendt rundt klokken ni. Sånn har det vært i hele mitt korte liv og navnet er ikke fancy, det er uendret – Sportsrevyen.

På kulturfeltet har det vært en halvtime der og et kvarter her, ulike dager, vignetter, ansikter og ikke minst navn. Hva er galt med Kulturrevyen eller Kulturnyhetene?

I dag er det helt naturlig at sporten, i tillegg til søndagens paradesending, også kommer som eget innslag i Dagsrevyen, med fast oppleser og gjerne med egen vignett. Mens kulturen blir en gladsak på tampen eller når Dronningen lufter sin kunstinteresse. Gud jeg hater det.

www.supermarketartfair.com

www.market-art.se

www.thegunladies.com

www.galleribtw.no

* * *

Et heller idiotisk prosjekt (parantesens tekst).

Publisert 09.02.2008

Hes i stemmen (røykeloven er en regulering jeg kan liker) etter en tur på en kneipe (Fingerbølen) i København i går etter åpning på Overgaden (Institut for Samtidskunst siden 1986 er et af Københavns viktigste og mest eksperimenterende utstillingssteder). Når jeg syklet fra stasjonen etter bropassering (Øresundsbroen som knytter sammen to land) ved halv to-tiden var jeg nummer 131 (blir nullstilt ved midnatt) på byens sykkel teller. Jeg har forflyttet meg fra Stavangers leilighet i Berlin til mitt studio i Malmö. Tirsdag går turen til videre til Stockholm, men mer om det neste uke.

Et opphold i Berlin er langt fra bare fest og moro (om noen skulle tro det). Jeg har stort sett sittet og arbeidet med kommende bokutgivelse om Folken (20 år i år, boken kommer i oktober), forberedelser til utstillinger (i Oslo og Kristiansand), oppdateringer av nettsider (et arbeid som aldri ender), skrevet søknader (bl.a. til Office for Contemporary Art Norway, forkortet OCA i kunstbransjen) - du vet, alt det en vanlig kontordag består av. Og jeg har lest bøker (*Borte en vinter* av Heidi Marie Kriznik og *Uvitenhet* av Milan Kundera) og sett filmer (*Udergorund* av Emir Kusturica, *Control* av Anton Corbijn, *This Is England* av Shane Meadows og *The Motorcycle Diaries* av Walter Salles). Sånn sett er det ikke noen forskjell å sitte i Stavanger eller Berlin.

Men utenfor er det annerledes. Utstillinger, gallerier, Open Studios, festivaler, impulser, inspirasjon, ny bekjente. Å bombardere med parenteser er ville ta hele dagen, men her er tre som er linket til Stavanger: Club Transmediale (som er en større versjon av vår Numusic) viste at det vi

mangler hjemme er først og fremst publikumsmengden, kvalitetsmessig er vi på høyden og vel så det, Galerie Opdahl (som er Berlin-utgaven av vårt Galleri Opdahl) viste at vi har kunstnere som kunne løftet *Stavanger2008* programmet som f.eks. Ole Martin Lund Bø, Pierre Henry (som besøkte vår domkirke i fjor) viste med sin fantastisk åpningskonsert under Club Transmediale hvilken kanon vi selv hadde på besøk - i kulturbyen 2007

Kunne nevnt mer, men se heller på TV: En venn sendte meg en YouTube-link her om dagen. Et klipp fra det legendariske Æ-TV (lokallokal tv-kanal sendt fra Blåsenborg) som på sin måte dekker Stavanger Speculum ("et heller idiotisk prosjekt") i 1994. Vi har tross alt kommet et stykke videre alle sammen. Se selv (inkludert en fantasisk reklame for sykkelhjelm):

<http://www.youtube.com/watch?v=GSj-ruhlkxY>

God helg!

* * *

Enda mer vi er redde for.

Publisert 04.02.2008

Min forrige blogg kan i grunnen oppsummeres med følgende to punkter:

A) Vi drikker oss tankeløst fulle fordi vi kan det (har råd), må det (alle gjør det samme), vet ikke bedre (har alltid gjort det) og vi får lov (å drikke seg fulle er ikke forbudt) - men vil vi egentlig ha det sånn?

B) Vi lar oss regulere fordi vi kan det (har råd), må det (alle gjør det samme), vet ikke bedre (har alltid gjort det) og vi får lov (å lage reguleringer er ikke forbudt) - men vil vi egentlig ha det sånn?

Her er en historie til om du ikke er lei:

Dannelsesreise er en konstant aktivitet, eller bør i alle fall være det, og på en av mine første havnet jeg av alle steder i Kiel. Vi snakker starten av nittitallet, vi snakker om en rølpetur helsponset av den gang Høgskolen i Rogaland kamuflert som studentutveksling og vi snakker Kieler Woche: Et gedigent folkearrangement med fokus på det Tyskland virkelig kan, øl og pølser. Og det var der, under Kieler Woche, at jeg så det første gang og siden lar jeg meg fortrylle og fascinere.

Vi snakker om tusenvis av folk i gatene, vi snakker om en eldre kar som selger øl fra sin provisoriske vogn og vi snakker om vasking av glass. Denne ølselgeren hadde to kar på vognen sin, i den ene var

det såpevann (eller noe hvitt skum) og en fastmontert rund børste hvor han snurret glasset rundt i tre sekunder, i det andre karet var det rent vann som han deretter duppet glasset fort oppi to ganger før han ristet glasset og satte det under tappetårnet. Jeg tror jeg måpte.

Grunnen til at dannelsesreisen bør være konstant er at vi får mulighet til å korrigere tidligere inntatte fordommer eller bekreftet allerede tillært kunnskap. Bilde av det provisoriske glassvaskeriet arkiverte jeg som et festivalminne, hvor regler gjerne bøyes og tøyes for å få til et ønsket tilbud, som for eksempel muligheten til å ta et glass øl midt ute på torget hvor det vanligvis ikke serveres alkohol. Før denne tilfeldighetsreisen, ja vi snakker faktisk om ren flaks - jeg satt nederst i et system hvor alle over meg takket nei til invitasjonen fra Tyskland og vips ble flybilletten til Hamburg min - hadde jeg allerede god trening i å arkivere festivalminner. Og ingenting bøyes og tøyes som under fire-fem knallvarme dager på en dansk åker en kort togtur fra København, for å si det sånn.

Nå blir jeg minnet på denne oppdagelsen i Kiel hver gang jeg går ut på bar, konsert eller restaurant her i Berlin. For jammen lever ikke denne enkle vaskemetoden i beste velgående. Om du besøker et rufsete hull i Wrangelstrasse eller et sterilt sted i Französischestrasse, så skjer det på samme måte: Mitt eller ditt glass blir første børstet lett, deretter skylt for så å bli ristet eller tørket før en ny øl tappes eller en ny drink mikses til deg eller meg. Altså ikke noen grimme plastbakker, ikke noe støy fra en vaskemaskin, ikke noen glovarme glass som må avkjøles før bruk - vannet i de tyske karene er kaldt!

Et resultat av denne vasketradisjonen har blitt at det er lett å starte bar i Berlin. Du trenger bare et lokale, drikke og vann – kanskje en tillatelse, hva vet jeg. Eller du kan droppe glass og bare kjøre flasker, men da begrenses sortimentet til øl på flaske. Uansett, det oppstår små rariteter rundt omkring både her og der, en berikelse som hadde krydret Nedstrandsgata en regntung januarkveld.

Nå kan det godt være at vår hjemlige vasking av glass er mer effektiv (flere maskiner, mindre menn) og det liker vi nesten like godt som reguleringer og regler, effektivitet. Men likevel - igjen spør jeg meg selv hva vi er så redde for? Vi koker glass for eksempel. Er tyskerne mer syke enn oss? Eller er de friskere og det er vi som blir syke med en gang vi reiser ut av vårt gjennomregulerte samfunn?

Langt bak i kaosminnet virrer det opp noe om brødsquirer og Bøker&Børst (i Øvre Holmegate, www.bokerogborst.com). De ville servere sine kunder brødsquirer. Ta frem brød, skjære en blings, ta frem pålegg fra kjøleskapet og mekke sammen et

vakkert lite måltid. Akkurat sånn du gjør hjemme hver dag. Men nei, det ble for farlig det. Brødsquirerene får du, men de smøres et annet sted. Sånn var det iallfall, om noe har endret seg til det bedre så oppdater meg gjerne.

Og vi har soneparkeringer som nesten gjør det umulig å besøke venner i visse deler av byen. Og vi har skjenkering som gjør at folk samles for tett og byen blir ditto geografisk liten. Og er det lov å ta et glass vin i parken?

Jeg er kanskje litt naiv når jeg håpet på at det Europeiske kulturbyåret også kunne romme og løfte frem verdidebatter. Eller ikke: Hadde ikke Stavanger blitt kulturhovedstad hadde jeg aldri startet Stavanger2018, ikke funnet på *KA DÅ ITTEPÅ*, ikke malt fasade eller arrangert samtaler. Og hadde jeg ikke blogget under *KA DÅ ITTEPÅ*-programmet i august/september hadde ikke Stavanger Aftenblad spurt om jeg ville blogge her og nettopp her sitter jeg, en søndagskveld i Charlottenburg og der sitter du, kanskje det er mandag på kontoret, kanskje det er tirsdag med pus på fanget - det er uansett en kjedekollisjon med heldig utfall – for denne teksten er et resultat av *Stavanger2008* like mye som tankene dine etterpå.

* * *

Diverse informasjon til mine lesere:

Publisert 03.02.2008

- jeg har slått sammen del 1 og del 2 av alle tidligere oppdelte tekster siden SA endelig har fjernet plassbegrensingen.

- til meg er det etterlyst å kunne lese/se alle tidligere innlegg. Dette er det ikke mulighet for. Flimbloggen, som har en "Vis alle"-funksjon, er på et annet system. Beklager, men opprettholdes ønske kan jeg lage et arkiv på stavanger2018.no

- SA har lansert en *Stavanger2008-Wiki*. I utgangspunktet en bra sak som hjelper oss å holde orden på informasjonsflommen. Det som derimot forvirrer er «Min side». Jeg fant ingen mulighet til å komme innenfor, fant du? Mulig en tjeneste som kommer senere? Det som derimot bør komme er en link eller et banner på stavanger2008.no, siden de selv aldri har vist noen interesse for å inkludere debattforum eller liknende på sine sider.

- i to avisinnlegg den siste uken (fra Terry Nilssen-Love og Arnhild Løken) er det henvist til *KA DÅ ITTEPÅ*-kampanjen på en noe begrenset måte. Kampanjenes oppgave var å øke bevisstheten for - og samtalen rundt - tiden etterpå det Europeiske

kulturhovedstadsåret og viktigheten av et sterkt fokus og en god strategi både for Stavanger som kulturby og for våre enkeltkunstnere innenfor alle genre. Dermed blir det litt snevert å kun ta kampanjen til inntekt for billedkunstfeltet alene (selv om det er innlysende at feltet er den store taperen) eller å si at det "lå en forventning om at distriktets egne skulle bli tilført noe som ville gi gjenklang i årene som kommer". Ja, vi vil alle ha gjenklang fra feståret 2008, men viktigere enn gjengklang og 2008-programmering: Vi vil ha en varig, reell og konsekvent bruk og satsning på kultur også etter 2008. Ikke som gjenklang, men som en distinktiv egenartet tone.

- av og til forsvinner noen mellomrom ved publisering og når det skjer prøver jeg å rydde opp så fort det går. Ellers takk Kenneth! Og alle andre som kommenterer offentlig, på e-post eller stille for seg selv - uten dere, ingen blogg.

* * *

Hva er det vi er så redde for?

Publisert 30.01.2008

Jeg stiller meg ofte det spørsmålet. Ta for eksempel en het baktpotet servert langt utpå natta til en dridas siddis som ikke helt greier å bestemme seg for om han skal kline til personen som like full snubler oppi vår mann så mais og rekesalat og bacon og tunfisk og peppermynte og alt det som skal puttes oppi en baktpotet nesten, men bare nesten, havner i barten på førstnevnte - nemlig skjenkereglene:

I Berlin har utestedene åpent så lenge innehaveren mener det er forsvarlig i forhold til inntjening, stemning og besøk. Ofte kan det være riktig så lenge, helt til bakeriet på hjørne åpner i sekstiden og vi kan kjøpe fersk frokost på vei hjem, eller enda lengre. Jeg har beveget meg rundt i øst og i vest både tidlig og noen ganger litt senere, men aldri (kanskje - mest sannsynlig - har jeg ikke vært på rett plass på rett tid) har jeg møtt overstadig dridas tyskere på min vei. Ok, en eller annen fortia alkis eller fortvila ungdom eller fortørna handelsmann, men sett mot antall mennesker som bor her - nada. Treffer jeg noen er de turister, som har byttet ut en baktpotet med en currywurst.

Hva kan grunnen være til at gatene ikke er fulle av fulle folk? Kanskje går de hjem en etter en på ulike tider når de selv eller skjenkestedet finner ut at nå er tiden inne og dermed møtes de ikke, de dunker ikke i hverandre og de begynner ikke å slåss? Kanskje fordi skjenkestedene IKKE ligger som floker på en tråd langs et inneklemt havnebasseng? Kanskje fordi folk ikke har like mange penger som oss å spandere på fyll og fanteri og dermed faktisk

drikker mindre? Eller fordi de rett og slett er smartere enn oss og drikker mindre uansett? Eller at de blir sittende så lenge på baren og niholde på den siste drikken de kjøpte for de siste pengene de hadde at når de omsider slipper taket, retter rygg og går ut, ja da er de nærmest blitt edrue igjen?

Kan vi teste det i Stavanger? Total frislipp av åpningstider og oppheving av skjenkeringen og flere bydelsbarer? Jeg vet, FrP-politikk fra den karen ja - men likevel, kunne det gått? Kanskje vi rekker det før amerikafarer Birkedal er tilbake?

Svaret er selvfølgelig et rugende nei. Vi har et politi som heller vil leke strenge og peke på statistikk enn å spørre seg hvordan de selv oppfører seg. Og politikere som hører på dem igjen og helst vil at Oftedal og alle etter ham skal slippe å vri seg mer i graven. Og ikke minst nei, vi er så altfor rike - har råd til øl uten skum til 50 kr og drink med paraply til 90 kr og taxi hjem eller nattbuss, til og med den koster flekk - 63 kr! Og spikeren i kista, fordi vi er så dumme at vi prater med knyttnever som ord, fordi vi er så seksuelt frustrerte at tissemannen gjør et hopp hver gang et skjørt vipper over kneskåla.

Vi drikker for mye helt enkelt. Vi blir et kollektiv gyngende dridasfolkeslag hver eneste fredag og hver eneste lørdag uansett om det er i Sauda, i Stavanger eller i San Sebastian: Helgefulla rår! Visst leker vi kontinentale og drikker gjerne litt vin på tirsdagen, men hey!, i helga skal vi tradisjonen tro ramle rundt inne på SevenEleven, som tar på seg de gule gummihanskene og gnikker seg i hendene. De og alle andre grisematleverandører må være vinneren i dette spillet.

Så ok, det blir nok nye regler, vi skal hjem klokken 02. Far Sevland sier det nok og mor Bjørg også. Hva skal vi gjøre da?

Tenk på 12. januar. Er den fortsatt friskt i minne? En ekstraordinærdag på mange måter, men dagen, eller retter sagt kvelden, gav oss alleet interessant bilde: Klokken 21 på en lørdag var byen stappa av glademennesker og sydet av liv og synd. Herlig. Hvordan var det mulig? Må vi ut med 12 millioner, futuristisk folketog og fransk nysirkus for å få oppleve det igjen?

Tenk om vi alle kunne droppe vorspiel og nachspiel (svenskene sier førfest og etterfest, er ikke det bedre ord?) og dra tidligere til byen? Nei, sier du - det blir for dyrt, blir blakk før jeg blir full! Ok, men hvis du tar alle de kostnadene du har i forbindelse med før- og etterfesten, legger summen sammen og plusser på det du uansett ville betalt ute på byen - hva får du da? Er ikke det nok kroner til å bli på en snurr og hygge seg, uten å kaste mais på Kielland, fornærme dama eller syng på nattbussen?

* * *

Et bidrag til kulturbyåret.

Publisert 22.01.2008

Har ikke noe å melde om kulturbyåret i dag, la meg heller fortelle deg om et kunstverk. Og dermed kanskje melde noe likevel.

Det fremste kunstverket jeg vet om akkurat nå henger på en endevegg i Liniensstrasse her i Berlin. Sin enkle kompleksitet, sin plassering og historie treffer meg rett i hjerte.

Felix Gonzalez-Torres (1957-1996) heter denne cubansk fødte kunstneren som alltid har stått meg nær. Han bodde mesteparten av sitt liv i New York og hans kunst var lavmælt, poetisk og inviterende der den kretset rundt livet, døden - og tiden.

Mest kjent er han trolig for sitt sukkertøyverk: Fristende innpakket i rødt, blått eller blankt hvitt ligger drops utover golvet hvor hele poenget er at du skal røre det, ta en drops (eller flere, de er faktisk veldig gode) og legge dem i munnen. Eller hans plakater hvor du kan ta med deg en og henge på veggen over kjøkkenbordet ditt eller bruke som innpakningspapir til en du er glad i.

De fleste av Felix Gonzalez-Torres sine arbeider er gode, men dette er hakket bedre: Helt øverst på brannmuren til et nokså ordinært murbygg med en forlokkende takeilighet på toppen, er det malt et sort felt lik en oppklistret svart plakat av den store sorten. På nabotomten står det, som så mange andre steder i Berlin, et forfallett bygg trukket litt inn fra gaten. Resten av tomten er tom, eller var tom, frem til neste bygning som avslutter kvartalet inntil Acherstrasse.

Som med dropsene ble ikke dette verket fullført, eller fullbyrdet, før andre grep inn. Denne gang var det ikke en nervøs hånd fra publikum som er usikker på om det er lov å ta en drops eller ikke, men ett noe mer selvsikkert investeringsselskap som i fjor startet å bygge på den ledige tomten. Nå er bygget ferdig og de moderne leilighetene til salgs. Den svarte firkanten ble først tildekket av stillas og heisekraner, nå er den nærmest skjult av sin nye nabo. Heldigvis kan du se verket om du passerer opp gaten i retning Rosenthalerstrasse, utbygger har generøst spart noen meters avstand for oss.

Så hva er så genialt med et sorte felt som sakte forsvinner? Det vakre er setningen som står skrevet med små Fraktur-bokstaver: *Es ist nur eine frage der zeit.* Det er kun et spørsmål om tid.

Glem dropsen og tygg på det: *Es ist nur eine frage*

der zeit.

Tygg på det og dette sorte feltet på en vegg i Berlin åpner seg opp og blir evig. Den enkle setningen kommenterer ikke bare det tydelige - Berlins stadige forandring - det er mer: Verket ble opprinnelig skapt i 1992 til en utstilling i Hamburg hvor det opprinnelige slagordet fra Nazistene ble lest som en kommentar til dagens behandling av minoriteter. Men i større grad handlet det om at livet selv er begrenset og at det bare er et spørsmål om tid før vi dør, uansett status og oppvekstmiljø. Felix Gonzalez-Torres fikk selv sitt liv avkortet, han døde av AIDS i 1996. To år senere ble verket brakt til Berlin og sprett utover på billboards som en del av den første Berlin Biennale für Zeitgenössische Kunst. Deretter ble verket adoptert opp på nevnte husvegg. Dermed kommenterer arbeidet også sin egen reise, og for meg også min reise - den tid det gikk før jeg ved en ren tilfeldighet løftet blikket og oppdaget kunst oppe der hvor hus slutter og himmel starter.

Es ist nur eine Frage der Zeit. Vi kan ikke unngå å tygge videre og sette setningen i forbindelse med så vel våre egne liv som med byen - de er begge under konstant forvandling. Det tar tid å oppdage, det tar tid å forstå, å fullføre - ja, det tar et helt liv å bli menneske.

(PS: Helt i tråd med godeste Felix deler jeg med meg to bilder fra Berlin i fjor. Jeg finner nemlig ikke noen bilder av verket på verdensveven og da er det bare en sak å gjøre, tette hullet selv:
www.trondhugo.no/th/zeit.html)

* * *

Takk

Publisert 15.01.2008

Det ble *F* for folk, fest og forhåpning og et begynnende fyrverkeri på lørdag - det avsluttende kommer tross alt ikke før 8. desember.

Nå sitter jeg i et eksisterende kulturtiltak med langtidsvirkning: Stavanger kommunes kunstnerleilighet i Berlin. Og første gang skal jeg bo i denne delen av Berlin - Charlottenburg - en gang en mektig selvstendig landsby, nå byens tradisjonsrike handlestrøk for tilreisende. Tenk Bogstadsveien/Majorstua i Oslo om du ikke har vært her. Eller Strøget/Kongens Nytorv i København.

Tiltaket passer som smurt hånd i rett ittepå-hanske: Det skal være lett å dra til Stavanger og lett å dra fra. At byens kunstnere beveger seg geografisk med jevne mellomrom er en av suksessfaktorene for at regionen i det hele tatt skal

kunne smake på ordet *Open Port* (eller Åpen Havn som flere så vakkert sier).

I helgen var Stavanger på dagsorden. Flere aviser ringte - sist i dag engelske *The Guardian*. De vil alle ha en kommentar fra *KA DÅ ITTEPÅ*, som om jeg sitter på all fasit. Og så skriver de "believes the year may have no lasting effect", jeg blir kalt *Kritikeren* med stor *K* og både navn og mening blir vridd her og der.

Det Europeiske Kulturbyåret er et stort spill, hvor alle har ulike roller. Jeg har tatt, eller fått, en av dem. Jeg har stilt et spørsmål og har tenkt å bruke en hver anledning til å spørre igjen. Ikke fordi jeg vet svaret og ikke fordi jeg er i mot *Stavanger2008* eller at vi bruker 314 millioner på kultur eller at Total er hovdesponsor og får et ukjent antall billetter til et visst telt på en viss kai hvor en viss mann lar barberhøvelen ligge i 3 dager og synger en vise om en enkel kar som tilfeldigvis heter Tore og spiser gammel brød. Ikke derfor.

På lørdag ble mange korrekt takket i taler og samtale. Men ikke et sted har jeg hørt eller sett at noen takker de som har skrevet debattinnlegg og essays, de som har stukket hode frem - klar til hogst - alle dem som har ytret seg saklig kritisk til *Stavanger2008*-prosjektet. De som fjoller på nettet eller som utelukkende vil mele sin egen kake, no respect. Men Per Inge Torkelsen, Jan Inge Reilstad, Jørgen Svensson, Trond Borgen, Finn Øglend og alle de som jeg ikke husker nå eller ikke har fått med: Takk for at dere gjør *Stavanger2008* - og årene etterpå - bedre!

Det er mange meninger om lørdagens unntakstilstand. Noe er jeg enig i, noe ikke, noe blir jeg sitert riktig på, annet ikke. Ute i Stavangers gater var det mange tusen hjerter, så vannari - gidder ikke pirke oppi det nå. Men jeg lurte fortsatt på hvor mange billetter til teltet som ble lagt ut på det åpne markedet etter at gjester var invitert og sponsorer hadde fått/kjøpt sine?

Og jeg er skuffet over NRK. At showet ikke var bra, for lokalfokusert og lettfordøyelig, er for så vidt greit - vi snakker lørdagsunderholding og trangt tidsskjema. Nettopp det siste er sentralt, hvorfor ble det bare en time? Folkene, utstyret, artistene, teltet - alt var der. Hva var argumentene til NRK? Kunne ikke en prikk på Norgeskartet få oppmerksomhet to dager på rad? Melodi Grand Prix dagen før, som paradoksalt muliggjorde en sending på lørdag, ble det tilslutt det som begrenset?

Tross dagsending, hadde Stavanger invitert til Europeisk Sportshovedstad med seilerkonge og skihøyheter skal jeg vedde på at det hadde blitt sus over eteren. Og lure meg på om vi ikke hadde

inkludert noen utenlandske fotballstjerner eller noe også. Tenker vi annerledes når vi tenker kultur. Åpner vi havnen eller lukker vi den?

Tror jeg legger meg nå. I min egen hybelleilighet.

***

NÅ!

Publisert 11.01.2008

Alle teller ned og leker med tall. Jeg også, *Stavanger2018* har åpnet den offisielle nedtellingen til *ittepå* - når det virkelig gjelder - og det er kun 355 dager igjen.

Og apropos telling, morsomt at Rogaland Avis, som tross navnet er en rendyrket avis for Stavanger, har telt ned på sin framside til åpningen - eller markeringen - i Sandnes, mens Stavanger Aftenblad, som tross navnet er en avis for hele fylket, har telt ned på sin framside til åpningen i Stavanger i morgen. Sånne små rariteter synes jeg krydrer hverdagen.

Krydder blir iallfall 2008 - året vi er Europeisk kulturhovedstad - og nå er vi her!

Året du og jeg ikke bare skal bli bombardert av arrangementer (1117 stykk leste jeg et sted), vi blir også bombardert av informasjon: Programavis og bok, annonser, flagg, lystavler, paraplyer, reportasjer på 2 og 13 og 24 sider, tv-sendinger lokalt og nasjonalt, vi kan følge Familien Hogstad fra Sandnes, superbrukerne Edvardsen fra Stavanger, student Juvet som liker hardrock, stemme på frimerker og hemmeligheter, sende inn bilder, debattere habilitet, lese blogger og mye mye mer.

God fornøyelse - finfin fordøyelse.

***

Noen rydder skog, andre selger hytter.

Publisert 08.01.2008

Rusle tusler gjennom byen mens jeg springer mellom alt som skal fikses. Passbilder fordi jeg skal reise, tusjer fordi jeg er lærer på Kunstsolen denne uka, bokmøter fordi jeg lager bok om Folken som er 20 år i år, arbeid som skal leveres og så videre - alltid videre. Hadde en barnebok engang som het *Trond Travel*, den har bitt seg fast.

Du vet - alt det som står igjen på blokka som helst

skal være unnagjort før deadline - som for meg er søndag kl.07.30 når flyet går til Berlin. Dagen før åpner året som europeisk kulturhovedstad og alle med flaggstang i hagen vet hva de bør gjøre (nei, ikke halv - men hel stang).

Til og med jeg merker at det er noe på gang, utover dressuren altså. Dagbladet og Dagsavisen vil ha kommentarer og intervjuer, og merkverdige Rogaland Avis trykket plutselig en nyttårshilsen sendt ut på e-postlisten til *stavanger2018.no* som debattinnlegg på lørdag. Den var ikke adressert dit akkurat og fremstod derfor litt overfokusert på meg og Borgens surdeig kommentar. Jaja, sånt skjer.

Men, det var ikke det jeg skulle nevne her. Jeg gikk blant annet opp Klubbgatas øvre del, den delen som ble kjøpesenterbakgård når Arkarden laget gangbro over fra et salg til et annet. Et nakkeskudd det tok flere år å helbrede, byens minst hyggelige matbutikk Prix og sukkerfylte Dropsen og et bortgjemt anonymt Grand Hotell og et betonghjørne har utgjord Stavangers minst vakre og mest urbane småbykryss midt i sentrum. Så kom Food Story og Ostehuset og Klubbgata ble plutselig hip, moderne og ikke minst, europeisk. Vi satt ute med pledd og sniffet eksos, uten å sponse Norwegian med en krone. Akkurat passe rufsete og glatt på samme tid.

Så skjer det klassiske, selv om jeg i grunnen ikke vet mer enn det jeg ser - og klokkelig bør holde kjæft: Food Story flytter et hakk bak og inn kommer Telehuset, nok et spennende utvalg av mobil og data. En kommersiell tung gigant, som sikker kan bla opp de sedler som huseier vil ha fordi han eller hun eller de skjønner en sak, her kan vi vri penger ut av kvadratmeter. Og Telehuset takker og bukker for jobben Food Story og Ostehuset har gjort med gatestumpen fordi han eller hun eller de skjønner en sak, her kan vi vri penger ut av kvadratmeter.

Kvadratmeter som andre har bygd opp, markedsført og skapt liv til. Og hva kan vi gjøre, nærmest ingenting, utover å gremmes og boikotte. Tenk om det var sånn at Telehuset eller huseier sa, takk Food Story, dere har gjort Stavangers minst spennende kvadratmeter til de mest spennende, her har dere en overgangssum (ok, jeg vet at Food Story ikke er det beste eksempelet her, men pytt pytt - kan være Food Story måtte og ville flytte, men hvem som i så fall skulle overta var også et valg), eller enda bedre, bli værende fem år til med samme betingelser.

Men markedskreftene er sterke, alt går i ring, noen rydder skog, andre selger hytter. Til Dagbladet i dag sa jeg at Stavangers fremtid ligger på politikernes bord, ikke hos Mary. Men den ligger ikke der heller. Den ligger hos alle investorer, de som har økonomisk kapital og pengemuskler, de som

utvikler. Hvordan vil år 2008 påvirke dem?

Tja, rusletuset tilbake til min egen lille hule. Stikker ut en annen gang også.

* * *

Dressur

Publisert 02.01.2008

Sånn. Da er nyttårsløfter på plass, ribbå fortært og jeg har fått ristet av meg *KA DÅ ITTEPÅ* året og jammen blitt surdeig på tampen. Finfint - alt ligger tilrette for et strålende nytt år hvor vi skal blir enda mer klimabevisste, lære enda mer om Kina (OL i august) og surfe på toppen av den europeiske kulturhovedstadsbølgen. Det er nå det gjelder - de kjipe står på land.

Gjennom 2008 skal jeg poste små ukebrev om hverdagen til en kunstner, kulturkonsument og kulturarrangør fra og i kulturbyen Stavanger. Små forundringsgaver til deg. Og når 52 luker er åpnet er vi der. I 2009. I ittepå-land.

Men først altså 2008. Jeg har fått restplass til både den høytidlige åpningen i konserthuset 12. januar og en lunsj på Clarion Hotell rett etter. Antrekk mørk dress står det på invitasjonen - men hvilken?

- hverdagsdressen med jeans, t-skjorte og hettegenser - alt mørkt nok - for å vise at jeg er en av dem som soper gulvet, henger opp plakater og bidrar til den daglige kulturbyen?

- findressen med blanke sko og slips - sort og stramt - for å smiske meg med politikernesikk og næringssnakk?

* * *

Markblomstpolitikk

Publisert 27.12.2007

Stavanger må føre en markblomstpolitikk. Det høres vel fint ut? Til og med de gamle damene på Stokka vil stemme for *Markblomstpolitikken*.

Her er et bilde på tampen av året:

Stavanger er ute og går. Vi er alle ute og trasker med våre to-hundre-og-ti-tusen-og-enda-flere-om-vi-legger-til-hele-regionen føtter. Vårt mål er den høyeste toppen - den europeiske kulturhovedstadstoppen. Litt bortenfor, helst litt bak om vi får velge selv, ser vi alle fra Liverpool. Vi er framme snart, bare noen dager igjen nå.

Bak den europeiske kulturhovedstadstoppen vil det dukke opp en ny topp for våre øyne. Vi vet det. Vi har gått i fjellet i generasjoner - dette kan vi. Etter en topp kommer det en ny. Vi lager strategiplan til 2014 og holder møter om Scenarier 2020.

Underveis i vår iver tramper vi på små vekster. Vi ser dem knapt, lyngtasser, gresstufser og buskknopper som knekker og knaser under støvlene våre. Vi stopper ikke opp. Vi legger oss ikke ned med magen mot jorda og trekker disse krabatene inntil.

Du har nok tippet det allerede. En markblomstpolitikk gjør det. Den tar vare på alle disse små (og i nået ubetydelige, masete og krevende) vekster, på småfolket og småhusene. Turen til toppen vil ta lengre tid, ja visst, og flere vil passere oss på veien - vi kommer ikke først frem lengre. Men vi vet at å ta vare på hverdagsarrangøren og kulturakrobaten gjør landskapet mer robust, tettere og rikere.

Og i dette mylderet finner vi også en eller to eller kanskje tre eller fantastiske fire prosjekter eller enkeltpersoner som viser seg mer rufsete og ville - de med talent. Er vi tøffe nok tar vi valget, luker rundt dem og gir dem en plass i solen.

Værsågod Leif Johan, Odd Kristian, Bjørg, Per og alle andre som vugger rundt i byen med 2008-pin og nyter utsikten på toppen, dette bilde får dere helt gratis. Straks godt nytt år og lykke til feiringen hele neste.

***

Ønskeliste - Del 3

Publisert 19.12.2007

Ok, kanskje ikke en reinodlet ønskeliste dette, men den passer inn i rekken. La oss heller kalle det en mulighetsstudie, det er et populært og effektivt ord om dagen.

Det skjer mye i Stavanger, store endringer er på vei - og jeg snakker ikke om 2008. Jeg snakker om en by som vokser så det knaker i leddene og en kommune som sitter på historiske muligheter til å tegne et nytt kart for oss.

Neste år skulle jeg gjerne bodd i brystlomma til han Leif Johan eller satt navneskiltet mitt på kontordøren til eiendomsjefen. Ikke for å slurpe i meg ekstra 2008-kaffe akkurat, men for å være med på å kladde på fremtiden. Og her er den:

- Hermetikkfagskolen står tom når kommuneadministrasjonen vender hjem til Olav Kyrres gate.

- 2. etasje på Utenriksterminalen er visst nok fortatt ledig, eller uavklart.

- På Nytorget skal det skje noe og mye, kanskje ny kino, kanskje miljøpark, iallfall parkering (fordi Stavangerfolk ikke gidder å gå fra feks Byterminalen).

- På Tou Scene-tomten er flere tusen kvadratmeter tomme og potensialet så stort som egoet til kulturministeren.

- På Sølvberget skal kinoen ut, flere saler blir tomme og bygget trenger ny kultur inn.

- På Domkirkeplassen står Norges Bank bygget tomt etter 2008.

Og la meg legge til det gamle sykehuset, et praktbygg i Stavanger som i dag er kontorer for Fylkeskommunen - kan det brukes til noe annet?

Har sikkert glemt noen, men du forstår bildet, mange sentrale bygg og tomter i Stavanger venter på nye brukere. Og før jeg kaster baller, la oss stoppe litt opp med ordet sjel. Hva er det - og hva skaper sjel? Vår sjel formes av vår erfaring, minner, arr, kriser, lykke, historie, tradisjon og tid. Masse tid - vi er ikke oss selv før etter 20-30 år.

Sånn er det med hus også. Det vil ta 10-20 år før bygg vi bygger i dag får sjel. Minst. Arkarden har det ikke. Sølvberget har fått det de siste årene. Tou Scene har det definitivt. Arr som sprekker og spikerhull, tradisjon som bryggeri og næringsbygg osv. På Tou har man ikke pusset bort og glattet over historien og tiden - det er nettopp det som gjør bygget til et av regionens perler - uansett hva man måtte mene om innholdet det er fylt med.

Ta for eksempel bygningsklungen oppe på Ullandhaug, UIS: Har de sjel? Ja, det er fullt med mennesker - iallfall på dagtid - men bygningene?

La meg kaste noen baller opp:

- kan Internasjonalt Hus flytte inn i salene på Sølvberget og vekke fra sin bortgjemte krok i Hillevåg? Vi kan få dans og kino og fest og mangfold i et bygg som allerede brukes av særlig våre nye innbyggere?

- kan Kulturskolen ta resten av Utenriksterminalen og la barn og kultur være synlig i bybildet?

- kan UIS overta det gamle sykehuset og skape et campus i byen med lesesaler, forelesninger, cafe og alt annet? Studenter ute i parken om sommeren og sykkelkaos foran inngangen. For en drøm, for en vitalisering av byen! Og et steinkast fra studenthuset Folken attpå til.

- kan ikke alle små kulturaktører og festivaler få billig billig kontorplass i Norges Bank bygget og la Kulturbanken bli det endelige navnet det nærmest allerede har blitt?

- kan ikke den nye kinoen ligge på Nytoget i aksens mediehus-kulturkirke-kino, altså på tomta til det

gamle politikammeret istedenfor å rive eldre bygg på Nytorget?

- kan ikke det nye atelierhuset ligge i Hermetikkfagskolen, tett opp til Ledaal og tett opptil byggets egen historie som signalbygg for en ny tid?

- kan ikke kommunen kjøpe hele Tou-området koste hva det koste vil (om ikke eieren fylles av mildhet og vil skape seg et ettermæle som en av byens virkelige donatorer da...), det blir ikke billigere i morgen - og det kan fylles av øvingslokaler, scene, gjesteleiligheter, studios osv - en kulturoase i byen? I et langt perspektiv en riktig investering. Hva snakker vi om? 100 millioner med litt tomtebytte attpå? Hva kostet konserthuset igjen sa du? Og hva mangler vi, et oppriktig politisk engasjement, en døråpner...

Vel, jeg kan kaste så mange baller i så mange luftrom jeg bare vil, avgjørelsen er ikke min. Men noen vet - og noen bestemmer, og de tegner opp fremtidens kulturby allerede neste år.

Og så til slutt et siste ønske - ikke riv Nedre Dalgate 4-6 (og det sier jeg ikke fordi jeg sitter her akkurat nå). Det finnes ikke et formelt rivningsvedtak, men bygningen skal visst nok selges - og hva skjer da? Stavanger har ikke råd å miste et eneste trehus - og ikke et eneste murhus heller. Nedre Dalgate 4-6 (hvor Rogaland Kunstsenter holder til i dag og jeg har malt en KA DÅ ITTEPÅ boble på fasaden) er et godt eksempel på sjel, på en inngangsport inn mot Storhaug og Østre bydel, på et landmerke i Kulturhovedstaden. Den dagen det bygget faller til jorden, den dagen gir jeg opp Stavanger. Da har vi ennå ikke forstått noen ting, parkeringshall eller ei.

* * *

Ønskeliste - Del 2

Publisert 17.12.2007

Denne ønskelisten er ikke lang, den er ikke ny og den starter slik:

"Aftenbladet betinger seg retten til å publisere i alle Aftenbladets mediekkanaler, herunder å legge stoffet inn i et elektronisk arkiv eller andre databaser som avisen samarbeider med. Unntak fra dette må avtales skriftlig".

Alternativt kunne det også stått "...kan bli publisert i alle Aftenbladets mediekkanaler. Skriv kort".

I min andre ønskeliste for 2008 gjentar jeg meg selv (se blogg *Velkommen til Kulturby2007*, i dobbel forstand, 22. oktober) og ønsker at alle sentrale artikler, større leserbrev og fylldige essays som har

vært på trykk i Aftenbladets mediekkanaler forut for kommende kulturbyår blir gjort tilgjengelig på nettet, gjerne listet kronologisk med direkte link til hver enkelt tekst. Og at avisen fortsetter med lik offensiv i 2008, 2009, 2010 og alle årene som måtte komme. Var det kort nok?

La meg komme noen eksempler:

- *Den nye Stavangerske begeistringsskolen og kulturen* av Ola Tjørhol, professor, Stavanger - SA 16. januar 2006

- *Nabolagsspørsmål til kulturbyen* av Jörgen Svensson og Jan Inge Reilstad - SA 29. mars 2007

- *Frykter "Fiffen 2008"* av Arne Bru Haug - SA 28. oktober 2007

- *Gled deg til 2008* av Tom Kjørsvik, Terje Vallestad, Aslak Dalehaug og Ingrid Hart - SA 12. november 2007

Dette var fire, jeg er sikker på at det finnes flere andre eksempler (for eksempel essay av Finn Øglend i april med mer), har du noen?

I først nevnte artikkel til Tjørhol har jeg satt strek under dette:

"Aller mest trenger vi kulturjournalistikk som kan åpne opp nye horisonter for oss. Som dekker ny kultur, kritisk kultur og global kultur. Og som slik kan medvirke til at vi røsker ut sløv vanetekning - og jeg legger til, også for ettertiden."

Nåja, så var det dette med ettertiden da. Er det viktig?

PS: Kom på at jeg har et ønske til, skal være superkort. På vegne av mine lesere (og aller mest de nyeste - hei hei): Ser at Erlend Loe har en «Vis alle innlegg»-funksjon nederst på sin blogg. Kan jeg også få en sånn? Please, skal være grei altså?

* * *

63 kroner for mye.

Publisert 13.12.2007

I går var det altså oppstartkonferanse for den nye kunst- og kulturplanen. I en litt beklemt intervjuesituasjon før lunsj sa jeg noe om en klump og en boks:

Om du ser på kulturlivet i regionen som en klump, en pulserende og skiftende masse som tidvis har vært småbyliten og revyinnskrumpet, men nå er forsøksvis storbyfyldig og konserthusselvssikker, så ligger denne klumpen i en boks. Og i denne boksen presser nå kulturmassen seg mot alle vegger og vil vi (innbyggere, aktører og kommuner) at satsningen på kultur skal ekspandere ytterligere, ja da er vi godt i gang med å sprengte boksen.

Spørsmålet blir da, som jeg mener er en viktig debatt når vi snakker om tidsrommet frem mot 2014, lar det seg gjøre?

Veggene i boksen består av det samfunnet vi lever i. Veggene heter skjenkereglene og andre offentlige reguleringer, klimautslipp og andre globale utfordringer, Nord-Jærens kollektive kulturforståelse og interesse, vår felles kulturtradisjon, vårt næringsliv, tillatelse og tilgivelser. De er flere enn fire.

For eksempel: Mye av kulturlivet skjer på kveldstid med konserter, åpninger, kino, uteliv, humor osv, men enda viktigere - det er også da vi møter hverandre, diskuterer og sosialiserer. Enten i private innerom eller offentlige uterom. Ta hvilken som helst progressiv og skapende kulturby i vår del av verden, nattelivet er en del av bildet.

Og i dette bilde er Stavanger pen og pyntelig og borgerlig og rik og nybygd og ung og så langt vekk fra det europeiske fastlandet at vi risikerer å bli en stueren museumsby med kjøpekraft og uten kjøpevett. Derfor må vi tillate og legge til rette for rufs, helt enkelt.

Et rufs er plakatsøyler (eller vegger) som nok en gang ble etterlyst på konferansen i går og som, joda, er på vei mens byrommet fylles av reklameplakater og pengesterk juggel. Et annet rufs er nattelivet. Jeg er for at vi alle lett skal komme oss ut - og lett skal komme oss hjem igjen - både fra regionen og byen.

Det påbegynte arbeidet med en kulturplan må starte med en verdidebatt. Hva vil vi? Kunst for kunst alene, eller for alt annet?

I går var de fleste innleggene kortsiktige og sentrert rundt egne utfordringer, bortsett fra enkelte hederlige forsøk på å se langsiktig. Vi må tørre å kaste baller både høyt og langt. Og Universitetet var nok en gang tilstede, uten å være tilstede i det hele tatt. Rektor kom med en kort presentasjon på inn og utpust for så å gå derfra. Igjen stod spørsmålene om synlighet, deltakelse og visjoner på vegne av byen, og ikke bare på vegne av seg selv.

Nå ja, før jeg roter meg helt vekk skal jeg avslutte der hvor jeg startet dagen. Jeg satt og leste om Fylkestingets vedtak i går kveld. Nattbussen skal opp fra 45 til 63 kroner.

Og alle fagre ord om miljø-ditt og kultur-datt ble vasket bort. Veggene i samfunnsboksen klemmer de siste restene ut av kulturklumpen, saften drypper irriterende ned på våre hoder.

Æsj.

***

En bekymringsmelding.

Publisert 11.12.2007

I morgen inviterer Stavanger kommune til en oppstartskonferanse, eller kanskje det er et seminar (jeg vet ikke helt hva som er forskjellen), om ny strategisk kulturplan for Stavanger 2008-2014. Det skal utarbeides en plan som skal trekke de overordnede linjer og veivalg for kommunens kulturpolitikk fram mot 2014. Over 80 representanter fra kulturlivets alle sider skal komme med sine råd, drømmer og krav.

Jeg er invitert til å drøfte "Hvordan får vi 2008-effekten" sammen med 2008-direktør Rolf Norås og Folken-leder Pernille Kaldestad. Mens blikket vandrer innover Storhaug tenker jeg at jeg jammen ikke er så sikker på hva denne 2008-effekten er lengre. Eller hva vi vil ha. Mer publikum, mer kultur, mer penger, mer avisoppslag, mer Oslo-avisoppslag, mer Oslo-tv, mer Oslo-generelt. Hva med mer tid, flere dager og en 6 måneders ferie?

For det første som slår meg er ikke at vi vil få mer, men at vi vil få umiddelbart mindre.

Se for deg 2008. Det kommer til å koke året gjennom. Hovedingredienser er selve 2008-programmet med sine mulige og umulige sidesprang. Oppi kokeriet kommer regionens øvrige kulturprogram, både det som alltid er her og det som kompletterer. I tillegg vil alle vise seg fram fra sin beste side gjennom ferske trykksaker, oppdaterte websider og aktiv deltakelse med kaffe på dagtid og champagne på kveldstid. Til slutt skal rapporter skrives og tall settes sammen.

Og da har jeg ikke nevnt det mest ressurskrevende, nemlig gjestene. Vi skal alle være verter, både profesjonelt og privat. Venner og kollegaer skal vises rundt og underholdes, arbeidsdagen slutter ikke klokken 16 når skotske Angus er på besøk.

Det blir et år hvor alle i kulturlivet, uansett hvor de står og går, vil yte maksimalt. Vi kommer til å ha det gøy, men vi kommer også til å bli slitne. Året 2008 blir en økonomisk og ressursmessig belastning - en 2008-bieffekt.

Vil det koke over? Vil noen institusjoner, grupper eller mennesker gå på en smell? Vil befolkningen akseptere et hvileår i 2009? Hvorfor tar ikke politikerne ideen om et etterbruksfond seriøst?

At så mange fra kulturlivet prioriterer å komme på denne oppstartskonferansen midt i stress-desember forteller at en tett dialog med kommunen er ønsket og nødvendig. Det er en god anledning til

å kaste inn en bekymringsmelding.

/ Nytorget, Stavanger, 11. desember, 15:33

PS: Det ble ikke noen kulturopplevelse på vei til Stavanger. Herrens tåkehånd dekket over Garborgs baller. Det blir som Kaizers på Prekestolen - ingen var der, men bildene gikk verden rundt. Få vil lese diktet fra lufta, men hvor mange vil ikke se bilde tatt fra lufta? Sånne halvgale stunt er gull verdt for Stavanger2008 og regionen, vi vil få en hel kortstokk med heftige bilder å spille med etter kulturbyåret. Hurra!

* * *

Tidlig Kastrup morgen.

Publisert 05.12.2007

Det kom noen kommentarer etter forrige ukes ønskeliste, men de kom ikke her. Meldinger ble sendt direkte på e-post og dermed unngikk man elegant å mene noe her. Nå var de fleste reaksjonene hyggelige og oppmuntrende, men enkelte hadde også meninger.

I en av dem fikk jeg klar beskjed om at nettsiden *stavanger2008.no* visst er gjennomtenkt, de er til og med blitt utviklet over lang tid etter grundige brukerundersøkelser.

Ok, jeg tar det tilbake. Siden er selvfølgelig gjennomtenkt, alt annet hadde vært en skandale, likevel jeg står på mitt - de er tenkt for kort.

Nettsiden har en enkel navigasjon i kulturbyårets program og du kan signere deg inn og sette opp ditt eget program, skrive det ut og henge det opp på kjøleskapet blant julekort og handlelister. Hvilket også er hovedoppgaven, å kommunisere programmet til de fleste. Det er fint det og sikkert nyttig, men det blir bare en av flere mulige søyler dette byggverket kunne hvilt på. Jeg savner, og vil trolig alltid savne, muligheten for direkte reaksjon, moro og stor takhøyde.

På den andre siden, her jeg sitter tidlig en onsdagsmorgen på Kastrup korrekt kledd i kulturelitens sorte uniform, nok engang på vei til Stavanger (denne gang Kulturbørs, jul og 2008-åpning), må jeg innrømme - jeg er ikke de fleste.

Jeg ser ut i morgenmørket utenfor, ser bare gjenskinn fra alt innenfor. Har valgt vindusplass like foran vingen. Jeg håper på en kulturopplevelse, nemlig diktinstallasjonen *Det stig av hav...* på Øksnevad/Orstad. Mon tro om jeg ser den?

* * *

Ønskeliste - Del 1

Publisert 27.11.2007

Ønskeliste til *Stavanger2008*:

For et prosjekt som kulturbyåret er kommunikasjon alt. At hvert enkelt arrangement må markedsføres godt sier seg selv, men hva med de store linjene? Alt som Stavanger2008 gjør - og hva de ikke gjør - tegner et bilde for oss hvem de er og hva de vil. Min ønskeliste for 2008 handler om de store kommunikasjonslinjene. Her er den:

1. Bruk Mary.

Når Mary taler jubler vi. Hun er en fantastisk inspirator, sterk med ord og har en glød som smitter. Jeg ønsker at dere bruker henne mer. Radioreklame, speaker på hver eneste kamp på Viking stadion, konferansier - you name it Mary!

2. Vær blant oss.

Programslippet foregikk i en lukket seanse for kultureliten. Jeg skal ikke bråke mer om det, men jeg håper inderlig at det ikke skjer igjen i 2008. Eksklusivitet tjener ikke dette prosjektet. Les gjerne punktet ovenfor en gang til.

3. Kom på nett.

www.stavanger2008.no har til nå vært en enveiskanal med turistprofil. Det er ikke lagt opp til noen form for dialog med brukeren som diskusjonsforum, blogg, humor, enkle spill, ukens spørsmål, små filmsnutter om det indre liv, send inn ditt 2008-bilde, SMS tips osv. Bare teknologien setter grenser, ikke fantasien. Jeg er overrasket over at denne viktige kommunikasjonskanalen fremstår så lite gjennomtenkt. Så lite slagkraftig.

4. Tettere dialog.

Stavanger2008 har så langt jeg vet (og det er begrenset) ikke invitert til møteplasser med kun den agenda å omgås, å prate og å diskutere. Bygge broer, tillit og tilhørighet. Jeg ser gjerne at 2008-snippen er litt mer løs neste år.

5. Produkter med mening.

Det jeg har sett av lisensprodukter fra Stavanger2008 er skrekkelig. Nå liker ikke jeg fargene og det forblir mitt problem, men jeg faller heller ikke for konseptet. Det er kun snakk om logoeksponering og det lukter tusser og troll. Unge designere? Kunne dere brukt Pia Myrvold, for å peke på et dagsaktuelt navn? Lekt istedenfor å bare printe logoen? Og øyeblikk kommer det en bok også. Dette punktet er nærmest umulig, men jeg ønsker å bære noe med stolthet.

6. Sprek programavis.

Snart kommer første av flere programaviser. Først til alle Aftenbladets abonnenter (eksklusiviteten

fortsette) før jul, så til alle andre neste år. Hvordan kommuniserer den? Står noe på arabisk? Smiler Mary på framsiden? Finnes det solid familierabatt? Selger dere 2 billetter for prisen av 1, for å lokke oss til et arrangement vi ikke visste vi skulle gå på? Bruker dere lokale kjendiser for å spre det glade budskap? Er dere der folk allerede er eller springer dere etter dem en etter en?

Og du, hva er dine ønsker?

***

Etter 7 dager i Stavanger.

Publisert 23.11.2007

Travelt. 15.-16.11. Norsk Kulturråd arrangerer årskonferanse om internasjonalisering av kunstlivet, 24.11. Sandnes Kunstforening holder seminar om billedkunstens plass i Sandnes, 1.12. Kunstskolen i Rogaland presenterer Flower Tower Symposium, 5.-6.12. Stavanger Næringsforening inviterer til Kulturbørs, 8.12. Rogaland Kunstmuseum slår til med Kunstnerball, 12.12. Stavanger kommune drar i gang konferanse om arbeidet med ny strategisk kulturplan. I tillegg til premierer og åpninger innimellom møter og julebord. Kulturfolket i regionen har det usedvanlig travelt om dagen. Neste år blir det enda verre fordi det ble blir enda bedre.

Visjoner. Smedvig bygger på Bjergsted, som om all prat om den unike trehusbyen ikke betyr så mye når det kommer til handling. Kommunen har visjon om 100 cruiseskip om året, som om den unike småhavnen ikke betyr så mye når det kommer til handling. Gamle Stavanger skal mures inne og på Strandkaien skal vi gjerdes ute. Vi har storby visjoner for småbyens uterom.

Tradisjon. Pål Mangor Kvammen gjør det han alltid har gjort. Er negativ og nullinteressert i kulturbyen, fyrer opp under våre fordommer for så å lage vitser og revyer av nettopp dem. Han slår mynt og tjener kroner. Nå fronter han Rogfest, et arrangement som manifesterer tradisjon, nostalgi og folkelighet. Kvammen har holdt sitt konsept vannett i alle år, det står det respekt av. Festen på Vaulen blir gøy for de fleste, og det inkluderer antakeligvis oss alle.

***

Trond Giskes døve øre.

Publisert 16.11.2007

Kulturminister Trond Giske har ved flere anledninger og over lang tid etterlyst den samfunnsengasjert kunstneren, senest fra talerstolen på årskonferansen til Norsk Kulturråd i går, torsdag 15. november. Når det kommer til

stykke er det sikkert lettere å fortsette etterlyse enn å innrømme at vi allerede er her.

Dette er min historie:

Helt i begynnelsen av juni sendte jeg en formell invitasjon til kulturministeren om å delta i *KA DÅ ITTEPÅ* programmet i august/september. Finfin t-skjorte, klistermerker og programoversikt ble brakt østover. Ikke det at jeg trodde han ville bry seg, men likevel - hvorfor ikke? Henvendelsen gjaldt en konkret debatt, samt en stående innbydelse til å besøke programmet om han var i Stavanger i løpet av perioden, altså fra 1. august til 30. september.

Ministerens kontor ringte senere i juli og sa at det dessverre ikke var mulig. Giske hadde ikke anledning til å delta, verken den konkrete datoen eller i det øvrige programmet.

Når kampanjen omsider startet opp for alvor i august og ble godt mottatt, holdt jeg Oslo oppdatert. Det kunne jo være at Giske likevel skulle vestover - det var tross alt valgkamp, lekkasjer og fylkesordførerkamp. Men dialogen ble avsluttet 15.8 når jeg mottok en endelig e-post om at "Han skal dessverre ikke til Stavanger i denne omgang", dvs august/september.

Greit det. Jeg gjorde min jobb, de gjorde sin. Men så skjer følgende de neste ukene:

Først kommer Giske likevel til Stavanger. Åpning av bakkenett, champagne på Rogaland Teater og bilde i avisa med Tom Tvedt. Datoen var 1. september, to uker etter at jeg fikk beskjed om han ikke skulle til Stavanger.

Ok, greit det også - valgkamp er vel som krig og kjærlighet, alt er tillat. Om ministerens kontor løy eller ikke, mitt prosjekt nådde uansett ikke opp. Uken etterpå fikk jeg sjansen til å konfrontere kulturministeren om dette, når jeg traff han på et arrangement i Oslo. Det var ennå tidlig på kvelden og Giske lyttet tilsynelatende interessert (det var tross alt andre som også hørte på), hvor han deretter gav bestemt uttrykk for at noe *KA DÅ ITTEPÅ* hadde han ikke hørt om. Og visst hadde han vært i Stavanger, det kunne alle se.

Klart jeg ble skuffa, etter dialogen med kontoret hadde jeg tross alt fått et inntrykk av at ministeren var informert. Men slik er det politiske systemet, jeg er ikke mer naiv enn at jeg skjønner det. Vel, jeg sa til Giske og rådgiveren at jeg skulle sende informasjonen på nytt. En deltakelse var selvfølgelig uaktuelt, men har han gått ut og etterlyst samfunnsengasjerte kunstnere, ja da får han lytte når vi henvender oss. De fikk klistermerker og faste håndtrykk ble utlevert.

Om Giske og co. husket det dagen etter vet jeg derimot ikke. Kvelden ble natt og når de offisielle kranene stengte kom det uoffisielle flasker på bordet. Etterfesten, som det heter i nabolandet, varte til morgenskvisten. Giske både pratet og drakk, han har tross alt et rykte å opprettholde. Trønder er han også. Og damene var både smarte og fine.

Uken etter sendte jeg på ny informasjon om *KA DÅ ITTEPÅ*, både generell informasjon, presseklipp og bloggtekst. Jeg mente da, og mener fortsatt, at programmet fortjente i det minste at kulturministeren viste om det.

Om informasjonen kom helt inn denne gang vet jeg fortsatt ikke, det har vært helt stille siden den fuktige kvelden i Oslo. Ikke en gang rådgiveren har gidde å svare på min henvendelse.

Så satt jeg i Atlantic Hall sammen med den dresskledde kulturelite i går. Giske strakk sin lange kropp over talerstolen og etterlyste samfunnsengasjerte kunstnere. Og jeg kjente jeg ble irritert.

***

Vi støtter ikke kulturpolitikk

Publisert 14.11.2007

Ok, jeg er tilbake, iallefall nesten. Sitter i Frankfurt og kjemper med et tastatur som ikke vil leke med nordiske bokstaver. Lufthansa skal om kort ikke bare ta meg til Stavanger, men også til årskonferansen til Norsk Kulturråd, hvor sortkledde kulturmennesker skal snurre rundt i gangene hos Atlantic, SAS Radisson eller hva nå det korrekte navnet er på bygningen ved Breiavannet, torsdag og fredag denne uken.

Jeg spottet datoene allerede i vår en gang, mens jeg arbeidet med en søknad til nettopp Norsk Kulturråd. Mitt ønske var at de skulle støtte opp under *KA DÅ ITTEPÅ* programmet med noen kroner og at jeg deretter skulle takke dem i november og vise til solide resultater.

Nå ble det ikke sånn, med kronene. Avslaget kom fra kulturkjempen - de støttet ikke kulturpolitikk var beskjeden jeg etterhvert fikk ut av dem. De prøvde å ikke ta kulturpolitiske hensyn. Javel? Er ikke alt de gjør strengt tatt kulturpolitikk, er ikke et hvert arrangement de støtter på nes og i bygd også kulturpolitikk?

Senere gikk samme kulturråd ut i Stavanger Aftenblad og sa at de var skuffet over at de ikke mottok gode og mange søknader fra den kommende kulturregionen. De fikk iallfall en, hvor

små kroner kunne satt tydelige spor.

Jeg søkte Fritt Ord også, litt sent må jeg innrømme, og det var nok derfor avslaget kom. En kampanje med ord og dialog som virkemidler holdt ikke helt inn...

Jeg vet at det aldri er nok penger og at kulturrådet og andre må prioritere knallhard. Likevel sitter jeg med en følelse av at de store ofte er flinke til å gi til likesinnede. Det krever tross alt ressurser for arbeide frem en god søknad og selge argumentene helt inn. Kontakter er heller ikke å forakte, det er lettere å ringe dem man kjenner fra før, gi et lite vink om rett mottaker, kommentere søknaden eller innhente mer informasjon.

Jeg skulle gjerne hatt både Norsk Kulturråd og Fritt Ord på laget tidligere i høst, men de ville ikke. Men hevnen blir søt, jeg skal mingle meg rundt i kulturelitens festning mens de beleirer byen, forsyne meg grådig under lunsjen og se etter reservespillere. Overgangsvinduet er tross alt åpent, kanskje kulturrådet vil mønstre på?

www.kulturrad.no/om_oss/konferanserseminarer/arskonferansen-kunst-i-bevegel

***

Er grønnfargen mer enn bare et fargevalg?

Publisert 31.10.2007

Denne er sendt med svette. Jeg skuer ut over det Indiske hav. Bak meg buldrer Maputo, hovedstad i Mozambique med sine vel 2 millioner innbyggere. Eller, hvem vet - det er vanskelig å si hvor mange som faktisk bor her.

Det er varmt, det hviler en karibisk stemning over byen. Her er kilometer med sandstrender, avkjølende bris fra havet og behagelig tempo. Selgere, javisst, det er tross alt gatelangs du finner folkets Rema og Rimi, men ingen aggressivitet, ikke tiggere som drar deg i t-skjorta. Jeg får iallfall gå alene på de trakasserte fortauene. Mozambique ble uavhengig fra Portugal i 1975 etterfulgt av borgerkrig med fredsavtale i 1992. Sentrumsdelen av Maputo er en planlagt og ung by. Neste helg feires 120 år, selv om den som fri hovedstad ikke er mer enn 15 år.

Her finner du nydelige funkis hus i hver eneste gate, de ligger som snop etter hverandre. Her finner du bygninger tegnet av portugiske Pancho Guedes og franske Alexandre Gustave Eiffel. Brede gater, strandpromenader lik Havanas Malecon og relativ lite trafikk, selv om den øker. Og innimellom

husene trange markeder, smilende skolebarn og vakter i uniform.

For du ser også søppel, fattigdom, sykdom og kriminalitet. Infrastrukturen er milevis fra den vi kjenner, analfabetismen er høy og det er kun et parti som har hatt makten siden fredsavtalen, hvor toppen virker mer opptatt av å få enn å dele. Skjevheten vokser når et land tar fart og når interessen fra de internasjonale konsernene øker. Men et sted må også Mozambique begynne, alt kommer ikke på plass med det samme - det er en pris å betale.

Hva kunne ikke 300 millioner norske kulturkroner ha gjort her? Hva kunne ikke alle de kronene som lyste i øynene til kremmerne i Stavanger når Terje Gloppen pratet om spin-off effekter i forrige uke (på møtet om etterbruk, 23. oktober), ha gjort her? Vil vi noen gang nedprioritere vårt eget forbruk for å gi mer til andre?

Jeg er langt, langt vekke fra nedtellingsuret som lyser svakt over Domkirkeplassen. Likevel tett inntil.

"Når den rikeste byen i det rikeste landet i den rike verdensdelen Europa er blitt kulturhovedstad, har vi et ansvar som er langt større enn å fremme vekst hos oss selv", sier Erik Fossåskaret, kultursosiolog ved UiS til Stavanger Aftenblad 24. oktober. Han etterlyser kunst som f.eks. spør om vi skal gi våre olje- og gassressurser til FN. Slik kunst finnes, men ikke i 2008-programmet - foreløpig, men kanskje den kommer? F.eks. som en del av Nabolagshemmeligheter?

Det som derimot ikke kommer er den dagen vi gjør nettopp det, gir fra oss vår rikdom. Nei, da kan vi heller glede oss over at fredsprisvinner Al Gore kommer til byen. Vi kan sole oss i glansen, kremmerne kan spe på med noen amerikanske flagg eller biografier eller noe annet som kan linkes til fred, miljø og prisvinner. Det er det vi alle drømmer om, både næringslivet og kulturlivet. Spin off. Merverdi. Avkastning. Resultater. Etterbruk. Fossåskaret fortsetter: "Nordmenn har ikke gjort noe som tilsier at vi fortjener denne rikdommen. Men her hører vi mest at folk er bekymret over å ha betalt for mye skatt".

Vil vi bruke kulturbyåret til å rette et kritisk søkeblikk på oss selv? Vil 2008 kreve miljøsertifisering og rettferdig handel av sine samarbeidspartnere? Er grønnfargen mer enn bare et fargevalg? Vil vi noe mer enn å invitere fredsprisvinnere hit? Vil vi noe mer enn å feire oss selv?

* * *

Velkommen til Kulturby2007, i dobbel forstand.

Publisert 22.10.2007 00:00

Sitter i en iskald leilighet med jakka på. Nattefrosten kom før tyskerne som skulle skru på varmen. Var i Basel i helgen, som vartet opp med isende alpevind. Mannen i gata hutrer og forteller at i år dro gjessene særdeles tidlig - det blir en hard vinter. Under slike forhold hjelper det å holde varmen ved å jakte på de største:

Stavanger Aftenblad har lansert nye 2008-nettsider, hvor de visstnok skal publisere alt som har med kulturbyen å gjøre. La meg låne Trond Borgens ord: Dristighet? Kun et skuebrød - fordi jeg er langt fra imponert. Det er en raushet jeg savner hos mediekonsernet, som kun er et tastetrykk unna, nemlig det å gjøre hele diskusjonen rundt kulturbyåret tilgjengelig for alle, også dem uten for Rogaland. Og det er den rausheten Stavanger2008 så lett kunne inkludert i sine nettsider helt fra starten av, feks som en del av sponsoavtalen med nettopp nevnte konsern. Det hadde vært et sjakktrekk og kunne hindret dem i å havne i den kommunikasjongjørma de sitter i nå.

Et konkret eksempel: I lørdagens avis stod det et leserinnlegg signert Arne Bru Haug på side 46 med tittel "Frykter Fiffen 2008". For dem som ikke har lest det så tar det opp balansen mellom den offisielle godkjente 2008-kulturen og all annen kultur som blir arrangert i Stavanger hver dag og som ligger som en del av grunnlaget for selve søknaden. Sjefredaktør Omdal, er ikke dette like interessant, ja til og med viktigere fordi det reiser spørsmål og diskusjon, enn andre 2008-saker som kirkeklokker som skal finnes eller panoramaer fra Liverpool?

Leserinnlegget, som også ble trykket i Rogalands Avis, setter starteskuddet for arrangementet Kultubyen2007. Les deres pressemelding her:

Velkommen til Kulturbyen2007

Nå som det nærmer seg det store året, er det viktig å ikke glemme hvor man kommer fra. Derfor er initiativet Stavanger Kulturby 2007 rullet i gang.

Kulturbyen2007 er et lokalt, idealistisk initiativ som vil sette søkelyset på Stavanger som kulturby like før vi går inn i året som Europeisk Kulturhovedstad. Kulturbyen2007 arrangeres i tidsrommet 1. - 8. desember 2007, og fungerer som en ramme rundt de mange kulturtilbudene som allerede finnes i Stavanger og omegn. Vi vil invitere alle kulturaktører i regionen til å være en del av dette initiativet.

Hensikten med et initiativ som Kulturbyen2007 er å gjøre alle oppmerksom på at selv om vi nå går inn i et år fylt med kapital og importert kultur, så må vi ikke glemme at vi allerede bor i en by med høy tetthet av kulturarrangementer. Stavanger sitt kulturtilbud er stort til å være av den størrelse byen Stavanger er. Spørsmålet er om vi er klar over det?

Initiativet Kulturbyen2007 vil vise fram mengden og mangfoldet som finnes her allerede, og er derfor tenkt som en paraplystruktur som favner bredt i eksisterende kulturbyen Stavanger, med hele kulturlandskapet under seg.

Vi inviterer med dette scener, puber, kafeer, gallerier, museer og andre kulturaktører til å være med på å sette søkelyset på det kulturtilbudet som tilbys i en gjennomsnittsuke. Vi behøver ikke å «sminke» kulturscenene i byen for verken å tekke eller trekke publikum - men vi må brukes.

Til nå samarbeider initiativet Kulturbyen2007 med store deler av kulturbyen Stavanger. Vår målsetning er at alle deltar i denne markeringen.

Skal du arrangere et kulturarrangement, holde et kurs, en forelesning eller noe annet innenfor kulturområdet i tidsrommet 1.-8. desember? Da vil vi ha deg med! Vi vil vise at Stavanger er en kulturby hvert år, hver uke, hver dag. Velkommen til Kulturbyen2007, 1-8. desember!

Initiativtakerne Ingvil Hellstrand og Arne Bru Haug

***

Vår gamle venn Z22.

Publisert 19.10.2007

Er på ZKM - Zentrum für Kunst und Medientechnologie, et kompleks som rommer flere avdelinger, blant annet ZKM Media Museum. I tillegg til skiftende utstillinger med databasert kunst har de verdens største samling med interaktiv mediakunst. Blant annet har de en egen avdeling hvor du kan spille dataspill fra de enkle Commandore64-spillene til dagens avanserte rollespill. Og ikke minst, hilse på Z22.

Z22 var en av de første datamaskinene som kom på det kommersielle markedet. Rett og slett en gigantisk regnemaskin, en forhistorisk digital kjempe og en kontrast til småsakene vi bærer rundt på i dag. Utgaven som står på ZKM er den eneste som fortsatt er operativ, datert 1956.

Slik er vår verden. I morgen er mindre enn i dag og når du har kommet hit er det første du leste allerede historie. Som vi kan mimre og beskue på imponerende tyske museum eller se i eldgammel

skue på Vaulen stadion. Alt begynner et sted - også Lenny, Shania og Bruce. Alt begynner et sted - også din og min erfaring med kultur vi ikke visste vi kunne like eller forstå.

<http://zkm.de/>

***

Borgernes hyl om pilsuke.

Publisert 19.10.2007

La meg nyansere spalten i SA i dag: Jeg er glad ikke Stavanger2008 har latt seg friste til å tilfredsstille borgernes hyl om pilsuke, men samtidig, nettopp ved å ta det valget har organisasjonen lagt listen enda høyere for å oppnå suksess og gjort jobben vanskeligere for seg selv. Det står det respekt av. Nå må Stavanger2008 følge med over til vår banehalvdel, det er der målet står. Tidligere sagt, er fortsatt ment: Valget krever en helt annet kommunikasjon enn det som hittil er vist - for alt gir som kjent fra seg signaler, ikke bare reklameplakatene alene. Jeg har ambisjon om å bli mer konkret her, kommer tilbake til det.

Kommende tirsdag arrangerer Næringsforeningen et møte om langsiktige virkninger av Stavanger2008. Tenker på det når det refereres til OL i en annen kommentar i SA i dag. Satt på spissen, å være Europeisk Kulturby handler om ha solide budsjetter, vise til en viss lokal interesse og si masse fint om etterbruk - akkurat som OL. Så står anleggene tomme etter festen, eller? Spør Terje Gloppen, tidligere prosjektleder for Lillehammer OL og direktør for Bergen2000. Han burde vite alt om etterbruk.

<http://www.stavanger-chamber.no/>
(Møter/møtekalenderen)

Stavangerbudsjettet blir presentert i dag. Det skal kuttes, eller spares, iallefall ikke brukes. Det blir den første testen hvor kulturen står. Skal vi utsette oppussing av Kristianlyst skole med sine hundrevis av elever eller skal vi gi arbeidsrom til byens få trengende kunstnere? Det er et godt spørsmål. Det er slike vurderinger partiene skal inn i. Kommunen har store planer for kulturfeltet, men det koster. Både penger, vilje og argumentasjon.

De uregistrertes forum vokser på RA. Som et innlegg allerede har oppsummert, her er programmet til Stavanger Pilsuke: På scenen står Jean Michelle Jarre, Dance with a Stranger, A-ha, Briskeby, Leif og kompisane, Bjørn Eidsvåg, Kent, Eric Clapton, Lenny Krawitz, Postgirobygget, Shania Twain, Bruce Springsteen, Scorpions, Kim Larsen, Guns N' Roses, Bryan Adams, Richard Vawter og Tom Jones. Et eget

filmprogram med hjernedød action. I matteltet serveres Grandiosa med ekstra ost, original cola og billig øl. Sideprogram: Treklatring, vannshow, snømannlagning, trevelting og sopp-plukking, samt blokkflytekonserter og eget Budeie-program. Gjerne samtidig eller i samarbeid med strandvollyen og gladmaten. Virker mer som et generelt kulturtilbud, så kom igjen folkens - hopp ned fra steingjerdet!

Til slutt, om det er noen som lurer på hva jeg egentlig holder på med? Jeg tester konseptet ferie. Det går sånn halveis. Nettet er for tilgjengelig og fingrene for ivrige. Det løser seg derimot allerede neste uke, når flyet letter fra Frankfurt med nesen sørover.

* * *

Jærbuer og siddiser.

Publisert 18.10.2007

Det er dagen derpå. Scenen fra i går er ryddet og vasket, en stor svart flate er klar for neste aktør. Jeg taster meg gjennom dagens aviser, spent på alle reaksjonene.

Mange sier det, og sant er det, programmet er bredt, spenstig og innholdsrikt. At ballen ligger på publikums - på vår - banehalvdel er det ingen tvil om. Solveig Grødem Sandelson spør om vi er klar i sin kommentar i Stavanger Aftenblad i dag. Og svaret er nei, jærbuen og siddisen er generelt ikke klare, men de blir med om alle andre blir med. Sitter å dingler på steingjerdet, venter litt med å hoppe ned.

Men noen skriker høyt, det er alltid slik. Leserne til Rogalands Avis fyrer av fra Piren Pub og Korvettens indre kroker. Fra sofaens lune rede syter og banner de barnslig. Leif Tore Lindø ber om en runde med øl og pølser i sin kommentar i samme avis. Det får vi uansett, jeg er ikke bekymret. Og når jærbuen og siddisen står og nyter sin pølse og sin øl, da må *Stavanger2008* være der. De må misjonere på deres banehalvdel. Det har de ikke gjort til nå, sett fra mitt ståsted.

Eller sagt med andre ord, fra et vekkelsemøte tirsdag morgen (det er visst andre som også driver med sånt) formidlet via nettsiden til NRK: *"De som preger denne regionen er den tradisjonelle jærbuen og siddisen. Gode hardtarbeidende mennesker, men de er ikke blant de mest kravstore når det gjelder kultur. Har de en hundrelapp ekstra bruker de den til å kjøpe større bil, eller å pusse opp hytte eller hus"*. Ordene tilhører Ragnar Tvetervås fra UIS.

Han fortsetter: *"Stavanger er ikke attraktiv som kulturby. Vi har ikke mangfoldet. Det er ikke bare nok å produsere kulturen. Kulturmenneskene setter*

også sitt preg på atmosfæren, og for å få en spennende kultur i Stavanger trenger vi yngre mennesker - jærbuer og siddiser, og de som kommer fra andre byer i Norge og i utlandet som har opplevd kulturtilbudet andre steder".

Nettopp. Og som *Stavanger2008* selv sier, dette er et avspark. Fortsettelsen skal de folkevalget ta hånd om. De er tildelt arbeidstid til sommeren 2011, men arbeidsro får de ikke.

Leser også Trond Borgens kommentar. Jeg kan ikke si meg annet enn enig. På billedkunstfeltet er det svakt. Høstutstillingen er ingen prestisjetung utstilling. Men vi kan la oss overraske, for eksempel av Tou Works, NuMusic og andre samtidskunstaktører som ikke har lagt sine kort på bordet. Det vil ikke få Tate Modern til å snu seg i skinnstolene, men det kan boble og putre i forskningsboksen der hjemme.

* * *

Toppen av isfjellet.

Publisert 17.10.2007

Når jeg våknet i dag, i Karlsruhe - en by litt større enn Bergen noen mil sør for Frankfurt am Main - prøvde jeg å vaske alt bort. Som om jeg vasset ut i elven Rhine og skylte bort alle fordommer og forventninger, all kunnskap og erfaring. Jeg ville se *Stavanger2008* med nye øyne.

Endelig viser Mary Miller alt, var det første jeg så når jeg omsider logget meg på. Så viser det seg at hun knapt viser noe, for dette er bare toppen av isfjellet.

Umiddelbart satte jeg ring rundt 200 saksofonister på toget 10. mai, showet Byterminalen 23.-27. mai, konferansen omarkitektur, landskapsarkitektur og urban design 26.-28. juni, teater i landskap 19.-26. august, nuMusic 4.-6. september og Nordic Music Week 5.-8. november. Og Nabolagshemmeligheter, Tou Works og noen til. I kalenderen var de fleste allerede markert.

Ved andre gjennom lesning stoppet jeg opp ved Nettverk2008. Det pirret. På *stavanger2008.no* fant jeg ingen informasjon, men på *aftenbladet.no* kunne jeg lese følgende, som antageligvis kommer fra *Stavanger2008* selv: *"Stavanger2008 har tatt initiativ til nettverk som til sammeninvolverer mange tusen folk, på tvers av kommunegrensene i hele Rogaland. Eldre, barnehager, psykisk helse, ungdom, frivillige organisasjoner og flere - listen er lang over de som kommer sammen og legger planer for 2008. Å være Europeisk Kulturhovedstad er en fest alle skal delta på."*

Her det her *Stavanger2008* skal spinne sitt solid og varige nett? Mellom kulturlivet og alle de andre? Et nett som legger seg over byen som myk silke. Jeg håper det. Programmet kommer senere står det også, det kan jeg vente på! Jeg ser for meg flere mindre møteplasser gjennom året. Og om neste år blir forhektisk, hva med 2009? Hvorfor kan ikke *Stavanger2008* initiere noe som fortsetter også her. Klart de kan, om de vil. Eller blir det som med etterbruksfondet, de langsiktige tiltakene forvirrer fordi noen må organisere en ekstrabuss til Lundsneset på Hundvåg?

Min 2018-pris kunne gått til Nettverk2008, men det blir foreløpig for vagt. Jeg sender den heller opp til Skåre Kirke i Haugesund. De fremstår med en forbilledlig dialogserie gjennom hele året. Kan vi vente oss noe slik om og av kulturbyåret?

Alle vet at Karl Johan er Oslos kjedeligste gate, slik den er i alle byer. Følg heller smågatene opp til venstre, ta banen fire stopp østover og gå deg vill. Det fungerer alltid, for hver by har områder som er sprekere enn det turistbrosjyren forteller om.

Med det som bakteppe, hva kan vi finne i sideprogrammet til kulturbyåret? Har kinoen en egen kulturfilmserie på lur? Slår Folken og Checkpoint på musikalske stortrommer? Hva pusler Arve Opdahl med?

Ikke vet jeg, men noe kommer. 2008 blir ikke kjedelig. Trolig garantert.

En forsmak: Kulturbørsen, en opplevelsesreise i landskapet mellom kultur og næring hvor begge parter samarbeider om økt kreativitet og effektivitet. Rett og slett en gigantisk møteplass i Skanem-kvartalet bak BI, fra 5. - 6. desember 2007. Og *Stavanger2008* er ikke inne i bildet i det hele tatt. Får vi slike interessante sideløp i 2008? Forhåpentligvis garantert.

www.kulturborsen.no

Jeg forstår at mange er skuffet i dag. De ser etter stjerner og kjendiseri, og finner ingenting. Om *Stavanger2008* finner den rette kommunikasjonsformelen klarer de likevel å lokke folket frem og ut. Om det ikke regner da. Verre blir det med de tilreisende, de finner knapt et ledig hotellrom og jeg vet ærlig talt ikke om selve programmet er spenstig nok for dem. Her må vi nok en gang satse på hvite trehus og prise oss lykkelige for at Prekestolen ikke ligger på Iveland utenfor Kristiansand.

Den rette formelen brukte de ikke i dag. Borgerne blir sittende å taste seg gjennom mens de ser og hører kultureliten omgås under lanseringen på Rogaland Teater. Men la det ligge, det er enda noen

dager igjen. Og det kommer nok et programblad hjem til hver enkelt av oss. Tror du vi bør fjerne "Nei til reklame"-lappen?

Dagens programslipp er bare toppen av isfjellet. I tillegg komme alle de inkluderte og ikke inkluderte festivaler og scener med egne program. Det blir debatter og møtesteder parallelt. I dag skal vi først og fremst glede oss over at vi kan begynne å glede oss. Finn frem kalenderen og sett store kryss. *Stavanger2008* får du aldri igjen. Bombesikkert garantert.

* * *

Tanke med og uten ball.

Publisert 15.10.2007

Hamburg, den gamle hansabyen, bader i sol. Under skarp høstluft sirkler turistbåtene rundt de mektige containerskipene i Europas nest største havn. Jeg sitter stille innenfor en glassrute, gumler en bagel til frokost, ser alt utenfor og tenker på festivalen *Wir Sind Woanders*. Taster inn weblinken fra forrige blogg og finner at nettsiden deres er hacket av porno. Ikke overraskende, som over alt ellers i Hamburg komme du ikke unna sexindustrien. Forhåpentligvis kommer nettsiden tilbake, og mens du venter - hold en tanke - det bruker å hjelpe. Tenk fotball. Se deg omkring. Tipper det ikke er langt til nærmeste fotballbane, hvor barn og unge kan leke - og lære. Alle de Viking-spillerne som bejubles i år har startet på en slik løkke. Hold den tanken.

WSW er en festival, eller mer en manifestasjon av den frie/alternative/kunstnerdrevne/institusjonsløse samtidskunstscenen i Hamburg. I løpet av en måned har 23 aktive visningsrom og gallerier invitert 30 tilsvarende prosjekter, aksjoner eller initiativ fra hele Europa og her fremst fra øst-Europa, Frankrike og Norden. Det er to åpninger/presentasjoner hver uke fra onsdag til søndag, fra 2. til 28. oktober. Festivalen tilbyr gratis transport til hver hendelse. Det skjer med taxi, og mens du suser gjennom kvelden avspiller sjåføren en cd med et intervju om neste stoppested. Du kommer frem presis, uthvilt og informert. Budsjettet for festivalen er på 100.000 euro, som hovedsakelig blir finansiert av en ukjent privatperson som gav byen totalt 3 mill. euro med klare føringer. Midlene skulle IKKE brukes til de etablerte kulturprosjektene som er så stuerene at de likevel blir finansiert av byen selv eller andre. Linken mellom et velfungerende fotballag og din nærmeste fotballbane er ikke vanskelig å forstå. Likt er det for all kunst, både med og uten ball.

Det var hele tanken.

* * *

Wir Sind Woanders

Publisert 10.10.2007

Før har jeg sett det mer som et sykdomstegn, nå er jeg ikke sikker. Kanskje det bare er snakk om en bys størrelse?

Stavanger har bare hatt ett oppegående kunstnerdrevet galleri, nemlig 21m2 i en nedlagt kiosk i Nedre Dalgate, siden Molitrix la ned sitt visningsrom i Øvre Holmegate for noen år siden. I tillegg finnes det ulike initiativ på og rundt Tou Scene, blant annet Tou Vindu, og andre kunstnerdrevne prosjekter uten fast adresse.

Søndag var jeg i Stavanger, etter to dager i Malmö reiser jeg i dag videre via København mot Hamburg. Byene vokser rundt meg. Det gir nye perspektiver.

Om du tar en by, et avgrenset geografisk område hvor mennesker bor så tett at de hører naboen gjøre det naboen gjør, hvilke deler består den av? Næringsliv, håndverkere, byråkrater, ordensmakt, fotballspillere, musikere, billedkunstnere osv. Er disse ulike gruppene relativt konstante i vår del av verden, i våre byer?

Hvis de er, så kanskje det er logisk at Malmö har minst seks visningsrom med egne adresser, for byen er dobbel så stor som Stavanger og leien tilsvarende lav. Og at Hamburg med sine rundt 1,7 millioner innbyggere har rundt 30 ulike initiativ?

I Hamburg foregår det nå i oktober et program med navnet *Wir Sind Woanders* - European Art Festival Hamburg. Her viser 22 kunstnerdrevne prosjekter ulike kunst, strategier og produksjonsmuligheter i løpet av 4 uker. Med oppsatte bussturer til alle åpninger. Det handler om å vise at den "frie" kunstscenen er en sentral, men dog underkjent, del av det nye Hamburg. At scenen er en viktig faktor i byutviklingen og markedsføringen, som et tillegg til de etablerte strukturer, til de polerte turistgatene og til massekulturen.

Det er en vedtatt sannhet i vår tid. Først kommer kunstnerne, så studenter og uteliv, så resten av verden. Skal vi ha en kulturby årene etterpå er nettopp dette tre faktorer som må tas vare på: Byens kunstnere innenfor alle områder, studentkulturen og ikke minst de sosiale møteplassene hvor vi kan møte naboen som vi hører gjør det naboen gjør nettopp nå.

<http://www.wirsindwoanders.de>

* * *

Kuler over Vågen

Publisert 06.10.2007

I går så jeg sanglegenden Meredith Monk på Tou Scene, stemmetryll som for det meste var himmelsk vakkert, enkelt og skjørt, andre ganger teknikk som varte for lenge. Deretter drog jeg til andre siden av byen og kunsten. På Folken var det djevlesk rått, klar melding og fullt trøkk, men gromste lyd. Skambank banket og publikum jublet. De er i dag det Ingenting var for meg i min ungdom, en finger til det etablerte, konservative og trygge Stavanger. Det var kontrastenes kveld. Mange kvelder har vi faktisk en kulturby allerede, det er bare å bruke den.

Under denne buen mellom Tou Scene og Folken lå torget hvor helgefulla regjerte. Det er her September When skal tiljubles av titusener i august neste år. I dagens papiravis sier jeg at det er en trist nyhet for kulturbyåret. Og det er det, om Bullet Me blir eksempelet på det beste fra Stavanger akkurat nå. Det eneste som kan forsvare denne gjenforeningen er nye låter som utfordrende og underholder. Risikoen er høy. Ikke for Abel og co, mulig ny plate før jul etterfulgt av en eksklusiv Norges-turné og festivaler neste år, ikke si at det ikke blir vurdert, ligger i kortene om de sikrer med nettopp Bullet Me og andre slagere. Nei, trist for kulturbyen om en nostalgikkveld skal vise det beste vi har. Men er det noen som bryr seg? ONS er ikke *Stavanger2008*, det blir nok sær samtidskunst neste år uansett, folkefest er tross alt en fest for folket og jeg har nettopp berømt kontrastene.

Mer eller mindre tilfeldig ble jeg invitert til lanseringen av programmet til kulturbyåret i går. Mailen kom fredag ettermiddag: 17. oktober lanseres programmet for Europeisk Kulturhovedstad *Stavanger2008* i Teaterhallen Rogaland Teater kl. 10.30 - 12.30. Det blir presentasjoner og kunstneriske innslag, gjennom ord, bilder og lyd. Pressen vil være tilstede. Akkreditering for adgangstegn skjer ved påmelding. Jeg oppfordrer herved alle om å søke *Stavanger2008* om adgangstegn! I stedet for å lage et åpent arrangement midt på Arnageren hvor Mary presenterer programmet og alle får ballonger påtrykt en dato hver, slik at hele byen blir full av folk med hvert sitt arrangement i hånden, blir det en lukket seanse for eliten. Jeg forstår virkelig ikke hvorfor. Og jeg håper i det lengste at det kommer mer. Nettopp kontrasten mellom kuler over vågen og gjengen inne i teaterhallen blir vel stor for min smak.

* * *

100 holdninger og en interessant hånd.

Publisert 03.10.2007

I går var jeg i Sandnes, på åpning av prosjektet RAS (Regional Arena for Samtidsdans) med forestillingen "This night of no moon" med Carte Blanche, vårt nasjonale dansekompani fra Bergen. Det var nydelig og mens jeg satt der tenke jeg på at 2008 blir full av slike strålende arrangement. Det er bare å glede seg.

RAS er et resultat av kulturbyåret, og Sandnes Kulturhus sin søken etter egen kulturell identitet. Prosjektet skal først og fremst legge grunnlaget for produksjon, formidling og visning av dans. De har altså ikke et formelt mandat til å representere det regionale dansemiljøet, men med rett tilnærming kan de likevel ta nettopp den rollen. Det er ikke slik at alt nødvendigvis må organiseres.

Det vi da kan få er en interessant hånd. Fra før har vi STAR (Stavanger Rock Aktører), Filmkraft, og nå RAS. Om så billedkunstmiljøet finner ut om de skal bruke BKFR (Bildende Kunsternes Forening Rogaland) eller Rogaland Kunstsenter som sitt talerør, og disse fire enes om hva de er enige om, kan de sammen bli en betydelig pressgruppe politisk på vegne av en stor del av det såkalte frie kulturlivet i regionen. Det gleder mer.

I dag er det 100 dager til Stavanger2008 starter på alvor. Og programslipp 17. oktober rykker stadig nærmere. Vel 150 enkeltarrangementer og de store linjene er allerede kjent, programmet blir garantert fyldig. Det som interesserer meg mer er hvordan de skallansere programmet og hvordan det blir sydd sammen. Rett og slett fordi det vil gjenspeile holdningen Stavanger2008 har til den regionale kulturscenen.

Vilde bruke denne anledningen til å gjøre nettopp kulturbyåret litt ditt og litt mitt? Vil de innkalle til vekkelsesmøte og spre frelse, for å bruke et velkjent ITTEPÅ-språk, eller holde seg til sin allerede tryggefamilie av sponsorer og politikere?

Det verste er om de inviterer til en lukket seanse for særlig inviterte på en av byens allerede godt etablerte kulturinstitusjoner. Og de er trolig det som skjer. Vi andre får vente tålmodig ved alteret, enten det er hjemme eller på kontoret. Det gleder mindre.

Det samme gjelder åpningen 12. januar. Vel blir det folkefest på torget, nesten som gode gamle Musikkens Dag i megafomat, men det skal også

holdes en formell åpning tidligere på dagen. Det er her Kongen skal gå på rød løper mens Dagsrevyen filmer. Flott det, men blir det først og fremst for presse, sponsorer og politikere? Eller blir Stavangers kulturliv - de egentlige sponsorene - invitert bredt? Står vi utenfor i januarkulden eller innenfor med champagne?

En liten historie: Noen gutter skulle hjelpe til på et Stavanger2008 arrangement. Riggje på scenen og skruett lyd ut til publikum. De spurte om de kunne få noen t-skjorter å jobbe i. Svaret var nei, men de kunne få låne noen om de leverte dem tilbake. Snakk om smålighet, tenkte guttene og tok heller på seg KA DÅ ITTEPÅ t-skjorte. Det falt visst ikke i god jord.

Det er nettopp holdningen jeg ser etter. Særlig slike "være eller ikke være" datoer som *Stavanger2008* selv har valgt, nemlig 17. oktober og 12. januar. At vi skal få oppleve kultur av høy internasjonal klasse er jeg ikke i tvil om. Men jeg drømmer om noe mer. Noe større. En inviterende vert. En generøs storebror.

Et eksempel: I hele år har jeg savnet uformelle møteplasser mellom *Stavanger2008* og kulturlivet. Et møte uten annen agenda enn å treffe og prate med hverandre. Bygge broer. Byggetilhørighet. Bygge eierskap. Så langt jeg vet har ikke slike møter funnet sted, og her lar jeg meg velvillig arrestere. Om jeg har rett, er det da for sent å begynne?

Slike holdningsskapende eksempler har ingenting i et offisielt programblad å gjøre, men det er likevel slike sømmer jeg vil se etter når programmet blir presentert. Workshop-modellen er et vellykket grep *Stavanger2008* hittil har signalisert. Kommer det mer?

Mary Miller sier i Rogalands Avis i dag at de slipper programmet eksepsjonelt tidlig. Likevel oppfattes det som altfor sent. Det gleder ikke i det hele tatt.

***

KA DÅ ITTEPÅ ER DØD - LENGE LEVE KA DÅ ITTEPÅ

Publisert 29.09.2007

De siste skal bli de første, heter det i skriften. Dette er den siste bloggen under KA DÅ ITTEPÅ og den første på *aftenbladet.no*.

I dag avsluttes KA DÅ ITTEPÅ med stor fest på Nytorget. Programmet, som hele tiden var tenkt formet som en trompet - smal i starten, bredere mot slutten - er over. De som ikke har fått med seg noen avarrangementene har en siste sjanse i kveld.

Velkommen!

Førstefase av initiativet *Stavanger2018*, som ble lansert 15. september 2005, var å synliggjøre de konstruktive ideene og den saklige kritikken gjennom nettsiden www.stavanger2018.no, samt gå i dialog med Stavanger kommune om årene etter 2008. Den andrefasen var å trekkedialogen ut i gatene med t-skjorter og klistermerker som frontet spørsmålet KA DÅ ITTEPÅ, etterfulgt av et to månedersprogram med fokus på åpen dialog og gode møtesteder. Målet med felttoget var å øke bevisstheten og oppmerksomheten rundt årene etterpå. Det har lyktes, spørsmålet har brent seg fast. Den tredjefasen blir innledet i dag, hvor hovedaktiviteten ut 2008 vil ligge på aftenbladet.no

Dermed blir det mer lyd fra trompeten. Programmet er over, lengre leve kampanjen!

Beslutningen om å legge mitt initiativ *Stavanger2018* og slagordet KA DÅ ITTEPÅ innunder storkonsernet *Stavanger Aftenblad (SA)* var ikke enkel. De som har fulgt prosjektet vet at jeg er svært kritisk til SA sin manglende interesse til å gjøre alt stoff om og rundt kulturbyåret tilgjengelig for hele landet og ettertiden, gjennom å publisere det som står i papirutgaven på nettet. Det trenger ikke nødvendigvis skje samme dag, men det må skje fordi *Stavanger2008* også er et nasjonalt arrangement og for å korrigere kulturbyens egne postkortnettsider hvor solen alltid skinner.

Misforstå meg rett, vi vil også ha solskinn. Jeg gleder meg til kulturbyåret, men jeg krever mer enn bare tradisjonelle arrangementer og workshops. Jeg krever en holdning. Og mer åpenhet fra dem som selv ber oss være åpne. Jeg forstår ikke hvorfor alt skal være så hemmelig. Det skaper ingen bruere mellom oss og dem. Ingenting blir litt mitt og litt ditt.

Nå er det kort tid til 17. oktober hvor programmet blir offentliggjort. Nå er det for sent til å endre noe - avtaler er gjort og penger er budsjettert - men jeg har likevel mine drømmer og forhåpninger. Dem kommer jeg tilbake til, garantert.

Spørsmålet jeg stilte meg var: Trenger vi nok en blogg? Og svaret: Nei, det gjør vi ikke. Vi behøver mat på bordet og en mening med livet - ikke en blogg til i tilværelsen. En blogg som på sitt aller verste og ytterste er en kynisk måte å få publisert stoff på som kan øke antall klikk og selge mer annonser. Jeg er ingen journalist, ikke fast ansatt, og dermed svært billig arbeidskraft. Klart konsernet tenker sånn også, til slutt handler alt om penger.

Så, hvorfor gjør jeg det likevel? Fordi dette ikke skal være en blogg, min ambisjon er høyere enn som så.

Jeg ser denne bloggen mer som et verktøy enn et skriftemål. Bakteppe er neste års kulturarrangement og årene som følger, og den som taster er meg - hvor enn jeg er - men jeg vil mer. Jeg vil at denne kanalen skal bidra til å holde trykket oppe. Kall meg gjerne en vakthund. En kneldre bikkje. Jeg har bitt meg fast i leggen til Sevland & co og jeg har tenkt å bli der. Jeg sitter ikke på geniale svar og raske løsninger, men jeg har en vilje til å diskutere. Og en ny blank skiftenøkkel som jeg skal bruke på de mutterne som passer. Og etter hvert på de som har rustet seg fast.

Det handler om makt. Eller kanskje mer om muligheten. Muligheten til å stille de rette spørsmålene. Til å dumme seg ut. Jeg har faktisk ingenting å tape - jeg har allerede flyttet ut.

SA er byens største mediehus og samtidig hovedsponsor for *Stavanger2008*. Jeg synes faktisk det er tøft - og helt rett - at SA åpner sine kanaler for mitt prosjekt, som handler om å være nysgjerrig, kritisk og ærlig. Jeg nøler ikke med å kaste stein i mediaglasshuset så lenge det gir resultater. Så får vi se hvor villige de er til å trekke denne bloggen inn i papirutgaven, som tross alt har flere lesere. Om ingen bråker blir det stille, også innendørs.

I to måneder har jeg tjuvtøvd på KA DÅ BLOGG . Nå begynner den egentlige reisen. Og fra nå av er det også mulig å kommentere. Å delta. Diskutere. Vi får se hva vi får til. Sammen.

***

Alle likheter med døde og nålevende personer, institusjoner og arrangement var tilsiktet i gjerningsøyeblikket.

Forkortelser:

SA = *Stavanger Aftenblad*

RA= *Rogaland avis*

Tekstene ble publisert på www.aftenbladet.no i perioden september 2007 til januar 2009 av Trond Hugo Haugen under overskrift: Ittepå-bloggen.

*Initiativet *Stavanger2018* ble startet 15. September 2005 av Haugen for å sette fokus på etterbruk og langtidseffekter etter *Stavangers* år som Europeisk kulturhovedstad i 2008.*

*KA DÅ ITTEPÅ (kampanje i 2007) og Åpning av ittepåland (markering 2009) var begge arrangementer innunder *Stavanger2018*.*